

Offentlig-privat samarbeid for forebygging og avdekking av økonomisk kriminalitet

Rapport fra arbeidsgruppen

Offentlig-privat samarbeid for forebygging og avdekking av økonomisk kriminalitet

Utgitt: 2026

Utgiver: Arbeidsgruppen

Foto: Fremside: iStock, øvrige: Pixabay

Grafisk design: Økokrim

Innhold

1. Innledning	9
1.1. Arbeidsgruppens sammensetning	9
1.2. Mandat	9
1.3. Arbeidsgruppens arbeid	11
1.4. Begrepsavklaring	12
1.5. Sentrale eksisterende samarbeid	17
1.6. Forbehold	20
1.7. Besvarelse av mandatet	20
2. Observasjoner	23
2.1. Generelt om utfordringsbilde og behov	23
2.2. Dagens status på relevante delingsinitiativer	24
2.3. Politiets næringslivskontakter	31
2.4. Andre land	34
2.5. Tilbakemeldinger fra spørreundersøkelsen	38
2.6. Hva har skjedd siden stortingsmeldingen	49
2.7. Særlig om antihvitvaskingsregimet – status og betydningen av implementeringen av EUs nye antihvitvaskingspakke	53
3. Arbeidsgruppens vurdering av innhentet informasjon	57
3.1. Innledning	57
3.2. Spørreundersøkelsen	58
3.3. Erfaringer fra Sverige, Danmark og UK	58
4. Samvirkeenheten	61
4.1. Innledning	61
4.2. Den nasjonale Samvirkeenheten	61
4.3. Særlig om forslag til tiltak for å videreutvikle næringslivskontaktens rolle	70
5. Etableringen av Samvirkeenheten	73
5.1. Innledning	73
5.2. Fase 1: Etableringen av Samvirkeenheten høsten 2026 - treårig pilot	74
5.3. Fase 2: Langsiktige ambisjoner	78
5.4. Økonomiske og administrative konsekvenser, på kort og lengre sikt	78
6. Regelendringsbehov	81
6.1. Innledning	81
6.2. Konkrete innspill til utredninger eller regelendringer	81
7. Vedlegg	85

Sammendrag

Bekjempelse av økonomisk kriminalitet er ikke bare viktig for å begrense økonomisk tap, men også for å verne våre felles verdier. Dette fremkommer i Meld. St. 15 (2023–2024) Felles verdier – felles ansvar. Styrket innsats for forebygging og bekjempelse av økonomisk kriminalitet (heretter «stortingsmeldingen»). Kriminalitetsutviklingen gir i den forbindelse grunn til bekymring, blant annet fordi organiserte kriminelle stadig oftere er involvert i økonomisk kriminalitet og grensene mellom økonomisk kriminalitet og annen profittmotivert kriminalitet er i ferd med å viskes ut.

Dette samsvarer med uttalelser i Økokrims trusselvurdering for 2024:

Den kriminelle økonomien er kriminalitet satt i system. De kriminelle blir stadig mer profesjonelle. De opererer i en parallell økonomi, der tilretteleggere som advokater og regnskapsførere, og kriminalitet som en handelsvare, benyttes for å tilsløre kriminaliteten. Den kriminelle økonomien har innslag av trusler, vold og sosial manipulering, og virksomheten til de kriminelle blir stadig mer lukrativ.

Som ett eksempel på utviklingstrekk peker Økokrim på økningen i svindelsaker, og særlig digitale bedragerier. En nylig offentliggjort rapport fra Sverige indikerer at den kriminelle økonomien er langt større i omfang og gevinst enn tidligere antatt.¹ I rapporten anslåes at den totale gevinsten fra kriminalitet beløper seg til cirka 185 milliarder svenske kroner per år. Den største kategorien er

den svarte økonomien, som beregnes til å utgjøre cirka 96 milliarder svenske kroner årlig. Stortingsmeldingen indikerer et anslag på den norske «skyggeøkonomien» i størrelsesorden mellom 1–5 % av fastlands-BNP. Fordelingen mellom ulovlig virksomhet og ikke rapportert lovlig virksomhet er beheftet med usikkerhet. Tar vi utgangspunkt i 2 % av fastlands-BNP i 2023 (3 857 milliarder)², indikerer dette et anslag på den kriminelle økonomien i størrelsesorden 75–80 milliarder kroner.

Dersom vi ikke tar denne utviklingen på største alvor og følger opp med målrettede tiltak, vil konsekvensene bli betydelige – ikke bare økonomisk, men også for enkeltmennesker, virksomheter og for de grunnleggende verdiene samfunnet vårt bygger på. Økonomisk kriminalitet undergraver tillit, svekker konkurransevilkår og tapper fellesskapet for ressurser.

Som det fremgår av stortingsmeldingen, kan innsatsen derfor ikke begrenses til etterretning, forebygging, etterforskning og irettføring i regi av politi og påtalemyndighet alene. Skal vi lykkes, må ansvaret deles bredere. Kontrolltater, finansnæringen, øvrig næringsliv og privatpersoner sitter alle på informasjon, virkemidler og handlingsrom som er avgjørende for å forebygge, avverge og avdekke økonomisk kriminalitet.

En sentral forutsetning for å styrke denne innsatsen er et mer målrettet og forpliktende offentlig-privat samarbeid. Tettere samhandling, bedre informasjonsdeling og klarere rolleforståelse vil

1 [Svarta siffror - en ESO-rapport om den kriminella ekonomins omfattning](#).

2 Se stortingsmeldingen kap. 3.7.5 og [Foreløpig nasjonalregnskap for 2023](#).

Sammendrag

kunne gi betydelig større samlet effekt enn sektorvise tiltak alene.

På denne bakgrunn nedsatte regjeringen – som en direkte oppfølging av stortingsmeldingen – arbeidsgruppen som står bak denne rapporten. Arbeidsgruppen fikk i mandat å vurdere om det er behov for å videreutvikle et mer formalisert og systematisk offentlig-privat samarbeid for å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet, eller om endringene som har funnet sted siden meldingen ble lagt frem, er tilstrekkelige til å møte dagens og fremtidens utfordringsbilde.

Arbeidsgruppen har kartlagt de samarbeidsmodellene som per i dag eksisterer i Norge og andre land det er naturlig å sammenlikne med. Selv om mange modeller fungerer og tjener sin hensikt, er arbeidsgruppen av den oppfatning at fremtidens samarbeid må utvides og videreutvikles, blant annet slik at det omfatter flere. Det er også sentralt å jobbe tilstrekkelig bredt og utarbeide felles kunnskapsgrunnlag som utgangspunkt for en helhetlig vurdering av de mest virkningsfulle trussel- og sårbarhetsreducerende tiltak. Vi må først identifisere «den kriminelle verdikjeden» på tvers av sektorer for å kunne sette inn tiltak der det vil være mest hensiktsmessig. Vi må kjenne de sårbarheter som utnyttes og hvilke trusselaktører som utnytter dem. Dernest bør tiltak rettes mot å lukke sårbarheter tidligst mulig. Økonomisk kriminalitet må i større grad kunne forebygges og avverges. Offentlig-privat samarbeid utgjør

en sentral komponent i totalforsvaret mot økonomisk kriminalitet, sammen med tradisjonelle reaktive tiltak som etterforskning, overtredelsesgebyrer og straffesanksjoner. Det reaktive arbeidet gir samtidig et godt kunnskapsgrunnlag om hvilke sårbarheter som utnyttes. Arbeidsgruppen mener at et slikt forebyggende samarbeid bør ledes av Økokrim, som det sentrale myndighetsorgan på området. En slik overordnet tilnærming til offentlig-privat samarbeid som arbeidsgruppen foreslår, vil bidra til utvikling langs flere akser:

Proaktiv oppmerksomhet

Det er i stor grad et reaktivt fokus i arbeidet med å bekjempe økonomisk kriminalitet. En reaktiv tilnærming er ikke nok. Det er derfor viktig å forebygge kriminalitet mer effektivt ved å redusere sårbarheter som muliggjør gjennomføring av kriminalitet. I tillegg gir informasjonsdeling på person- og selskapsnivå (aktører) muligheter for å identifisere de største trusselaktørene og stoppe disse. Begge deler gir færre sårbarheter, færre aktører og færre ofre for kriminalitet. Samlet sett vil slike virkemidler kunne spare samfunnet for store kostnader.

Kriminalitetsbekjempelse i sentrum

I tillegg til en proaktiv tilnærming til kriminalitetsbekjempelse, er det også viktig å utvikle en god kultur i både privat og offentlig sektor. Sektorprinsipp og silotenkning kan hindre effektiv bekjempelse av økonomisk kriminalitet fordi tilnærmingen og forståelsen blir for snever.

Sammendrag

Diskusjonen og søkelyset bør heller rettes inn mot hvilke trusler og sårbarheter vi som samfunn står overfor, og hvilke virkemidler vi samlet besitter for å redusere disse. Det er naturlig at det skjer med utgangspunkt hos en nasjonal enhet som har helhetsblikket på bekjempelse av økonomisk kriminalitet.

Informasjonsdeling

For å kunne jobbe proaktivt og sette kriminalitetsbekjempelse i høysetet, er man avhengig av informasjon om sårbarheter, trusler, trender, moduser, mønstre og aktører. Mangelfull deling av informasjon er en stor utfordring i dagens samarbeid for å bekjempe kriminalitet, både på grunn av rettslige skranker, men også kompetanse og kapasitet spiller inn. Arbeidsgruppens oppfatning er at dagens delingshemler bør utnyttes mer effektivt, og utvides gjennom regelverksendringer som gir mulighet for mer deling av informasjon, særlig av taushetsbelagte opplysninger.

Dynamisk teknologisk utvikling

Teknologiutviklingen går raskt og gir nyttige verktøy både for å begå, og bekjempe kriminalitet. Et vesentlig teknologisk etterslep i det offentlige, sammen med treghet i regulering av å ta i bruk nye verktøy, fører til at kriminelle stadig får større forsprang. Også på den teknologiske siden er det etter arbeidsgruppens syn behov for et tettere offentlig-privat samarbeid for å utnytte potensialet med bruk av moderne teknologiske verktøy i det samlede arbeidet mot økonomisk kriminalitet, blant annet til analyse og effektiv informasjonsdeling.

For å sikre ovennevnte utviklingstrekk og et tilstrekkelig bredt offentlig-privat samarbeid, foreslår arbeidsgruppen at det etableres en ny samarbeidsmodell kalt Samvirkeenheten for å forebygge, avverge og avdekke økonomisk kriminalitet (heretter «Samvirkeenheten»), i første omgang som et treårig pilotprosjekt.

Samvirkeenheten foreslås ledet av Økokrim og bestå av en kjernegruppe på 10–15 personer fra både offentlig og privat sektor. Samvirkeenheten bør sitte samlokalisert med det offentlige etatssamarbeidet, Nasjonalt tverretattlig analysesenter (NTAES)³ i Økokrim sine lokaler. Samvirkeenheten skal ha flere oppgaver, men kjernevirksomheten skal bestå i å innhente og analysere informasjon om utfordringsbildet og kriminelle verdikjeder. Derneft koordinere og dele ikke taushetsbelagt informasjon (sårbarheter, trender, moduser mv.) og taushetsbelagt informasjon (aktører) til relevante og berørte deler av offentlig og privat sektor, for å styrke samfunnets og enkeltaktørers evne til å forebygge og avverge økonomisk kriminalitet. I tillegg skal Samvirkeenheten to ganger i året avlevere en rapport til Justis- og beredskapsdepartementet med en oversikt over aktuelle trusler og sårbarheter som bør prioriteres.

I starten må Samvirkeenheten bruke eksisterende løsninger for informasjonsdeling, slik som blant annet gjennom OPS ØK og NFCERT sine løsninger. På sikt er det helt nødvendig å utvikle en plattform for Samvirkeenheten, for analyse, sammenstilling og prosjektstyring av samvirketiltak. Dette krever tilstrekkelig

3 Samvirkeenhetens oppgaver skiller seg fra NTAES ved at Samvirkeenheten skal kunne innhente, analysere og dele informasjon på aktørnivå, ved at private aktører skal inkluderes i samarbeidet og at Samvirkeenheten skal anbefale og legge til rette for målrettede tiltak gjennom offentlig-private prosjekter. På sikt er det naturlig at Samvirkeenheten tar over NTAES oppgaver og personell.

Sammendrag

investeringer i teknologiutvikling, etterfulgt av skalerbare driftsutgifter til datakraft.

Samvirkeenheten skal også være en rådgivende enhet, som gir anbefalinger til Justis- og beredskapsdepartementet når det gjelder identifisering og tiltak mot særlige sårbarheter, gjennom blant annet halvårlig rapportering. Dette legger grunnlaget for politiske beslutninger om prioriteringer. Forholdet til eksisterende tiltak må vurderes løpende. Det er viktig at enheten får en sentral rolle, unngår mest mulig duplisering og samtidig tar vare på tiltak som i dag fungerer godt.

Formålet med etableringen av Samvirkeenheten er styrking av arbeidet mot økonomisk kriminalitet på tre hovedområder:

- Kultur
- Kunnskap
- Kapasitet

Det må bygges en kultur for å tenke mer helhetlig og mindre sektorielt, både i offentlig og privat sektor. Det må også etableres en kultur for å dele informasjon når den rettslige adgangen er til stede.

For å lykkes trengs et felles situasjonsbilde der kunnskap om utfordringer, hva andre relevante aktører har av utfordringer og muligheter, og hvilket handlingsrom for samarbeid reglene for deling gir.

Videre må den samlede kapasiteten styrkes. Det innebærer å investere i tilstrekkelig og riktig kompetanse – både i offentlig sektor og i relevante private miljøer – for å møte et stadig mer komplekst trusselbilde. Samtidig må den teknologiske infrastrukturen videreutvikles, slik at vi effektivt kan motta, analysere og dele informasjon på en sikker og formålstjenlig måte.

Skal vi være i forkant av utviklingen, må vi bygge robuste fagmiljøer, utnytte teknologi bedre og sikre at regelverk og praksis understøtter nødvendig samarbeid.

Samvirkeenheten skal ikke forestå straffesaksbehandling. Arbeidsgruppen legger imidlertid til grunn at enhetens arbeid vil bidra til å legge grunnlag for styrking av arbeidet med straffesaker som gjelder økonomisk kriminalitet og tilrettelegge for sikring og inndragning av utbytte fra straffbare handlinger. Og motsatt, at Samvirkeenheten vil kunne utnytte kunnskap om aktører, nettverk og sårbarheter i det videre arbeidet for bekjempelse av økonomisk kriminalitet.

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens sammensetning

Regjeringen nedsatte i brev 6. juni 2025 en arbeidsgruppe som fikk i mandat å utrede behovet for, og eventuelt foreslå endringer som kan gi et bedre offentlig-privat samarbeid for å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet. Arbeidsgruppen har følgende sammensetning

- Gunnar Holm Ringen (leder), Økokrim
- Janne Sofie Holen, underveis erstattet av Brita Daae Hrenovica, Finanstilsynet
- Tor Ivar Grina og Jens Erik Holmås, Skatteetaten
- Atle Roaldsøy og Tom Høiberg, Finans Norge
- Hanne Nordskog-Inger, Eiendom Norge
- I arbeidet har også Robert Aronsen, Eiendom Norge og Silje Holten, Økokrim deltatt.

1.2. Mandat

Arbeidsgruppen fikk ved nedsettelse følgende mandat:

Mandat for arbeidsgruppe som skal utrede behovet for et mer systematisk og formalisert offentlig-privat samarbeid for forebygging og avdekking av økonomisk kriminalitet.

Regjeringen la våren 2024 frem Meld. St. 15 (2023–2024) «Felles verdier – felles ansvar. Styrket innsats for forebygging og bekjempelse av økonomisk kriminalitet» (heretter «stortingsmeldingen»). Stortingsmeldingen inneholder blant annet følgende tiltak:

Stortingsmeldingen punkt 8.6.1: «Regjeringen vil sikre et mer systematisk og formalisert samarbeid mellom myndigheter og privat sektor for å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet, herunder videreutvikle næringslivskontaktens rolle».

Bakgrunnen for tiltaket beskrives i stortingsmeldingen. Det vises blant annet til at samarbeid på tvers av etater og sektorer er en nøkkelfaktor i arbeidet mot økonomisk kriminalitet, at privat sektor legger ned betydelig innsats i arbeidet med forebygging og at samarbeid med myndighetene vil kunne understøtte denne innsatsen.

Det eksisterer allerede ulike samarbeidsarenaer mellom myndigheter og privat sektor.

Blant disse er det privatinitierte- og styrte samarbeidet mellom finansnæringen og offentlige aktører som ble opprettet i 2021 under navnet «Offentlig privat samarbeid antihvitvasking og terrorfinansiering (OPS AT)». Deltakere i samarbeidet er banker, forsikringselskaper og offentlige aktører som Skatteetaten, Nav, Økokrim, PST og Finanstilsynet. I stortingsmeldingen heter det at dette samarbeidet er under utvikling, at tilbakemeldingene fra deltakerne er positive. Videre heter det at liknende samarbeidsplattformer med andre næringslivsaktører i hvitvaskingsregimet bør vurderes.

Etter at stortingsmeldingen ble fremmet, er OPS AT-samarbeidet utvidet ved at nye offentlige aktører er tatt inn, og ved at mandatet er utvidet fra antihvitvask og terrorfinansiering

Innledning

til økonomisk kriminalitet generelt. Samarbeidet har skiftet navn til «Offentlig-privat samarbeid mot økonomisk kriminalitet (OPS ØK)».

På bakgrunn av tiltakene etter stortingsmeldingen, er det behov for å utrede om det fortsatt er behov for endringer for å sikre et «mer systematisk og formalisert offentlig-privat samarbeid», eller om endringene som har skjedd siden stortingsmeldingen ble fremmet, har bidratt til å nå dette målet. Dersom utredningen viser at det er behov for endringer, vil det være nødvendig å utarbeide konkrete forslag. Arbeidsgruppen mener at et mer systematisk og formalisert samarbeid kan sikres på ulike måter, herunder gjennom endringer i dagens samarbeidsmodeller, eller ved etablering av én eller flere nye modeller som enten supplerer eller erstatter dagens. Nye modeller kan være enten privat- eller myndighetsstyrt. Myndighetsstyrte modeller vil sikre at myndighetene kan legge rammene for samarbeidet, og i større utstrekning følge opp om samarbeidet gir ønskede effekter.

På denne bakgrunnen satte Justis- og beredskapsdepartementet, i samråd med Finansdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet, ned en arbeidsgruppe som skal utrede behovet for og eventuelt foreslå endringer i dagens samarbeidsmodeller.

Arbeidsgruppen ble gitt følgende oppdrag:

1. Arbeidsgruppen skal kartlegge utfordringsbildet og vurdere om det er behov for tiltak som kan sikre et mer systematisk og formalisert samarbeid mellom myndigheter og privat sektor for å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet, herunder videreutvikle næringslivskontaktenes rolle.
2. Arbeidsgruppen skal kartlegge hvilke endringer som har skjedd siden stortingsmeldingen ble lagt frem og i hvilken grad disse har bidratt til å nå målet om et mer systematisk og formalisert samarbeid, samt om det fortsatt er behov for videreutvikling.
3. Hvis arbeidsgruppen mener det er behov for tiltak, skal den legge frem konkrete forslag. Slike forslag kan være for eksempel endringer i dagens samarbeidsmodeller, og/eller etablering av én eller flere nye samarbeidsmodeller som enten supplerer eller erstatter dagens modeller.
4. Hvis arbeidsgruppen foreslår endringer i dagens samarbeidsmodeller, og/eller etablering av én eller flere nye samarbeidsmodeller, skal den gi en begrunnet vurdering og konkret beskrivelse av:
 - hvem som skal delta
 - hvem som skal administrere og lede samarbeidet
 - hvordan samarbeidet praktisk skal gjennomføres
 - de formelle rammene for samarbeidet
 - hvordan samarbeidet skal forholde seg til politiets næringslivskontakter
 - behovet for informasjonsdelingsplattformer, herunder til hvilke formål
 - økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget
5. I arbeidet skal det ses hen til andre etablerte samarbeidsformer med tilsvarende eller liknende formål, både nasjonalt og i andre land.
6. Arbeidsgruppen skal etablere kontakt med og i nødvendig grad innhente innspill fra relevante aktører og etater, for eksempel Tolletaten, Arbeids- og velferdsdirektoratet, Fiskeridirektoratet, Mattilsynet, Finans Norge, Vipps, Telenor, Revisorforeningen, NHO, Regnskap Norge, Virke, Advokatforeningen og Advokattilsynet.
7. Samarbeidet forutsettes å kunne fungere innenfor dagens regler for informasjonsdeling. Arbeidsgruppen må imidlertid vurdere om det er behov for endringer i regelverket for at samarbeidet skal fungere tilstrekkelig effektivt. Eventuelle behov for regelverkssendringer spilles inn til Justis- og beredskapsdepartementet.

1.3. Arbeidsgruppens arbeid

1.3.1. Arbeidsgruppemøter

Arbeidsgruppen hadde sitt første møte 26. juni 2025 og siste møte 26. februar 2026. Til sammen har arbeidsgruppen avholdt totalt 16 møter, hvorav ett møte hadde to dagers varighet.

1.3.2. Metode og datainnsamling

For å sikre et tilstrekkelig bredt og helhetlig kunnskapsgrunnlag om hvordan offentlig-privat samarbeid i dag fungerer og kartlegge utfordringsbildet, ble det besluttet at arbeidsgruppen skulle innhente informasjon på flere måter. Helt sentralt står spørsmålet om hvordan offentlige og private aktører opplever samarbeidet i dag, og hvorvidt det eksisterer et rom for å utvikle samarbeidet for å sikre at dette blir mer systematisk og formalisert. Det ble besluttet å distribuere en spørreundersøkelse til utvalgte bransjer og sektorer. Spørreundersøkelsene supplerer arbeidsgruppens egne erfaringer og oppfatninger, som også tjener som sentralt grunnlag for de forslag til tiltak som presenteres i punkt 4.2. Arbeidsgruppen har også vært i kontakt med nordiske myndigheter for å undersøke hvordan offentlig-privat samarbeid fungerer i disse landene. I tillegg var det ulike pågående initiativ av betydning for arbeidsgruppen som det var relevant å få informasjon om og beskrive i rapporten.

Spørreundersøkelse

Det ble utarbeidet en spørreundersøkelse inneholdende totalt 13 spørsmål.⁴ Det ble delvis lagt opp til avhukingsspørsmål, men med et betydelig innslag av kommentarbokser – for å sikre respondentenes mulighet til å gi eksplisitt uttrykk for sitt syn på de ulike undertemaene. Undersøkelsen ble distribuert til en rekke ak-

tører fra offentlig og privat sektor, herunder til kontrolletater, politiet, bygg- og anleggsbransjen, teletilbydere, bank-, finans- og forsikringsnæringen, eiendomsmeglerbransjen, advokatbransjen, relevante aktører innenfor revisjon og regnskap, academia, det sivile samfunn, samt interesseorganisasjoner både fra arbeidsgiversiden og arbeidstakersiden.

Totalt ble undersøkelsen besvart av 34 respondenter, mens 20 respondenter innga delvis svar. Legger man til grunn alle respondentene sett under ett, inngikk majoriteten av besvarelsen fra kontrolletatene (23 prosent) og bank-, finans- og forsikringsnæringen (19 prosent). Dersom det kun tas utgangspunkt i fullstendige besvarelser, inngikk flest svar fra bank, finans- og forsikringsnæringen (21 prosent), samt eiendomsmeglerbransjen (18 prosent) og kontrolletatene (18 prosent). Besvarelsene oppsummeres nærmere i punkt 3.2 følgende, og hovedfunnene er vektlagt ved utarbeidelsen av forslag til tiltak for å sikre et mer formalisert og systematisert offentlig-privat samarbeid, se nærmere punkt 4.2.

Ettersom mandatet uttrykkelig adresserer næringslivskontaktens rolle, herunder behovet for å videreutvikle rollen, ble det utarbeidet et eget spørreskjema utelukkende for næringslivskontaktene. De ble stilt spørsmål om hvordan rollen fungerer i dag, internt og i samhandling med eksterne aktører, samt om, og eventuelt hvordan, rollen bør videreutvikles for å sikre et bedre samarbeid med private aktører for å forebygge og avdekke økonomiske kriminalitet. Arbeidsgruppen fikk svar fra næringslivskontakten ved Økokrim, Kripos, Oslo politidistrikt, Øst politidistrikt, Innlandet politidistrikt, Trøndelag politidistrikt, Sør-Øst politidistrikt og Troms politidistrikt. Funnene oppsummeres i punkt 2.5.7, mens forslag til tiltak presenteres under punkt 4.3.

4 Spørreundersøkelsen er vedlagt rapporten.

Innledning

Dialog med offentlige og private aktører i Danmark og Sverige

Representanter for arbeidsgruppen hatt møter og dialog med myndigheter og private aktører i Sverige og Danmark, både på politisiden og representanter for banksektoren. Sverige og Danmark har liknende problemstillinger som i Norge knyttet til kriminalitetsutvikling og utfordringer med samhandling i det offentlig-private samarbeidet.

Annen informasjonsinnsamling

Arbeidsgruppen har også ellers hatt møter og innhentet dokumentasjon fra representanter både fra offentlig og privat sektor.

Deler av rapportutkastet er sendt utvalgte aktører for kommentarer for å sikre at innholdet er korrekt.

1.3.3. Fristutsettelse

I henhold til mandatet skulle arbeidsgruppen levere sin rapport innen 1. desember 2025. Etter dialog mellom Justis- og beredskapsdepartementet og arbeidsgruppen ble fristen utsatt til 1. mars 2026.

1.4. Begrepsavklaring

1.4.1. Innledning

Gjennomgående i rapporten brukes ulike sentrale begreper. For å sikre en enhetlig forståelse av hva arbeidsgruppen legger i begrepene, gis det her en redegjørelse for innholdet i noen av disse.

1.4.2. Sentrale begreper**Økonomisk kriminalitet**

I tråd med definisjoner og begrepsbruk i stortingsmeldingen, benyttes begrepet «økonomisk kriminalitet» i dette dokumentet som et bredt og tverrsektorielt paraplybegrep. Begrepet omfatter lovbrudd der formålet er økonomisk vinning, og som ofte er knyttet til lovlig næringsvirksomhet, eller virksomhet som gir seg ut for å være lovlig.⁵

Økonomisk kriminalitet omfatter blant annet:

- Bedrageri og svindel
- Hvitvasking og terrorfinansiering
- Konkurskriminalitet
- Regnskapskriminalitet
- Skatte- og avgiftskriminalitet
- Verdipapir- og markedsmissbruk
- Arbeidslivskriminalitet, herunder alvorlige og systematiske brudd på arbeidsmiljøloven

Stortingsmeldingen peker på at disse kriminalitetsformene ofte henger sammen, og at aktørene utnytter sammensatte sårbarheter på tvers av sektorer. Dette understreker behovet for helhetlige tiltak, felles risikoforståelse og politisk forankret samhandling.

Økokrim utga høsten 2025 en egen trusselvurdering på fagområdet miljøkriminalitet.⁶ På bakgrunn av mandatet, har ikke arbeidsgruppen sett særskilt hen til de samhandlings- og samarbeidsmodeller som i dag finnes innen miljøkriminalitet. Det er etter arbeidsgruppens syn aktuelt å se på muligheten for også å inkludere miljøkriminalitet i en eventuell videreutvikling av Samvirkeenheten. Det er nær sammenheng mellom økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet, og en god del av miljøkriminaliteten er profittmotivert. Ifølge Europol profilerer organi-

5 Se nærmere stortingsmeldingen kapittel 2.

6 Økokrim, 2025, Trusselvurdering miljøkriminalitet.

Det ble utarbeidet en spørreundersøkelse inneholdende totalt 13 spørsmål. Undersøkelsen ble distribuert til en rekke aktører fra offentlig og privat sektor, herunder til kontrolletater, politiet, bygg- og anleggsbransjen, teletilbydere, bank-, finans- og forsikringsnæringen, eiendoms- meglerbransjen, advokatbransjen, relevante aktører innenfor revisjon og regnskap, akademia, det sivile samfunn, samt interesseorganisasjoner både fra arbeidsgiversiden og arbeidstakersiden.

Innledning

serte kriminelle nettverk årlig millioner av euro på miljøkriminalitet, i stor grad ved misbruk av legale strukturer⁷

Forebygging – Økokrim-modellen

Nasjonale strategier for bekjempelse av økonomisk kriminalitet legger til grunn at forebygging skal være det bærende prinsippet i innsatsen. Dette innebærer en tydelig dreining fra reaktiv håndheving til systematisk reduksjon av sårbarheter som muliggjør kriminalitet.

Denne tilnærmingen operasjonaliseres gjennom Økokrim-modellen for forebygging av økonomisk kriminalitet, som er i samsvar med føringene i stortingsmeldinger og handlingsplaner på området. Modellen tar utgangspunkt i identifisering av konkrete sårbarheter i regelverk, kontrollsystemer, markeder og praksis.

Gjennom en strukturert og tverretattlig prosess samles aktører med ansvar for, eller påvirkningsmulighet overfor, disse sårbarhetene. Aktørenes samlede kompetanse benyttes til å utvikle, prioritere og følge opp forebyggende tiltak med tydelig ansvars plassering og forankring i styringslinjene.

Formålet er å flytte innsatsen fra reaksjon til forebygging ved å rette tiltak mot forholdene som gjør kriminalitet mulig. Modellen bygger på etablert forebyggingsteori og brukes proaktivt til å omsette sårbarhetskunnskap til målrettede og prioriterte tiltak, med tydelig ansvar for gjennomføring og oppfølging. Forebygging handler om å avverge, men også avdekke, etterforske og iverksette lovbrudd, slik at det ikke skjer igjen. Det er denne forståelsen av forebygging arbeidsgruppen legger til grunn i rapporten.

Metadata

Metadata er data som beskriver annen informasjon, altså data om data. Denne informasjonen gjør de faktiske dataene mer informative og lettere å tolke.

Med metadata menes blant annet opplysninger om:

- typer hendelser eller avvik
- frekvens, omfang og geografisk utbredelse
- tidsperioder, bransjer eller sektorer med forhøyet risiko
- aggregerte indikatorer på mulig misbruk eller systematiske avvik

Slike metadata gir grunnlag for felles situasjonsforståelse, tidlig varsling og bedre prioritering av tiltak.

Strategisk og taktisk informasjon, informasjonsdeling og samarbeid

Stortingsmeldingen om økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet understreker at mangelfull informasjonsdeling er en vesentlig sårbarhet i det samlede forebyggingsarbeidet. For å møte dette må det legges bedre til rette for systematisk deling av strategisk og taktisk informasjon, innenfor rammene av gjeldende lov- og regelverk.

Med strategisk informasjon menes her overordnet kunnskap som nasjonale risiko- og trusselvurderinger, tematiske analyser, langsiktige kriminalitetstrender og identifiserte strukturelle sårbarheter i regelverk, markeder og forvaltningspraksis. Slik informasjon danner et sentralt beslutningsgrunnlag for politiske prioriteringer, etatsstyring og utvikling av nasjonale tiltak.

7 Europol. 2025. The changing DNA of serious and organised crime.

Innledning

Med taktisk informasjon menes i rapporten kunnskap om modus, typologier og utviklingstrekk innen økonomisk kriminalitet, herunder hvitvasking, bedrageri, svindel, arbeidslivskriminalitet og misbruk av offentlige støtte- og velferdsordninger. Denne kunnskapen er avgjørende for å kunne iverksette målrettede forebyggende tiltak og styrke aktørenes evne til tidlig risiko-håndtering.

Deling av slik informasjon vil i all hovedsak ikke omfatte personopplysninger eller operativ informasjon. Delingen er basert på anonymisert og aggregert informasjon, i samsvar med personvernregelverket, taushetspliktbestemmelser og øvrige rettslige rammer, slik også nasjonale strategier forutsetter.

Strategisk og taktisk samarbeid omfatter aktiviteter som gir overordnet innsikt og forståelse av risiko, trender, modus og sårbarheter på tvers av sektorer. Informasjon som deles på dette nivået inneholder normalt ikke personopplysninger, men bidrar til bedre beslutningsgrunnlag og felles risiko-forståelse.

Det er nyttig å skille mellom strategisk og taktisk samarbeid:

- Strategisk samarbeid skjer i et overordnet og langsiktig perspektiv. Formålet er å identifisere risiko, trender og systemiske sårbarheter på tvers av sektorer, og å legge grunnlag for kunnskapsbaserte beslutninger. Eksempler inkluderer nasjonale risiko- og trusselvurderinger, utvikling av typologier og indikatorer for nye kriminalitetsformer, og analyser av sårbarheter i ulike sektorer.
- Taktisk samarbeid har et kortere tidsperspektiv og gjør den strategiske kunnskapen operativt relevant. Det omfatter deling av mønstre og indikatorer som kan påvirke

flere virksomheter, koordinering gjennom bransjefora og offentlig-privat samarbeid, samt deling av kunnskap med myndigheter om systemiske sårbarheter som krever tiltak eller justeringer i regelverk.

Typiske aktiviteter på begge nivåer:

- Deling av risiko- og trusselvurderinger på tvers av sektorer.
- Utvikling og utveksling av typologier, indikatorer og mønstre.
- Identifisering av trender og modus som kan påvirke flere virksomheter.
- Koordinering gjennom bransjefora, myndighetsdialog og offentlig-privat samarbeid.
- Innsikt til myndigheter om behov for regelverksendringer og sårbarheter i systemene.

Formålet er å etablere en felles risikoforståelse, tette sårbarheter og forebygge og avdekke kriminalitet, samt gi retning for operativt arbeid, uten å dele personopplysninger, samtidig som strategisk kunnskap gjøres praktisk anvendbar gjennom taktisk samarbeid.

Operativ informasjonsdeling og bruk av metadata

For å understøtte den samlede innsatsen mot økonomisk kriminalitet er det i tillegg behov for en avgrenset og kontrollert form for operativ informasjonsdeling mellom relevante aktører. Slik deling skal bidra til økt effektivitet, bedre koordinering og raskere håndtering av identifiserte risikoer, i tråd med nasjonale føringer om mer sammenhengende offentlig innsats. Informasjon som deles innenfor rammen av et slikt samarbeid, vil etter omstendighetene kunne bidra til å danne grunnlag for å starte etterforskning, eller kunne berike en allerede pågående etterforskning.

Innledning

Operativ informasjonsdeling forstås i denne sammenheng som utveksling av metadata og strukturell informasjon knyttet til hendelser, aktiviteter og mønstre, både uten og med deling av personopplysninger eller annen taushetsbelagt operativ informasjon. Delingen skal støtte forebyggende og koordinerende formål, og ikke erstatte aktørenes ordinære saksbehandling eller etterforskning.

Operativ deling av metadata skal skje innenfor klare rammer fastsatt i lov og avtaleverk, og i samsvar med personvernregelverket, taushetspliktbestemmelser og nasjonale strategier for informasjonsdeling. Delingen må være formålsbegrenset, proporsjonal og sporbar, og basert på prinsippene om nødvendighet og minste inngrep.

Dette understøtter nasjonale føringer om å ta i bruk tilgjengelige virkemidler for mer treffsikker forebygging av økonomisk kriminalitet, samtidig som rettssikkerhet, personvern og tillit til myndighetenes arbeid ivaretas.

Operativt samarbeid omfatter den praktiske og daglige håndteringen av risiko for hvitvasking og annen økonomisk kriminalitet i virksomheter. Dette nivået er tett knyttet til den konkrete gjennomføringen av forebyggende og avdekkende tiltak, og krever ofte utveksling av personopplysninger for å kunne identifisere og reagere på mistenkelig aktivitet.

Typiske aktiviteter:

- Deling av informasjon om pågående økonomisk kriminalitet, eksempelvis bedragerier på aktørnivå, dels mellom offentlige aktører, dels mellom private aktører og mellom offentlige og private aktører, hvor formålet som oftest er å avverge kriminalitet, eller bidra til etterforskning og bruk av tvangsmidler.
- Det gis tilgang til opplysninger som kan

avsløre svindelforsøk så tidlig at utbetaling av lån på falskt og fiktivt grunnlag kan stoppes. Deling av informasjon om mistenkelige registreringer og rapporteringer som fremstår som forberedelser til lånebedrageri.

- Deling av observasjoner og risikoidentifikasjon med andre virksomheter, slik at mistenkelig aktivitet kan håndteres koordinert på tvers av sektorer og selskaper.
- Deling av metadata (data om data) fra registre, for eksempel når opplysninger sist er endret, slik at brukere av registeropplysninger løpende kan vurdere risikoen for om opplysninger er manipulert og om nylige endringer er mistenkelige.

Formålet med operativt samarbeid er å sikre en rask og målrettet reaksjon på mistenkelig aktivitet, samtidig som det bidrar til koordinering mellom virksomheter. Det skal også bidra til å styrke muligheten for etterforskning og inndragning.

Samspillet mellom nivåene - gjensidig forsterkning

Strategisk, taktisk og operativt samarbeid forsterker hverandre gjensidig. Strategiske vurderinger gir rammer, prioriteringer og indikatorer som styrer det operative arbeidet, mens erfaringer fra den daglige håndteringen av risiko gir grunnlag for oppdaterte strategiske vurderinger. Sammen skaper de et helhetlig system for forebygging og avdekking av økonomisk kriminalitet.

Samspillet mellom nivåene muliggjør målrettet ressursbruk og effektiv innsats. Et sentralt element er tidlig varsling: Operative funn kan raskt ha strategisk betydning dersom de analyseres og deles på tvers av aktører. Dette gjør det mulig å identifisere og håndtere trusler før de får systemisk effekt, og sikrer at både enkeltvirksomheter og myndigheter kan reagere proaktivt. Strategisk nivå kan deretter bruke

Innledning

denne informasjonen til å utvikle mer presise scenarier, forbedre risikovurderinger og informere andre aktører om nye modus, uten at personopplysninger deles unødvendig.

Manglende operativt samarbeid begrenser evnen til å reagere raskt og treffsikkert på mistenkelige transaksjoner, koordinere tiltak mellom virksomheter og dele informasjon om høy-risiko-aktører. Dette reduserer muligheten for proaktiv avdekking, gjør innsatsen mer reaktiv, og kan også lede til mindre treffsikker virkemiddelbruk. Virksomheter får mindre oversikt over potensielle trusler i sanntid, og viktige observasjoner kan forbli isolert hos enkelte aktører. Over tid kan dette føre til fragmentert håndtering, lavere samlet situasjonsforståelse og økt risiko for at mistenkelig aktivitet ikke oppdages, eller stoppes i tide.

1.5. Sentrale eksisterende samarbeid

Arbeidet mot økonomisk kriminalitet er et politisk prioritert område, og inngår som en sentral del av statens ansvar for å sikre tillit til samfunnsinstitusjonene, velferdsordningene og det seriøse arbeids- og næringslivet. I nasjonale strategier og stortingsmeldinger om økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet fremheves behovet for mer helhetlig styring, tverrsektorielt samarbeid og en tydelig dreining mot forebygging.

Samarbeidene omfatter offentlige myndigheter, kontroll- og tilsynsorganer og øvrige aktører med ansvar for forebygging, avdekking og bekjempelse av økonomisk kriminalitet, herunder skatte- og avgiftskriminalitet, arbeidslivskriminalitet, hvitvasking, svindel og bedrageri. Samarbeidene skal understøtte nasjonale målsettinger slik de er fastsatt gjennom stortingsmeldinger, handlingsplaner og strategier, og bidra til samordnet styring, mer effektiv res-

sursbruk og tydeligere ansvarsdeling mellom aktørene.

I dette punktet redegjøres det for sentrale eksisterende samarbeid som inngår i den samlede nasjonale innsatsen. Av hensyn til oversikt og konsistens omtales disse samarbeidene videre i dokumentet ved bruk av etablerte forkortelser.

Nordic Anti-Fraud Cooperation – NAF Coop

Et nordisk politisamarbeid som ble opprettet i 2022 for å styrke samarbeidet mellom nordisk politi i arbeidet med å bekjempe digital svindel og grensekryssende økonomisk kriminalitet. Samarbeidet omfatter utveksling av informasjon, felles trusselvurderinger og utvikling av nordiske forebyggende strategier som styrker motstandskraften i våre digitale tjenester.

Offentlig privat samarbeid mot økonomisk kriminalitet – OPS ØK

– Et offentlig-privat samarbeid som arbeider for å styrke innsatsen mot økonomisk kriminalitet, inkludert hvitvasking, terrorfinansiering og bedrageri. Initiativet har utviklet seg fra OPS AT til OPS ØK, og har i dag et utvidet mandat og økt deltakelse fra både offentlige og private aktører. Samarbeidet setter søkelys på informasjonsdeling, kompetanseheving og koordinering av tiltak for å møte et komplekst trusselbilde. Samarbeidet er forankret i Finans Norge som også finansierer administrasjonen av samarbeidet.

Operasjon deling – OP-deling

– Et operativt samarbeid mellom politiet, Skatteetaten og finansnæringen under ledelse av Oslo politidistrikt. Prosjektet skal hindre kriminalitet i form av lånebedragerier ved samtykkebaserte lånesøknader (SBL). Finansinstitusjoner gis tilgang til opplysninger som kan avsløre svindelforsøk så tidlig at utbetaling av lån på falskt og fiktivt grunnlag kan stoppes.

Innledning

Digital Samhandling Offentlig Privat - DSOP - Samarbeid mellom Skatteetaten, Brønnøysundregistrene, Digitaliseringsdirektoratet, NAV, Politiet, Kartverket, finansnæringen (Finans Norge/Bits), og Eiendom Norge samarbeider i ulike prosjekter om digitalisering av viktige prosesser i samfunnet – DSOP programmet. Samarbeidet skaper betydelige verdier og sparer tid og penger både for aktørene og ikke minst bidra til den videre digitaliseringen av Norge.

Nordic Financial CERT - NFCERT - En ideell forening som styres og finansieres av sine medlemmer i den nordiske finansnæringen. NFCERT har i dag et delegert delt sektoransvar etter sikkerhetsloven for hendelseshåndtering i finanssektoren, sammen med Finanstilsynet som har tilsynsrollen. Alle de nordiske sentralbankene er medlemmer og deltar i samarbeidet på cyberområdet. Formålet med Nordic Financial CERT er å styrke den nordiske finansnæringens robusthet mot cyberangrep ved å gjøre det mulig for nordiske finansinstitusjoner å reagere raskt og effektivt på cybersikkerhets-trusler og digital kriminalitet.

Nasjonalt tverretattlig analyse- og etterretnings-senter - NTAES – Et samarbeid mellom politiet, Skatteetaten, NAV og Arbeidstilsynet i arbeidet mot økonomisk kriminalitet, herunder arbeidslivskriminalitet. NTAES skal utarbeide nasjonale analyse- og etterretningsprodukter som beslutningsstøtte for politiet og kontrolletatene.

Samvirkeenheten for å forebygge, avverge og avdekke økonomisk kriminalitet - Samvirkeenheten - En enhet som arbeidsgruppen vurderer som et sentralt og strategisk virkemiddel for å styrke helhetlig samhandling, informasjonsdeling og felles situasjonsforståelse på tvers av relevante aktører. Enheten vil legge til rette for mer koordinerte og målrettede prosesser for å identifisere og redusere sårbarheter. For å realisere det fulle potensialet i Samvirkeenheten

er det avgjørende at de virksomhetene som mottar informasjonen har nødvendig kapasitet, kompetanse og forankring til å ta informasjonen i bruk og omsette den i handling. Dette peker på behovet for en langsiktig og helhetlig tilnærming, der videreutvikling av samhandling, kompetanse og felles ansvar står sentralt.

A-krimssamarbeidet - er et tverretattlig samarbeid mellom Arbeidstilsynet, NAV, politiet og Skatteetaten, organisert gjennom åtte a-krimssentre og tre lokale a-krimssamarbeid. Det er etablert a-krimssentre i Oslo, Tønsberg, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim, Bodø og Alta. I tillegg til sentrene, er det etablert tverretattlige samarbeid i Møre og Romsdal, Innlandet og Follo, Romerike og Østfold. Sentrene, etablert fra 2015, utgjør en nasjonal struktur for koordinert innsats mot arbeidslivskriminalitet. Samarbeidet fokuserer på lokal innsats, men gjennomfører også nasjonale aksjoner og utvikler IKT-løsninger, arbeidsmetodikk og målrettet innsats mot trusselaktører. Styringen skjer gjennom en nasjonal styringsgruppe og regionale styringsgrupper som følger opp prioriteringer lokalt. Etatene bidrar med ressurser og kompetanse, og samarbeidet bygger på deling av informasjon etter a-kriminformasjonsforskriften, som hjemler utvidet delingsadgang mellom etatene. Målet er å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet gjennom felles kontroller, tilsyn, etterretning og kunnskapsbygging, med økt fokus på trusselaktører. Samarbeidet har felles mål- og resultatstyring, og årlige styringsdokumenter og handlingsplaner fastsetter felles mål, prioriteringer og krav til kunnskapsbasert innsats. Dette vil styrke etatenes samlede virkemidler mot felles mål og at resultatene vurderes helhetlig og koordinert.

Medbyggerne - et regionalt samarbeid mellom offentlig sektor, arbeidslivets parter og seriøse aktører i bygge- og anleggsbransjen i Vestfold og Telemark, med mål om å skape et mer seri-

Arbeidet mot økonomisk kriminalitet er et politisk prioritert område, og inngår som en sentral del av statens ansvar for å sikre tillit til samfunnsinstitusjonene, velferdsordningene og det seriøse arbeids- og næringslivet. I nasjonale strategier og stortingsmeldinger om økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet fremheves behovet for mer helhetlig styring, tverrsektorielt samarbeid og en tydelig dreining mot forebygging.

Innledning

øst og trygt arbeidsliv. Initiativet, som startet i 2013 og ble formalisert som A-krim Vestfold i 2015, ble relansert som Medbyggerne i 2018 og utvidet til Telemark etter fylkessammenslåingen med kick-off i 2020. Samarbeidet inkluderer kommuner, fylkeskommune, Statsforvalteren, Arbeidstilsynet, politiet, Skatteetaten, bransjeorganisasjoner (NHO, Virke, LO), håndverkslaug, byggevarerhus og arbeidsgivere. Medbyggerne jobber med konkrete tiltak innen kompetanse, seriøsitet og forebygging gjennom styringsgruppe, ressursgrupper og bransjenære arbeidsgrupper. Målet er å forebygge arbeidslivskriminalitet, styrke seriøsiteten i byggebransjen og mobilisere både offentlig sektor og næringsliv til å redusere sårbarheter som kriminelle aktører utnytter. Modellen bygger på et bottom-up-prinsipp, der lokale aktører deltar aktivt for å påvirke holdninger og praksis i markedet. Medbyggerne har etablert faste arenaer for kunnskapsdeling og forebygging, og initiativ som Medbyggerne UNG har styrket holdninger, kompetanse og bevissthet om arbeidslivskriminalitet tidlig i yrkesløpet. Samarbeidet har også forbedret informasjonsflyt og innsikt mellom bransjen og etatene, noe som gjør det mulig å målrette tiltak og redusere sårbarheter.

1.6. Forbehold

Det finnes en lang rekke offentlige og private aktører som har en rolle knyttet til bekjempelse av økonomisk kriminalitet. Selv om arbeidsgruppen la opp til en bred informasjonsinnhenting gjennom spørreundersøkelsen, vil det opplagt være relevante aktører som av ulike grunner ikke har besvart henvendelsene, som ikke har fått med seg muligheten til å mene, eller ikke blitt forespurt. Det kan ha betydning for vektingen i rapporten på de ulike sidene ved kriminalitetsbekjempelse, for eksempel forebygging sammenliknet med avverging, geografiske forskjeller

og sektormessige forhold. Arbeidsgruppen har fokusert informasjonsinnhenting og forslag på nasjonalt offentlig-privat nivå, som gjør at regionale og lokale tiltak vil kunne oppleves underrepresentert i rapporten.

Arbeidsgruppen ble sammensatt med personer med bred og til dels meget lang erfaring fra arbeid mot økonomisk kriminalitet. Rapporten er farget av medlemmenes bakgrunn og erfaringer. Arbeidsgruppens vurderinger er deltakernes egne og gir ikke nødvendigvis uttrykk for synspunktene til deltakernes arbeidsgivere.

Arbeidsgruppen har hatt særlig fokus på å kartlegge og vurdere dagens samhandlingsmodeller innenfor gjeldende regelverk. Samtidig med denne gruppens arbeid, har det også vært en tverrdepartemental gruppe i gang med å utrede hjemmelsgrunnlag og eventuelle behov for endringer i delingshjemlene mellom offentlige etater. Derfor har regelavklaring eller -utvikling ikke vært et hovedtema for vår arbeidsgruppe. I slutfasen av vårt arbeid kom også rapport fra arbeidsgruppen som har vurdert implementeringen av sjette hvitvaskingspakke i Norge. Vår arbeidsgruppe har i det alt vesentlige avgrenset våre vurderinger og anbefalinger mot hvitvaskingsregimet, men det er berøringspunkter, slik at vi likevel har kommentert noen mulige relevante regler i nytt hvitvaskingsregelverk, se punkt 2.7.

1.7. Besvarelse av mandatet

I mandatet arbeidsgruppen ble gitt av Justis- og beredskapsdepartementet er det syv underpunkter som skal besvares. For å unngå repetisjon og sikre leservennlighet, besvares ikke punktene i mandatet ut i kronologisk rekkefølge. Her gis derfor en kort oversikt over hvor de ulike mandatspunktene er svart ut i rapporten.

Innledning

Arbeidsgruppen ble i mandatets punkt 1 bedt om å kartlegge utfordringsbildet og vurdere om det er behov for et mer systematisk og formalisert offentlig-privat samarbeid for å bekjempe økonomisk kriminalitet, og i punkt 6 er det forutsatt at arbeidsgruppen skulle etablere kontakt med en rekke sentrale aktører for å få deres syn på saken. Gjennom spørreundersøkelsen som ble distribuert til en rekke aktører, egne erfaringer, uformell dialog med enkelte aktører, og gjennomgang av sentrale dokumenter, har arbeidsgruppen kartlagt dagens utfordringsbilde og på den bakgrunn vurdert om det er behov for et mer systematisk og formalisert samarbeid mellom offentlig og privat sektor knyttet til arbeidet mot økonomisk kriminalitet. Dette gjenfinnes i rapportens punkt 2.5 (tilbakemeldinger fra spørreundersøkelsen) og i forslag til tiltak (punkt 4.2).

Arbeidsgruppen har også - for å svare ut punkt 2, 3 og 4 i mandatet - kartlagt hvilke endringer som har skjedd siden stortingsmeldingen ble lagt frem, vurdert hvorvidt samarbeidet mellom offentlig og privat sektor fortsatt bør videreutvikles og kommet til at det bør etableres en

supplerende samarbeidsmodell (Samvirkeenheten). Endringene iverksatt etter stortingsmeldingen er oppsummert i rapportens punkt 2.6 og vurderingene, begrunnelsen og forslag til tiltak fremkommer av punkt 4.2. Ved utarbeidelsen av forslag til tiltak er det sett hen til de mest sentrale delingsinitiativene som per i dag eksisterer nasjonalt og i land vi normalt sammenlikner oss med, i tråd med punkt 5 i mandatet. Dette er å finne i rapportens punkt 2.2 (dagens status på relevante delingsinitiativer) og 2.4 (andre land), samt i punkt 4, hvor vurderingene og begrunnelsen for forslaget er gitt. Forslaget kan, som forutsatt i mandatet, fungere innenfor dagens regelverk, men i punkt 6 peker arbeidsgruppen blant annet på behov for mulig regelverksutvikling for å styrke offentlig-privat samarbeid mot økonomisk kriminalitet.

2. Observasjoner

2.1. Generelt om utfordringsbilde og behov

Omfanget og utviklingen av den økonomiske kriminaliteten har medført økt behov for å prioritere offentlig-privat samarbeid høyere. Ett illustrerende eksempel på utviklingen er antallet rapporter om mistenkelige forhold (MF-rapporter) som FIU-en⁸ årlig mottar. Antallet har økt fra 12 703 i 2020 til 33 313 i 2025.⁹ I perioden 2020 til 2024 har antall anmeldte forhold innen økonomisk kriminalitet økt fra 24 411 til 34 405.¹⁰ I samme periode har antall anmeldelser for bedrageri økt fra 18 201 til 28 351.¹¹ Økokrim peker i sin trusselvurdering fra 2024 på fire hovedutfordringer ved kriminalitetsutviklingen; at organiserte kriminelle aktører integrerer kriminalitet og utbytte i legal virksomhet, at løst sammensatte nettverk har tilgang på kompetanse, sammenblanding av statlig aktivitet og økonomisk kriminalitet og bruk av trusler og vold i økonomisk kriminalitet. Utviklingstrekkene, både hver for seg og samlet tilsier at samfunnet må styrke sine virkemidler.

Arbeidsgruppen bruker utviklingen på bedrageriområdet og registermanipulasjon som et eksempel på utviklingen og behovet for nye virkemidler, herunder et styrket offentlig-privat samarbeid.

Ett eksempel på denne utviklingen er bedragerier. En rapport fra Økokrim fra juni 2025 antyder at kanskje så lite som 1/3 av gjennomførte bedragerier ble anmeldt.¹² Kriminalitetsformen spenner vidt og er et illustrerende eksempel på behovet for offentlig-privat samarbeid.

En del bedragerier starter med manipulasjon av data i offentlige registre, særlig nasjonale felleskomponenter som Folkeregisteret, Enhetsregisteret, Grunnboken, Matrikkelen, Altinn og ID-porten. Slike registre utgjør det rettslige og faktiske grunnlaget for tildeling av rettigheter og plikter i velferdsstaten. Disse registrene er bygget på «Kun én gang»-prinsippet, et grunnleggende digitaliseringsprinsipp i offentlig forvaltning som innebærer at innbyggere og virksomheter skal oppgi samme informasjon til det offentlige én gang. Prinsippet bidrar til effektivisering, men stiller samtidig krav til kvalitets sikring og oppdatert informasjon i registrene. Mangler eller feil i data kan skape sårbarheter som kan utnyttes i økonomisk kriminalitet, og gjør det nødvendig med effektive kontroll- og oppfølgingsmekanismer.

Registermanipulasjon foregår både som del av reelle aktiviteter, og som ren fiksjon. Med digitalisering av offentlig forvaltning danner data fra

8 Financial Intelligence Unit - enheten i Økokrim som mottar rapporter om mistenkelige forhold fra rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven.

9 Økokrim 2026, Årsrapport FIU, side 6.

10 Økokrim, 2024, Årsrapport, side 18.

11 Opplysninger innhentet fra Bedragerienheten.

12 Økokrim 2025, Beregnet utbytte fra bedragerier i Norge 2024.

ulike etater grunnlag for prosesser som er helt eller delvis automatiserte. Samtidig flyttes stadig mer av den økonomiske kriminaliteten over i det digitale rom. Manipulerte data i registre og rapporteringer gir grunnlag for feil vedtak og beslutninger som gir kriminelle aktører økonomisk vinning. I tillegg vil de feilaktige dataene også kunne brukes som grunnlag for bedragerier mot banker og andre aktører i privat sektor. Registermanipulasjon har alvorlige konsekvenser for offentlig sektor, det private næringslivet og privatpersoner. Tilliten trues, og manipulasjon medfører både direkte og indirekte økonomiske konsekvenser.

Hvordan registermanipulasjon misbrukes til å begå bedragerier mot aktører både i offentlig og privat sektor, er derfor en god illustrasjon på viktigheten av offentlig-privat samarbeid. Kontrollmekanismer i offentlige ordninger er ofte formelle og automatiserte, men ikke alltid tilstrekkelige for å avdekke fiktive forhold. For eksempel kan fiktive arbeidsforhold eller uriktige roller i virksomheter registreres uten at dette fanges opp i tilstrekkelig grad. Det er derfor nødvendig med systematisk kriminalitetsforebygging («crime proofing»), herunder tverretattlig risikovurdering, styrking av informasjonsdeling og utvikling av teknologiske løsninger for kryssjekk og varsling ved endringer.

2.2. Dagens status på relevante delingsinitiativer

2.2.1. Innledning

Både private virksomheter og flere etater har over lengre tid vært opptatt av å samvirke med andre for å forebygge og bekjempe økonomisk kriminalitet best mulig.

Hvordan samarbeidene er innrettet, varierer. Tiltakene kan være lokale, regionale, dels også nasjonale. Det dreier seg dels om etterret-

ningssamarbeid, altså det å skaffe informasjon for å identifisere trusler, både på strategisk og mer operasjonelt nivå (aktørinformasjon), og dels handler det om forebygging. Forebyggende samarbeid omfatter alt fra å identifisere sårbarheter og arbeide for å tette dem til at man er på operativt nivå og deler informasjon om selskaper og personer for å avverge pågående kriminalitet. Noe samarbeid er også mer reaktivt innrettet, som forvaltningssaker eller straffesaker.

Nedenfor gis en beskrivelse av de mest relevante samarbeidsmodellene som eksisterer i dag. Arbeidsgruppen vil også kort berøre modeller som per i dag utelukkende har representanter for enten offentlig eller privat sektor, da videreutvikling av offentlig-privat samarbeid kan inkludere eller omfatte også slike eksisterende tiltak.

2.2.2. Offentlig Privat Samarbeid mot Økonomisk Kriminalitet (OPS ØK)

I arbeidsgruppens mandat pekes det særlig på det offentlig-private samarbeidet mot økonomisk kriminalitet (OPS ØK), tidligere offentlig privat samarbeid – anti-hvitvasking og –terrorfinansiering (OPS AT).

OPS ØK er et offentlig-privat samarbeid som arbeider for å styrke innsatsen mot økonomisk kriminalitet, inkludert hvitvasking, terrorfinansiering og bedrageri. Initiativet har utviklet seg fra OPS AT til OPS ØK, og har i dag et utvidet mandat og økt deltakelse fra både offentlige og private aktører. Samarbeidet setter søkelys på informasjonsdeling, kompetanseheving og koordinering av tiltak for å møte et komplekst trusselbilde.

- *Utvikling fra OPS AT til OPS ØK:* OPS ØK startet som OPS AT i 2021 for å bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering, og ble i 2023 flyttet til Finans Norge med utvidet mandat

Både private virksomheter
og flere etater har over lengre
tid vært opptatt av å samvirke
med andre for å forebygge og
bekjempe økonomisk kriminalitet
best mulig.

Observasjoner

mot økonomisk kriminalitet generelt. Navneendring til OPS ØK ble gjennomført i starten av 2025.

- *Mandat og formål:* Formålet er å øke samhandling og informasjonsutveksling på tvers av finansnæringen og offentlig sektor, samt å heve kompetansen innen økonomisk kriminalitet hos rapporteringspliktige og myndigheter.
- *Organisering og styring:* OPS ØK ledes av en styringsgruppe med representanter fra finansnæringen og offentlige myndigheter, og har en kjernegruppe som fungerer som forberedende organ. Administrasjonen i Finans Norge har 3 ansatte som har ansvar for drift og koordinering.
- *Deltakelse og representasjon:* Deltakere inkluderer banker, forsikringsselskaper, Økokrim, Skatteetaten, NAV, PST, Tolletaten, Finanstilsynet og andre. Det legges vekt på bred representasjon og rotasjon blant private medlemsforetak.
- *Arbeidsgrupper og arbeidsmetodikk:* Flere arbeidsgrupper fokuserer på trender og trusler, forsikring, og bedrageri, med månedlige møter og et årshjul for tematiske arbeidsperioder.
- *Informasjonsdeling og digitale plattformer:* OPS ØK sin samhandlingsplattform og OPS ØK-portalen gir tilgang til relevant informasjon for rapporteringspliktige foretak og offentlige deltakere, med økt bruk og tilgang fra 2025.
- *Aktiviteter og prosjekter:* OPS ØK har gjennomført prosjekter som «Virtuell valuta», «Mis-tenkelige transaksjoner i shipping og fiskeri», terrorfinansieringsprosjektet og næringsprosjektet i forsikring, samt arrangerer temadager og dialogmøter for kunnskapsdeling. Aktuelle prosjekter inneværende periode har vært bedrageri og profesjonelle tilretteleggere som tematikk.
- *Strategiprosess og utvidelse:* I 2024 ble det gjennomført en strategiprosess som resulterte i utvidelse av mandatet til å inkludere bedrageri og flere aktører, samt styrket sam-

beid med offentlige instanser som Tolletaten, Kripes og Brønnøysundregistrene.

OPS ØK skal primært virke på et overordnet, strategisk nivå og har en ambisjon om å være hovedarena for samhandling og ideutveksling mellom offentlige og private aktører for å bekjempe økonomisk kriminalitet.

Samtidig vil deling av taktisk informasjon, som modus og sårbarheter, være viktig for verdiskapningen gjennom deling på samhandlingsplattformen. Styringsgruppen og kjernegruppen prioriterer og innretter sitt arbeid basert på aktuelle temaer og arbeider i strømmer eller arbeidsgrupper, ofte med konkrete avgrensede leveranser.

Samarbeidet har sitt utgangspunkt i Digital Samhandling Offentlig Privat (DSOP), og ideer knyttet til utvikling av digitale løsninger for å begrense eller stanse svindelaktivitet kan tenkes overført til vurdering og eventuell utvikling i DSOP-samarbeidet.

Med de offentlige aktørene som deltakere i samarbeidet, har det vært naturlig at finansnæringen ikke bare fokuserer på bank- og forsikringssvindel, men også gjennom OPS ØK prioriterer såkalt registersvindel mot Skatt/NAV og misbruk av feilaktig, registrerte offentlige opplysninger.

OPS ØK har som ambisjon å utvikle mer og bedre taktisk informasjonsdeling på sin plattform, men vil i sin natur ikke kunne håndtere operativ datadeling med person- eller foretaks-sensitiv informasjon.

Per i dag er samarbeidet på privat side i hovedsak rapporteringspliktige medlemmer tilknyttet Finans Norge. Andre private aktører har vært involvert i tematiske prosjekter.

2.2.3. DSOP Informasjonsdeling mot svindel

Som nevnt ovenfor har OPS ØK sitt utgangspunkt i Digital Samhandling Offentlig Privat (DSOP) og ideer knyttet til utvikling av digitale løsninger for å begrense eller stanse svin-delaktivitet kan tenkes overført til vurdering og eventuell utvikling i DSOP-samarbeidet.

Tjenestene som er realisert gjennom DSOP-samarbeidet, har skapt store gevinster for samfunnet, offentlig sektor, finansnæringen, næringslivet og privatpersoner. Med full utnyttelse av tjenestene vil besparelsene over en tiårsperiode (2025-2034) være 67 milliarder. Men, med digitalisering og forenkling følger også muligheter for misbruk gjennom manipu-lering av data og registre.

Topplederne i DSOP-samarbeidet har derfor uttrykt et behov for tettere samarbeid om data-delning knyttet til svindel. DSOP-prosjektet Samarbeid mot digital svindel, som ble gjennomført fra april til oktober 2025, identifiserte sentrale svindelmoduser og anbefalte åtte løsningsfor-slag til videre utredning.

Kartleggingen i prosjektet viste at mange svin-delmoduser bygger på det samme fundamen-tet; misbruk av digitale identiteter og manipu-lering av opplysninger om foretak og individer i offentlige registre. Dette fundamentet brukes systematisk for å svindle både finansnæringen, Nav og Skatteetaten.

Det finnes flere andre initiativer som adresse-rer deler av utfordringene beskrevet ovenfor. Blant annet identifiserer BankID misbrukte di-gitale identiteter og utarbeider en risikoscore per digital identitet. I samarbeid med Digitali-seringsdirektoratet (Digdir), arbeides det med å gjøre denne scoren tilgjengelig for offentlige etater, samt å innhente opplysninger om bru-kersteder bak ID-porten for å styrke data-

grunnlaget som benyttes for utarbeidelse av risikoscoren.

Som nevnt i punkt 2.2.5 har den nordiske fi-nanssektoren gjennom Nordic Financial CERT (NFCERT), et samarbeid der man samler og deler etterretning for å beskytte banker, forsi-kringsselskaper og andre finansinstitusjoner mot cyberkriminalitet, men også mot økono-misk kriminalitet fra 2025. DSOP har også flere tjenester som bidrar til å oppdage og fore-bygge digital svindel, herunder Skatt Kontroll, Finansoppslag for Politiet, Vergekontroll, og samtykkebasert lånesøknad med kontroll av data fra Skatteetaten.

Men, det finnes ifølge mandat for prosjektet, ingen systematisk deling av risikoinndikatorer knyttet til individer og virksomheter mistenkt, eller bekreftet involvert, i svindel på tvers av offentlige etater og finansnæringen. Ved å eta-blere et slikt datadelingssystem kan man øke sannsynligheten for at digitale svindelforsøk stoppes før utbetaling og årlig svindeltap i milliardklassen kan unngås.

Det er derfor igangsatt et konkret prosjekt med deltagere fra Skatteetaten, Økokrim, Brønnøysundregistrene og finansnæringen for å se på mulighetene til å dele *Informasjon om mistenkt og bekreftet svindel* gjennom DS-OP-samarbeidet. Prosjektet er i en idefase uten at det juridiske eller konseptuelle er avklart per februar 2026.

2.2.4. Nasjonalt tverretatlig analyse og etterretningssenter (NTAES)

Nasjonalt tverretatlig analyse- og etterret-ningssenter (NTAES) er et samarbeid mellom politiet, Skatteetaten, Nav og Arbeidstilsynet i arbeidet mot økonomisk kriminalitet, herunder arbeidslivskriminalitet. NTAES utarbeider nasjo-nale analyse- og etterretningsprodukter som beslutningsstøtte for at politiet og kontrolle-

Observasjoner

tatene, hver for seg og sammen, kan prioritere og iverksette tiltak for å forebygge, bekjempe, avdekke og forhindre økonomisk kriminalitet, herunder arbeidslivskriminalitet.

NTAES ble etablert i 2016, som et tiltak i Regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet. Senteret består av ti medarbeidere; fire fra politiet, fire fra Skatteetaten, én fra Nav og én fra Arbeidstilsynet. Oppdragsgiver og primærmot-taker av produkter fra NTAES er styringsgrup-pen for NTAES og a-krimssamarbeidet (styrings-gruppen), som ivaretar oppdraget på vegne av Det sentrale samarbeidsforum (DSSF). I styringsgruppen sitter representanter fra Skat-teetaten, politiet, Arbeidstilsynet og Nav. DSSF består av direktørene for Arbeidstilsynet, Po-litidirektoratet, Skatteetaten, Tolletaten og Ar-beids- og velferdsetaten, samt Riksadvokaten og sjef for Økokrim.

Senteret utarbeider kunnskapsprodukter på oppdrag fra og som beslutningsstøtte for den tverretatlige styringsgruppen for NTAES og a-krimssamarbeidet. For å sikre tverretatlig tilnærming besluttet NTAES' oppdrag med utgangspunkt i en tverretatlig oppdragsdia-log. De fleste produktene er bygget opp som risikovurderinger etter risikotrekanten, der samfunnsverdier beskrives, sammen med vurdering av trusler mot og sårbarheter ved disse.

Styringsgruppen beslutter tiltak som iverk-settes av etatene hver for seg, sammen eller i samarbeid med andre aktuelle bidragsytere, for å forebygge og bekjempe kriminalitet. Til-takene besluttet med utgangspunkt i forslag til prosjekter som kan redusere identifiserte trusler og sårbarheter. Forslagene til prosjekter utarbeides av en tverretatlig tiltaksgruppe (til-taksgruppen). Tiltaksgruppens sammensetning varierer med utgangspunkt i temaet som er vurdert i de respektive analysene fra NTAES.

Tiltaksgruppen samarbeider tett med Forebyg-gende enhet ved Økokrim, og legger Økokrim-modellen til grunn som arbeidsmetode.

Arbeidsgruppen har merket seg at det også er ulike tiltak knyttet til det regulatoriske som kan sikre at etatene og privat sektor kan dele mer relevant informasjon seg imellom. Blant annet har regjeringen foreslått endringer i NTAES sine delingshjemler.

Det legges opp til å fjerne bestemmelsen om at opplysninger i NTAES-registret skal sperres, slik at de alminnelige reglene om utlevering og tilgjengeliggjøring av informasjon fra politire-gisterloven i stedet skal gjelde. Formålet er å tilrettelegge for at NTAES kan dele opplysninger med politiet og andre relevante aktører, for å bekjempe økonomisk kriminalitet.

Ved å klargjøre rekkevidden av delingsadgan-gen med banker og andre finansinstitusjoner, tilrettelegges det for at politiet i større grad kan dele opplysninger med dem, innenfor rammene av regelverket. Per februar 2026 har ikke NTAES anledning til å dele informasjon om personer eller selskaper.

2.2.5. Nordic Financial CERT (NFCERT)

Nordic Financial CERT er en ideell organisasjon som styres og finansieres av sine medlemmer i den nordiske finansnæringen. Organisasjo-nen ble stiftet i 2017 basert på en utvidelse av den norske enheten Finans CERT etablert av Finans Norge. NFCERT har i dag et delegert delt sektoransvar etter sikkerhetsloven for handel-seshåndtering i finanssektoren, sammen med Finanstilsynet som har tilsynsrollen. Alle de nordiske sentralbankene er medlemmer og del-tar i samarbeidet på cyberområdet.

Formålet med NFCERT er å styrke den nordiske finansnæringens robusthet mot cyberangrep ved å gjøre det mulig for nordiske finansinstitu-

Observasjoner

sjoner å reagere raskt og effektivt på cybersikkerhetstrusler og digital kriminalitet.

NFCERT gjør det det mulig for de om lag 200 medlemmene å arbeide sammen i håndteringen av cyberkriminalitet, dele informasjon og svare på trusler på en koordinert måte seg imellom og med partnere, samt offentlige institusjoner og etater. Eksempelvis deles det i dag data knyttet til muldyrkonti (IBAN), hvor i overkant av 60 nordiske banker deltar. Deling skjer gjennom en tilgangsstyrt plattform som er besluttet utvidet opp mot nye behov for deling av informasjon knyttet til økonomisk kriminalitet.

Den kriminelle verdikjede er grensekryssende og derfor er ambisjonen å dele informasjon på Nordisk nivå både på cyberkriminalitet som i dag, men også på digital kriminalitet der norske finansinstitusjoner allerede er i gang gjennom OP-delning, se punkt 2.2.6. NFCERT fasiliteter også flere møter for sine medlemmer hvor også politiet i enkelte av de nordiske landene deltar, enten fast eller ved behov. Her deles det blant annet informasjon og etterretning for å bedre modus- og aktørforståelse.

NFCERT har per februar 2026 14 årsverk i Oslo og en i Helsinki. Tyngdepunktet i medlemsbasen er de største norske, og danske, islandske og finske finansinstitusjoner. Arbeidsgruppen er kjent med at den ressursmessige satsingen på utvidet datadeling og nye systemløsninger knyttet til økonomisk kriminalitet, er høyt prioritert særlig i den nevnte medlemsmassen.

2.2.6. OP-delning

OP-delning er et prosjekt i regi av Oslo Politidistrikt som bygger på et samarbeid med Skatteetaten og finansnæringen gjennom NFCERT. Informasjon om sannsynlige pågående lånebedrageri oversendes fra Skatteetaten til Oslo PD, som vurderer fortløpende om opplysninger fra Skatteetaten bør deles med norske banker

og forsikringsselskaper med formål å avverge bedrageri. Utleveringen av opplysninger til finansinstitusjoner skjer via portalen til NFCERT. Skatteetaten avdekker mistenkelige registreringer og rapporteringer som fremstår som forberedelser til lånebedrageri, og underretter politiet om dette. OP-delning vurderer opplysningene, og om formålstjenlig beriker dem. Deretter oversendes rapporter til NFCERT med hjemmel i politiregisterloven § 27. Samarbeidet ble etablert høsten 2023, og OP-delning iverksatt i januar 2024.

Formålet med OP-delning er at Finansinstitusjoner skal få rask informasjon om forberedelser eller pågående lånebedragerier fra Skatteetaten og politiet, så tidlig at utbetalinger av nye lån kan stoppes. På den måten avverges lånebedragerier i stort omfang. Flere av disse bedrageriene gjennomføres av kriminelle nettverk og informasjonsdelingen er et betydelig tiltak i bekjempelsen av disse. OP-delning bidrar til å bekjempe lånebedragerier ved SBL. Så langt arbeidsgruppen kjenner til, er dette det eneste eksisterende eksemplet på en delingsplattform, hvor offentlig sektor deler aktørinformasjon til privat sektor med et stort antall mottakere.

Kriminelle aktører tilpasser seg denne typen tiltak, og endrer sine registreringsmønstre og handlinger når tiltakene fungerer, og forsøk på lånebedragerier stoppes effektivt. Skatteetaten og politiet har iverksatt flere tilgrensende tiltak med utvidede analyser basert på erfaringene fra samarbeidet.

Skatteetaten har i juni 2025 iverksatt utvidet deling av metadata fra Skatteetaten til bankene i forbindelse med behandlingen av samtykkebasert lånesøknad (SBL). Bankene har nå tilgang til data som i mange tilfeller vil være tilstrekkelig til å avdekke lånebedrageri, og er et eksempel på videreutvikling av informasjonsflyten i samfunnet som bygger inn mer robuste løsninger mot bedrageri. Endringen bygger blant annet på erfaringene fra OP-delning.

Formålet med OP-delning er at finansinstitusjoner skal få rask informasjon om forberedelser eller pågående lånebedragerier fra Skatteetaten og politiet, så tidlig at utbetalinger av nye lån kan stoppes. På den måten avverges lånebedragerier i stort omfang.

2.3. Politiets næringslivs-kontakter

2.3.1. Innledning

Politiet og næringslivet har over tid samarbeidet innenfor ulike områder, men det var først i 2015 at regjeringen besluttet at samtlige politidistrikter skulle ha en næringslivskontakt.¹³ Funksjonen var en del av regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet og ble opprettet for å styrke samarbeidet mellom politiet, offentlige etater, private aktører og det sivile samfunn i denne sfæren.¹⁴ Siden den gang har dette vært en standardisert funksjon i distriktene og ved Økokrim og Kripas.

Bakgrunnen for å iverksette nevnte tiltak var erkjennelsen om at næringslivet og det sivile samfunn i mange tilfeller selv er bedre rustet til å forebygge og redusere arbeidslivskriminalitet enn politiet. Siden den gang har regjeringen utgitt oppdaterte strategier mot arbeidslivskriminalitet, hvor rollen særskilt nevnes.¹⁵ Rollen som næringslivskontakt ble nærmere beskrevet i «Rammer og retningslinjer for etablering av nye politidistrikt» i 2017¹⁶. Rollens formål beskrives som «forebygge og redusere arbeidsmarkeds-kriminalitet og kriminalitet rettet mot næringsliv». Helhetlig samhandling internt på alle politiets fagområder nevnes også.

Næringslivskontakten representerer en innovativ form for forebygging, ved å gjøre eksterne aktører – de som eier sårbarhetene eller problemene – (med)ansvarlige for å forebygge kriminalitet.

Arbeidsgruppen har i tillegg distribuert et spørreskjema til næringslivskontaktene om hvordan rollen fungerer i dag, internt og i samhandling med eksterne aktører, samt om, eventuelt hvordan, rollen bør videreutvikles for å sikre et bedre samarbeid med private aktører for å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet.¹⁷ Utkastet til tekst er også forelagt næringslivskontaktene for kommentarer og innspill er hensyntatt. Arbeidsgruppens mandat er begrenset til økonomisk kriminalitet og informasjonen som er innhentet baseres i hovedsak på hvordan næringslivskontaktene håndterer denne delen av porteføljen. Næringslivskontaktens ansvarsområde favner imidlertid langt videre enn dette, herunder cyberkriminalitet, beredskap og sikkerhet og annet trygghetsskapende arbeid.

2.3.2. Formål og hovedoppgaver

Næringslivskontaktens primære formål er å forebygge og redusere arbeidslivskriminalitet og annen kriminalitet rettet mot næringslivet.¹⁸ Funksjonen må sees i sammenheng med

13 Strategi mot arbeidslivskriminalitet, 13. januar 2015, side 12.

14 Meld. St. 15 Felles verdier – felles ansvar. Styrket innsats for forebygging og bekjempelse av økonomisk kriminalitet, side 71.

15 Strategi mot arbeidslivskriminalitet, 13. februar 2017, s. 14, Strategi mot arbeidslivskriminalitet, 5. februar 2019, side 17 og Strategi mot arbeidslivskriminalitet, 8. februar 2021 side 28.

16 Politidirektoratet, 2017, Rammer og retningslinjer for etablering av nye politidistrikter, punkt 3.2.22.

17 Arbeidsgruppen fikk informasjon fra næringslivskontakten ved Økokrim, Kripas, Oslo politidistrikt, Øst politidistrikt, Innlandet politidistrikt, Trøndelag politidistrikt, Sør-Øst og Troms politidistrikt.

18 Rammer og retningslinjer for etablering av nye politidistrikter, Politidirektoratet, 16. juni 2017, punkt 3.2.22.1.

Observasjoner

politiets primærstrategi – forebygging av kriminalitet. En av hovedoppgavene er å sørge for et godt lokalt samarbeid mellom politi, næringsliv, sikkerhetsmyndigheter og andre sivilsamfunnsaktører. Næringslivskontaktene skal blant annet tjene som politidistriktenes og særorganenes hovedkontakt mot næringslivet utenom konkrete straffesaker, og skal gi råd, formidle kunnskap om identifiserte trusler og videreformidle henvendelser til rette instans.

Hvert politidistrikt, samt Kripos og Økokrim, har alle næringslivskontakter.

Næringslivskontakten har flere kjerneoppgaver. I ovennevnte dokument fra Politidirektoratet, er disse listet i fem kulepunkter og henger nært sammen med formålene som ønskes oppnådd gjennom funksjonen. I all vesentlighet skal næringslivskontakten fungere som en brobygger mellom politiet og eksterne samarbeidspartnere og være en forlenget arm i lokalsamfunnet, gjennom forebyggende arbeid, samarbeid, rådgivning, informasjonsdeling og veiledning. Næringslivskontakten skal også følge opp funksjonelle og geografiske enheters samarbeid med lokalt næringsliv og offentlig sektor. Eksempelvis har alle kommunene siden 2017 en politikkontakt, som næringslivskontaktene har samarbeid med. De nærmere forventningene til rollen fastsettes av det enkelte distrikt eller særorgan gjennom deres respektive resultatavtaler.

2.3.3. utfordringer i praksis

Det foreligger ingen helhetlig strategi eller enhetlig stillingsbeskrivelse for hvordan næringslivskontaktens rolle skal utøves. Næringslivskontaktrollen ble opprinnelig etablert som en del av regjeringens plan mot arbeidslivskriminalitet, men kontaktens virkeområde favner vesentlig bredere og gjelder i dag all kriminalitet rettet mot næringslivet og mer til. Dette medfører variasjoner i hvordan funksjonen utøves og hva som prioriteres i det enkelte distrikt eller særorgan.

En fordel ved ikke å ha en klar stillingsbeskrivelse eller strategi og et bredt virkeområde, er fleksibiliteten det gir, herunder muligheten for å tilpasse rollen til lokale utfordringer. Videre kan samarbeidet bygge på og utnytte lokale ressurser og styrker, og utvikle løsningsalternativer tilpasset forholdene i det enkelte distrikt. Dette gjør det også lettere å få med seg lokalt næringsliv, kommuner og innbyggere på arbeidet som gjøres, fordi samarbeidet skjer og tilpasses lokale forhold. Rollen kan videre være dynamisk og tilpasse seg skiftende behov og endrede innsatsområder. Det synes videre som at flere næringslivskontakter opplever å ha et tilfredsstillende samarbeid med sentrale deler av lokalt næringsliv, og at rollen – i eget distrikt – fungerer godt.

Det har like fullt visse utfordringer. For det første gir det utfordringer for Økokrim som fagforvalter. Dette skyldes hovedsakelig de interne variasjonene og bredden i næringslivskontaktens portefølje. Som en konsekvens har den koordinerte innsatsen hos Økokrim som fagforvalter vært noe mangelfull.

Videre kan det være krevende for nytilsatte næringslivskontakter å finne sin form, ettersom vedkommende ikke har noen operasjonelle, overordnede føringer å forholde seg til.

Rollen er også sårbar og personavhengig: All den tid det ikke ligger en klar stillingsbeskrivelse til grunn for hvordan funksjonen skal utøves, gir det et handlingsrom for distriktet og den enkelte næringslivskontakt til å bestemme hvordan man ønsker å løse oppgavene som er tillagt funksjonen, som vil kunne oppleves som uforutsigbart, blant annet for samarbeidspartnere. Arbeidsgruppen er kjent med at enkelte politidistrikter har utarbeidet funksjonsbeskrivelser, gjeldende for næringslivskontakten i det aktuelle distrikt.

Observasjoner

Fravær av et tydelig mandat kan også gjøre det vanskelig for næringslivet og dets ulike aktører å skjønne hvilken funksjon rollen har, og om vedkommende er rette kontaktpunkt i politiet når det avdekkes et problem eller en utfordring.

Arbeidsgruppen mener det ligger et potensial i å videreutvikle rollen, og forslagene til tiltak presenteres i punkt 4.3.

2.4. Andre land

2.4.1. Innledning

Utfordringer med økonomisk kriminalitet generelt, og bedragerier spesielt, er ikke et særnorsk fenomen. Alvorlig økonomisk kriminalitet representerer en global utfordring, med et dynamisk trusselbilde. Arbeidsgruppen har på den bakgrunn innhentet informasjon fra utvalgte land for å se hvilke tiltak som er iverksatt for å møte utfordringene, blant annet for å identifisere mulige læringspunkter med overføringsverdi til Norge. Vi har prioritert å se hen til Sverige og Danmark, som generelt har klare likhetstrekk Norge, og som arbeidsgruppen er kjent med at har iverksatt en del tiltak. I tillegg har vi sett hen til et tiltak også i Storbritannia, som vi mener er av interesse.

Sverige, Danmark og Storbritannia har de se-neste årene gjennomført flere regelendringer for å øke delingsadgangen. Gitt at arbeidsgrup-pens mandat i første rekke har vært å fokusere på mulige samhandlingsmodeller innenfor dagens regelverk, har arbeidsgruppen ikke gått i dybden på de regelendringer som det enkelte land har gjort.

2.4.2. Sverige

Sverige har hatt en kriminalitetsutvikling og di-verse kriminalitetsutfordringer som har bidratt til at både offentlig-privat samarbeid og regel-verk om deling av ellers taushetsbelagt infor-

masjon er utviklet. Nedenfor følger en oversikt over status på de forskjellige tiltakene Sverige har iverksatt.

Finuc

Den svenske regjeringen besluttet i desember 2024 at Polismyndigheten, Ekobrottsmyndig-heten og Skatteverket sammen skulle opprette et så kalt finansielt underrättelsescentrum for å motvirke kriminell økonomi (Ju2024/02646).

Formålet med etableringen var å etablere et samvirke og utveksle informasjon mellom de ulike offentlige etatene og privat sektor. Sam-arbeidet sikter seg mot å lede til sårbarhetsre-duserende tiltak og kunne være «stödjande» i straffesaker.

Finuc ble etablert 1. april 2025 og skal være fullt utbygd 31. desember 2027.

I Sverige legger man til grunn at den kriminelle økonomien omsetter for 100-150 SMRD i året. Hovedformålet med Finuc er å strupe denne kriminelle økonomien, ved at Finuc skal skape en plattform for operativ informasjonsdeling og samarbeid. Fokuset skal være på sårbarhets-reduksjon, der myndigheten skal styrke finans-sektorens evne til å forebyggende tiltak. Finuc er en kanal den svenske FIU har for praktisk mulighet til å dele informasjon tilbake til mange rapporteringspliktige samtidig.

Finuc har vært i oppstartsfase i 2025, hvor fo-kus har vært å etablere en felles organisasjon, herunder rekruttering av personell og midlerti-dige lokaler, samt utvikle strukturer og rutiner for det operative arbeidet, inkludert håndterin-gen av tre operative tilfeller. I tillegg har man påbegynt samarbeidet med private aktører, hvor fokus så langt har vært på bankene. Det er også utarbeidet et utkast til virksomhets-beskrivelse.

Observasjoner

Fokus senhøsten 2024 og vinteren 2025 er å bygge kompetanse hos de personer som er rekruttert, ta imot personell fra de samarbeidende partene (Ekobrottsmyndigheten (EBM), Skatteverket, Polismyndigheten og bankene, hvor det per januar 2026 er følgende banker med: Handelsbanken, SEB, Nordea, Swedbank og Länsförsäkringar bank), finne permanente lokaler, slutføre virksomhetsbeskrivelse og fortsette med de operative sakene.

Fremover siktes det mot å kartlegge andre samarbeidsaktører, dialog med regulatoriske myndigheter om å identifisere hindre for deling av informasjon, jobbe for å skape og utvikle et IT-miljø (dataplattform) for datasamling, analyse og deling, innhente kunnskap om og erfaring fra liknende tiltak i andre land, samt se hvordan andre tiltak, slik som strukturen til Samlit (se nærmere om Samlit nedenfor) og hvordan den kan tilpasses Finuc.

Samordningsfunksjonen mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Sverige har dessuten noe de kaller Samordningsfunksjonen, som er et samarbeid mellom 16 myndigheter og Sveriges advokatforening. Samordningsfunksjonen samler og publiserer strategisk informasjon. I samarbeidet deles ikke taushetsbelagt informasjon, men man sammenstiller og deler informasjon som kan være særlig aktuelt for rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven. Derfor består dette samarbeidet av en rekke bransjeorganisasjoner som representerer forpliktete enheter etter hvitvaskingsreguleringen. Samarbeidet er forankret i politiet.

Samlit

Sverige har også et annet samhandlingstiltak, som kalles Samlit.¹⁹

Samlit (Swedish Anti Money Laundering Intelligence Taskforce) ble initiert i 2020 som et pilotprosjekt for operativt samarbeid mellom Politimyndigheten og de fem største bankene i Sverige. Formålet var å styrke arbeidet med å bekjempe hvitvasking av penger og finansiering av terrorisme gjennom et felles fokus på visse mistenkte individer og selskaper.

Informasjonsutvekslingen bygde på bankenes plikt til å gi de opplysningene som trengs for etterforskning av hvitvasking eller finansiering av terrorisme. Samarbeidet viste seg å være verdifullt både for politiet og bankene. For politiets del førte samarbeidet til både mer effektivt arbeid og økt kunnskap om fremgangsmåter. Fra bankenes side kunne man iverksette tiltak mot de aktørene som Finanspolisen (den svenske FIU-en) hadde stilt spørsmål om.

Slik Arbeidsgruppen oppfatter det, betyr det at Samlit i utgangspunktet først og fremst var et samhandlingsfora for deling av informasjon mellom den svenske FIU-en og et utvalg av de største rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven.

Per januar 2026 omfatter samarbeidet fortsatt de samme bankene som opprinnelig var med, i tillegg til at også den Svenske Bankforeningen er med.

Det forebyggende arbeidet er på strategisk nivå, ved at samarbeidet søker å kartlegge de største sårbarhetene i det finansielle systemet, for så å identifisere tiltak for å redusere disse. Tiltakene som foreslås kan treffe både bankene og myndighetene. Ved at den Svenske Bankforeningen er med, har man også en link til et bredere spekter av finanssektoren.

19 Se nærmere om Samlit her: <https://polisen.se/om-polisen/samordning-mot-penningtvatt-och-finansiering-av-terrorism/>

Observasjoner

Samlits erfaringer deles med andre utenfor samarbeidet, slik at også andre sektorer kan høste av de erfaringer som gjøres i Samlit, blant annet gjennom en årlig heldagskonferanse som kalles «Samlit Extended», der interessenter fra banker og rettshåndhevende myndigheter blir invitert. Å dele erfaringene har også en side mot at det ikke skal oppstå konkurransefordeler for det begrensede antallet banker som deltar i samarbeidet. Samlit spiller også inn forslag til regelendringer.

I Samlit deles ikke taushetsbelagt informasjon om enkeltpersoner eller selskaper.

Ny § 15a i den svenske offentlighets- og sekretesslagen

Arbeidsgruppen finner også grunn til å nevne at Sverige med virkning fra 1. desember 2025 gjorde en endring i sin offentlighets- og sekretesslag, en ny § 15a, som i større grad muliggjør slik informasjonsdeling for å forebygge, forhindre eller avdekke kriminalitet. Bestemmelsen omfatter deling av ellers taushetsbelagt informasjon mellom offentlige myndigheter.

Samverkan

For helhetens skyld omtales også penningtvåttslagen kapittel 4 a om Samverkan kort. Bestemmelsene, som er fra 2023, åpner i kapittel 4 a for å etablere samarbeid mellom offentlige myndigheter og banker for å forebygge, oppdage eller forhindre alvorlig hvitvasking og terrorfinansiering. Beslutning om samarbeid gjøres fra sak til sak. Beslutningen skal være skriftlig og det konkrete samarbeidet skal avsluttes når det ikke lenger foreligger grunnlag.

2.4.3. Danmark

Danmark har i likhet med Sverige de senere årene etablert tiltak for å styrke samhandlingen mellom offentlig og privat sektor innen bekjempelse av økonomisk kriminalitet.

ODIN

Det operative danske informasjons- og etterretningsnettverket (ODIN) er ett av tiltakene danske myndigheter har satt i verk. ODIN ble etablert i 2022 for å bekjempe alvorlig og kompleks hvitvasking, terrorfinansiering og fjernovergrep mot barn. Det startet som et samarbeid mellom National enhed for Særlig Kriminalitet (NSK) og rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven. De aktørene som deltok fra starten var de tre største bankene, Hvidvasksekretariatet (den danske FIU-en), tilsynsmyndighetene (Finanstilsynet, Erhvervsstyrelsen, Spillemyndigheden og Advokatrådet), samt relevante rettshåndhevende myndigheter, PET (PST) og Skattestyrelsen (Skatteetaten).

ODIN har utviklet seg siden etableringen, blant annet ved at ulike aktører kan trekkes inn avhengig av relevansen for den aktuelle problemstilling. Per februar 2026 er det et samarbeid mellom en rekke offentlige myndigheter og relevante private aktører, også utenfor de sektorer som er rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven. For eksempel er Redd Barna med, som står for anmeldelsesplattformen AnmeldDet.dk om overgrep mot barn.

ODIN er et offentlig-privat partnerskap, nedfelt i paragraf 110 b i den danske retsplejeloven, og lar medlemmene etter nærmere kriterier konfidensielt dele informasjon om enkeltpersoner, selskaper og mulig kriminell aktivitet. Delingen skjer både mellom medlemmene og fra medlemmene til NSK.

Bakgrunnen for etableringen og utviklingen av ODIN er at finansiell og organisert kriminalitet blir stadig mer global, digital og kompleks. Derfor kreves nye verktøy dersom myndighetene og de rapporteringspliktige skal holde tritt med utviklingen. I dette samarbeidet kan myndighetene dra nytte av den førstehåndskunnskapen som for eksempel finansinstitusjoner

Observasjoner

har om spesielt hvitvasking av penger. I tillegg kan private aktører dra nytte av myndighetenes tilbakemeldinger på blant annet varsler, noe som kan bidra til å styrke innsatsen mot økonomisk kriminalitet. Også andre offentlige deltakere enn NSK, slik som Erhvervsstyrelsen og Skattestyrelsen deler aktørinformasjon med medlemmene i ODIN.

NSK har ansvaret for ODIN og er ansvarlig for ODIN-sekretariatet og er leder av styringsgruppen, som i dag også består av Hvitvaskingssekretariatet, Politiets Etterretningstjeneste (PET), Skatteetaten, Erhvervsstyrelsen, Finanstilsynet, Danske Bank A/S, Nordea Bank Abp og Nykredit. Finans Danmark er det nyeste medlemmet i ODIN. Det er NSK som avgjør hvem som er medlemmer.

ODIN består av en rekke faste medlemmer, samt en rekke medlemmer som deltar etter spesifikke behov og formål. ODIN består blant annet av Nasjonal enhet for alvorlig kriminalitet, inkludert Hvitvaskingssekretariatet og Politiets etterretningstjeneste, Finanstilsynet, Erhvervsstyrelsen, Spilletilsynet, Advokatrådet, Skatteetaten, Toldtilsynet og en rekke private finansinstitusjoner.

Medlemmene i ODIN møtes månedlig og gjennomgår aktuelle trender og spesifikke operative saker innen hvitvasking, terrorfinansiering eller fjernangrep. Sekretariatet kan invitere andre selskaper og enkeltpersoner med rapporteringsplikt til å delta i møtene og belyse et gitt tema dersom det anses relevant.

Den løpende deling av informasjon skjer i praksis primært i Hvitvasksekretariatets Kvartalsrapport og så deretter ut fra hva det enkelte medlem i ODIN avdekker i egen organisasjon. Dette innebærer at dersom eksempelvis Erhvervsstyrelsen avdekker noe mistenkelig, går de videre med dette uten å nevne ODIN. Det

jobbes med å videreutvikle dette, slik at ODIN blir uttrykkelig henvist til.

Andre relevante interessenter kan inviteres til å delta i møter, og arbeidsgrupper kan opprettes med hyppigere møter når det er hensiktsmessig.

Sekretariatet kan også samle medlemmene (herunder digitalt) på svært kort varsel dersom det oppstår en særlig kritisk situasjon, der utveksling av informasjon om hvitvasking, terrorfinansiering eller fjernovergrep mot barn vurderes å kunne bidra til å håndtere situasjonen.

Det operative samarbeidet forventes å redusere tiden det tar for politiet å danne seg nødvendig økonomisk oversikt over mistenkelig aktivitet og aktører. Etterretningen som deles i samarbeidet kan bidra til å oppdage og stoppe pågående kriminell aktivitet, noe som også fører til større sannsynlighet for å beslaglegge eiendeler og avdekke kriminelle nettverk. ODIN brukes derimot ikke i pågående straffesaker, men er utelukkende et etterretningsnettverk.

ODIN utarbeider såkalte varsler som inneholder relevant forebyggende kunnskap om trender innen hvitvasking av penger, terrorfinansiering og fjernangrep, som videreformidles til banker og finansselskaper, men også til andre relevante mottakere som eiendomsめglere, regnskapsførere, advokater og andre rådgivere.

Siden ODIN reguleres etter rettsplejeloven, er også de øvrige deltakerne i samarbeidet, både myndigheter, banker og Finans Danmark, retts håndhevende arbeid når delingen av data skjer gjennom sekretariatet. Etter det opplyste, er delingen dermed ikke omfattet av GDPR. Det er også gitt noen delingsmuligheter gjennom spesifikke unntak fra avsløringsforbudet etter hvitvaskingsloven.

2.4.4. Storbritannia

Joint Money Laundering Intelligence Taskforce (JMLIT) ble etablert i Storbritannia i 2015 som et samarbeid mellom enkelte større banker og myndighetsorganer. Formålet var å bekjempe hvitvasking og alvorlig økonomisk kriminalitet. På myndighetssiden deltar i dag blant annet National Crime Agency (NCA), National Economic Crime Center (NECC), Serious Fraud Office og City of London Police. Samarbeidet er av mange ansett som det beste eksempel i dag på et offentlig-privat samarbeid mot hvitvasking og alvorlig økonomisk kriminalitet.

På privat side er over 200 foretak/organisasjoner partnere i samarbeidet, herunder over 40 er finansforetak. NCA er den overordnede myndighet og JMLIT ligger under NECC.

Utgangspunktet for deling av informasjon mellom partnerne er The Crime and Courts Act, Section 7.

Formålet er å utvikle taktisk og strategisk etterretning for å identifisere, forhindre og avdekke hvitvasking, terrorfinansiering og cyberkriminalitet.

Slik arbeidsgruppen forstår det, innebærer JMLIT-samarbeidet utarbeidelse av rapporter om trusler, typologi og indikatorer, ikke ulikt materiale som utarbeides av for eksempel Økokrim og NTAES.

Operasjonell informasjon deles også gjennom JMLIT, og nedsatte operasjonsgrupper, slik at midler kan spores både nasjonalt og internasjonalt. JMLIT bistår også i etterforskning. I henhold til NCA, har JMLITs «partnership»-team bidratt i over 12000 operasjoner, identifisert over 10000

kontoer kontrollert av kriminelle, og bidratt med etterretning som ledet til over 400 arrestasjoner, og beslag av over 250 millioner britiske pund.

JMLIT-samarbeidet innebærer også deling av aktør-data som gir grunnlag for etterforskning.

2.5. Tilbakemeldinger fra spørreundersøkelsen

2.5.1. Innledning

Arbeidsgruppen gjennomførte en spørreundersøkelse som ble distribuert til relevante bransjer og aktører. Arbeidsgruppen var i hovedsak interessert i å få svar på, og kunnskapsgrunnlag om, hvilke hovedutfordringer private og offentlige aktører opplever å stå overfor knyttet til forebygging, avdekking og avverging av økonomisk kriminalitet. I tillegg innhente vurderinger av hvordan dagens samarbeidsmodeller fungerer, hvilket utbytte de gir, og om det er behov for tiltak for å styrke eller endre disse. Det ble også stilt nærmere spørsmål om aktørene opplever at regelverket gir tilstrekkelig rom for informasjonsdeling og om næringslivskontaktens rolle. Spørreundersøkelsen inneholdt 13 spørsmål av ulik karakter, hvorav 10 spørsmål hadde materiell substans.

Arbeidsgruppen har kartlagt sentrale samarbeidsmodeller for offentlig-privat samarbeid knyttet til økonomisk kriminalitet. Respondentene ble derfor bedt om å svare på hvilken eller hvilke samarbeidsmodeller de deltar i, om noen, samt om deres virksomhet er tilknyttet andre samarbeidsmodeller eller -konstellasjoner enn de som eksplisitt ble omtalt. Flere svaralternativer var mulig.

Svarene fordelte seg på følgende måte:²⁰

- OPS ØK – 42 %
- Næringslivskontakter i politiet – 32 %
- Bokoordinator – 8 %
- Samarbeid mot svart økonomi – 16 %
- Arbeidstilsynets treparts bransjeprogram – 3 %
- Partssamarbeid med sjømatnæringen og offentlige myndigheter – 5 %
- Fiskeriforvaltningens analysenettverk – 3 %
- BarentsWatch – 5 %
- Skatteetatens samarbeidsavtaler mot arbeidslivskriminalitet – 16 %
- NFCERT – 18 %
- Regionalt samarbeid – 13 %
- Andre samarbeid – 39 %
- Ikke relevant – 18 %

Respondentene ble også bedt om presisere hvilke andre samarbeidsmodeller enn de ovennevnte deres virksomhet eventuelt er tilknyttet eller deltar i. Det ble i den forbindelse pekt på at det eksisterer et bredt spekter av samarbeidsmodeller, både formelle og uformelle, ut over de som ble trukket frem. Særlig DSOP- samarbeidet (Digital Samhandling Offentlig-privat) og a-krimssamarbeidet ble nevnt.²¹ Det var med utgangspunkt i nevnte modeller eller konstellasjoner respondentene innga flere av svarene, herunder knyttet til utbytte disse gir mv.

I det videre oppsummeres respondentene sine svar tematisk. Det bemerkes at arbeidsgruppen har tatt utgangspunkt i både fullstendige og delvis innsendte besvarelser, og det er derfor en viss variasjon i hvor mange svar som er inngitt til det enkelte spørsmål.

2.5.2. Hovedutfordringer med å forebygge, avdekke og avverge økonomisk kriminalitet

Det ble stilt spørsmål om hvilke hovedutfordringer virksomhetene opplever knyttet til forebygging, avdekking og/eller avverging av økonomisk kriminalitet. Respondentene fremhever flere utfordringer, selv om svarene varierer noe. Et gjennomgående tema er begrenset informasjonsdeling, samarbeid mellom offentlige etater og mellom private og offentlige aktører. Flere virksomheter rapporterer at kommunikasjon og samarbeid fungerer begrenset, og at mulighetsrommet for å dele informasjon ofte er uklart. Dette gjør at aktørene blir mer reserverte og deler mindre enn ønskelig. I tillegg kommer ulik oppfatning og kultur knyttet til deling. Selv om bilateral deling har gitt enkelte resultater, finnes det ingen helhetlig struktur. Det blir også pekt på at mye av ansvaret for å forhindre bedragerier ligger på privat sektor, og tilgangen på informasjon ikke samsvarer med ansvaret. Flere understreker viktigheten av effektiv privat deling, samt behov for automatisering der det er mulig for å effektivisere ressursbruken.

Respondentene beskriver at deltakelse i offentlig-privat samarbeid krever tid og ressurser utover ordinære arbeidsoppgaver, noe som gjør prosjektene sårbare og avhengige av enkeltpersoner med særlig engasjement. Manglende strategiske mål i politiet for samarbeid med privat sektor gjør det også vanskelig å prioritere og koordinere relevante tiltak. Det oppleves som utfordrende at det tar tid å få avklaringer der det er behov for å stanse transaksjoner, og at kunder ofte blir skadelidende i prosessen.

20 Selv om det oppgis svar i prosenter, betyr ikke det nødvendigvis at funnene er statistisk signifikante.

21 A-krim-samarbeidet er et offentlig samarbeid og ble av den grunn bevisst utelatt fra samarbeidsmodellene arbeidsgruppen trakk frem.

Observasjoner

Flere peker også på utfordringer knyttet til forsikringsbransjen, hvor det ønskes bedre samarbeid med politiet i saker der forsikringstakers hvite økonomi ikke strekker til for å finansiere forsikrede objekter, men hvor forsikringsbransjen opplever ikke å ha tilstrekkelig kunnskap til å gå videre med en sak.

Tillitsbaserte systemer, restriktivt regelverk og manglende samarbeid og dataflyt mellom offentlige og private virksomheter gjør det vanskeligere å avdekke og avverge økonomisk kriminalitet. Digitale bedragerier begått av organiserte nettverk skaper spesielt store utfordringer. Her er det spesielt viktig med samarbeid mellom offentlig sektor og finansnæringen for å beskytte kunder og tette sårbarheter som kriminelle kan utnytte.

Respondentene peker på manglende mulighet for å dele informasjon mellom banker og begrenset tilgang til offentlig informasjon, noe som gjør det vanskelig å verifisere opplysninger fra kunder. Telekombransjen peker i tillegg på at personvernregler begrenser deling av informasjon til andre enn politiet, og kun ved rettslig begjæring. Dette gjør at svindel kan pågå lengre og få større konsekvenser enn ønsket. Samtidig kan det være krevende for telekomaktører å dele for eksempel sanntidsdata med politiet i forebyggende arbeid som kan bidra til å stoppe pågående svindelforsøk eller digital kriminalitet i en tidlig fase. Utfordringen ligger i situasjoner hvor rask deling av sanntidsinformasjon kunne gjort en forskjell, men hvor dagens regelverk, eventuelt uklarheter og usikkerhet knyttet til fortolkningen av dette, setter begrensninger.

Kultur, regelverksforståelse og viljen til å etterleve regelverket fremheves av flere som sentrale utfordringer. Det pekes av en respondent på at det i tinglysningsprosessen kun vurderes om et dokument oppfyller kravene for tinglysning,

og handlingsrommet for å nekte tinglysning ved mistanke om svindel er begrenset. Tiltakene som i dag gjennomføres er ofte manuelle, og det er behov for automatisering av kontrolltiltak. Videre påpekes feil i registre og registermanipulasjon som kan understøtte annen økonomisk kriminalitet, samt utfordringer knyttet til bedrageri, feilaktige refusjoner, indirekte subsidier, innkreving og konkurskriminalitet.

Hvitvaskingsregelverket er lite tilpasset enkelte profesjoner, som advokater, og Skatteetaten mangler hjemler for ID-kontroll ved utekontroller. Bedre offentlig-privat samarbeid kan gi bedre datautveksling og innsikt for å avdekke misbruk og falske identiteter. Digitale løsninger er i stor grad bygget på tillit, og verktøyene som finnes for overvåking og deteksjon er begrensede. Dette gir kriminelle handlingsrom, særlig når det gjelder bruk av falske identiteter og avanserte digitale løsninger som maskerer kriminalitet. Offentlige etater har begrenset kapasitet til å analysere og dele informasjon i sanntid, noe som svekker muligheten til å stanse kriminalitet tidlig. Respondentene etterlyser også mer informasjon fra de som følger opp MF-rapportene for å få bedre innsikt i modus for hvitvasking og terrorfinansiering.

Respondentene fremhever også behovet for mer systematisk risikovurdering og kompetansebygging. Det mangler risikovurderinger som oppdateres over tid og knyttes til bransjer. Det er behov for økt oppmerksomhet på indikasjoner på kriminell aktivitet som skjer gjennom tilsynelatende lovlig virksomhet, eller der næringsdrivende uvitende blir medvirkende eller ofre. Flere peker på at relevant data på aktør- og hendelsesnivå ikke deles med finansinstitusjoner, og at læring fra kontrollsaker og anmeldelser i for liten grad systematiseres internt og eksternt. Lav risikoforståelse hos enkelte aktører gjør det vanskelig å oppdage og forebygge kriminalitet.

Observasjoner

Også positive sider ved samarbeid ble trukket frem. Prosjekter som Medbyggerne i byggebransjen viser at formalisert samarbeid mellom bransje og offentlige aktører kan gi gode resultater. Her er regelmessig og strukturert møtevirksomhet viktig. Samtidig rapporteres det at bidragene fra deltakerne kan være begrenset dersom dette kommer i tillegg til vanlige arbeidsoppgaver. Den største utfordringen er økonomi og finansiering, hvor mye tid brukes på organisatoriske forhold fremfor forebyggingstiltak.

Behovet for styrket offentlig-privat samarbeid fremheves av flere respondenter.

2.5.3. Utbytte av samarbeidsmodeller

På spørsmålet om hvilket utbytte som oppnås gjennom samarbeidsmodellene virksomheten er tilknyttet/benyttar, oppgir 14 prosent at de får lite utbytte, mens 22 prosent svarte «hverken eller». 36 prosent oppgir at de får mye eller svært mye ut av disse modellene, mens 25 prosent mener spørsmålet ikke er relevant.

I kommentarfeltet ble respondentene bedt om å peke på konkrete positive og negative sider ved dagens situasjon knyttet til utbytte de får av modellene de er tilknyttet eller benytter. I den anledning oppgir flere at de får et variert utbytte fra de ulike samarbeidsmodellene de benytter for offentlig-privat samarbeid. Generelt fremheves at samarbeidene gir positiv effekt gjennom erfaringsutveksling, bedre risikoforståelse og tilgang til relevant informasjon fra både offentlige etater og private aktører.

Det fremheves også at viktigere enn antallet samarbeidsmodeller er det at relevante aktører opplever at «ressursene finner sammen», og at både trussel- og etterretningsinformasjon kan deles og tiltak raskest mulig kan iverksettes – innenfor tydelige rettslige rammer. Arbeid med prosjekter som Medbyggerne gir et ekte parts-

samarbeid mellom offentlig sektor, næringsliv og bransjer, med god forankring og effektiv informasjonsdeling, selv om finansiering er en utfordring.

Respondentene rapporterer også positivt utbytte fra etablerte samarbeidsfora, som Kontaktforum, OPS ØK, DSOPs prosjekt mot digital svindel, a-krim-samarbeidet og NFCERT. Samarbeid på operativt nivå, som Oslo politiets delingsprosjekt og ad hoc-samarbeid med banker og forsikringsselskaper, anses viktig for forebygging og avdekking av kriminalitet, men flere etterlyser mer struktur og konkret deling på taktisk nivå.

Samtidig påpekes flere utfordringer og negative sider. Informasjonsdeling hemmes ifølge enkelte av taushetsplikt, GDPR og manglende hjemler, og det er ofte begrenset kapasitet hos politiet og andre offentlige etater til å prioritere saker med høy kompleksitet eller organisert kriminalitet. Variasjon i praksis og lav grad av målrettet ressursbruk gjør at utbyttet blir ujevnt, og enkelte aktører i offentlig sektor definerer seg delvis ut av problemet. Respondentene fremhever også at feil og mangler i offentlige registre skaper utfordringer for privat sektor, som er avhengig av korrekt data for å forebygge og avdekke kriminalitet. Hyppige omorganiseringer som gir stadig færre tilgjengelige ressurser fra offentlig sektor som politi, skatt og arbeidstilsynet er også en utfordring som nevnes.

Oppsummert gir samarbeidsmodellene klart positive effekter, særlig gjennom erfaringsutveksling, koordinering og tilgang til informasjon om utfordringer i både privat og offentlig sektor. Samtidig er det et uutnyttet potensial, spesielt knyttet til konkret informasjonsdeling på aktør- og hendelsesnivå, strukturert samarbeid på operativt nivå og bedre utnyttelse av digitale verktøy og data. Respondentene fremhever

at tydeligere hjemler, mer ressurser og styrket koordinering ville øke effekten av samarbeidet.

2.5.4. Offentlig-privat samarbeid – økonomisk kriminalitet

I mandatet omtales særskilt offentlig-privat samarbeid – økonomisk kriminalitet, og arbeidsgruppen ønsket derfor mer informasjon om samarbeidets utbredelse blant målgruppen, samt hvordan samarbeidet oppleves å fungere mv.

Omtrent halvparten av respondentene – 49 prosent – oppgir at de deltar i OPS ØK-samarbeidet. På spørsmål om hvordan samarbeidet fungerer, og om samarbeidet burde utvides eller tas i bruk overfor andre næringer, er tilbakemeldingen at OPS ØK-samarbeidet oppleves som nyttig og relevant, med positive intensjoner og et godt rammeverk for informasjonsdeling og erfaringsutveksling.

Samtidig påpekes flere utfordringer. Flere respondenter opplever at samarbeidet fortsatt har begrenset innhold og struktur, at det er ressurskrevende og at politiets deltakelse i dag er for avgrenset. Dette gjør at det operative utbyttet for rapporteringspliktige aktører blir redusert. Dersom OPS ØK skal videreføres bør politiet ta et mer aktivt eierskap til samarbeidet.

Når det gjelder utvidelse av samarbeidet til andre næringer, er meningene delte. Flere ser verdien av å inkludere flere aktører og næringer, for eksempel innen eiendom, regnskap, revisjon og advokatvirksomhet. Samtidig pekes det på at dagens modell ikke uten videre kan overføres eller utvides til andre næringer, særlig fordi mange har et mindre utviklet miljø for håndtering av kriminalitetsrisiko.

Med andre ord anses OPS ØK som en relevant og nyttig plattform, men med noen utfordringer som beskrevet over.

2.5.5. Endringer i eksisterende samarbeid siden Meld. St. 15 (2023–2024) Felles verdier – felles ansvar ble fremmet

Majoriteten av respondentene (62 prosent) mener det ikke har skjedd en endring siden stortingsmeldingen ble fremmet, mens 38 prosent mener det motsatte.

Av de som valgte å fylle inn en utfyllende begrunnelse i kommentarboksen til spørsmålet, rapporterer respondentene om en generell økning i vilje og evne til å dele informasjon og samarbeide mellom offentlige og private aktører etter at meldingen ble fremmet, uten at det nødvendigvis har en direkte årsakssammenheng med meldingen.

Deltakelse i OPS ØK og tilsvarende samarbeidsplattformer oppleves som mer relevant og effektivt etter stortingsmeldingen, med utvidet mandat og økt fokus på økonomisk kriminalitet. Dette har blant annet medført at offentlige aktører viser større vilje til å bidra i prosjekter, og at det legges mer vekt på samarbeid på planleggingsstadiet, tverretattlig arbeid og styrking av retten til informasjonsdeling. Det fremstår som det er større politisk vilje til å utbedre utfordringene.

2.5.6. Adgang til informasjonsdeling

På spørsmålet om respondenten opplever at regelverket gir tilstrekkelig rom for nødvendig informasjonsdeling mellom private aktører og offentlige myndigheter for å sikre et effektivt samarbeid for å forebygge, avdekke og/eller avverge økonomisk kriminalitet, er opplevelsen blant respondentene at dette i liten grad er tilfellet. Av det totale antallet som besvarte spørsmålet, oppgir 60 prosent at regelverket i svært liten grad eller i liten grad gir tilstrekkelig rom for informasjonsdeling. Det er 26 prosent som oppgir hverken eller, mens kun 6 prosent opplyser at dette i stor grad stem-

Observasjoner

mer. Det er også 11 prosent som opplyser at de ikke vet.

Respondentene ble også bedt om å spesifisere hvilket regelverk svaret knyttet seg til, og om utfordringene knytter seg til forebyggende, avdekkende og/eller avvergende virksomhet.

En del respondenter peker generelt på at dagens regelverk ofte oppleves begrensende for effektiv informasjonsdeling mellom private aktører og offentlige myndigheter. Flere fremhever behovet for klare hjemler som gjør det mulig å dele informasjon uten å komme i konflikt med taushetsplikt og personvernregelverk, herunder i finansforetaksloven, hvitvaskingsloven, advokatloven, GDPR med videre.

Telekombransjen påpeker at det er svært viktig at lovverket for elektroniske kommunikasjons-tjenester gir et sterkt vern av kommunikasjon. Samtidig kan det være krevende for telekomaktører å dele eksempelvis sanntidsdata med politiet i forebyggende arbeid. Dette gjelder data som kan bidra til å stoppe pågående svin-delforsøk eller digital kriminalitet i en tidlig fase.

Samtidig påpekes at problemene ikke alltid skyldes regelverket i seg selv, men tolkning og anvendelse, samt etatenes interne rutiner og kultur for informasjonsdeling. Det synes også å herske en viss usikkerhet rundt hvordan ulike regelverk med motstridende hensyn skal forstås.

I tillegg kom det konkrete forslag til lov-endringer. Når det gjelder taushetsplikt om navn på gjengangere innenfor bedragerier og hvitvasking, tok enkelte til orde for at det privates adgang til å ta vare på tips og benytte disse bør tillates. Det ble videre fremhevet at banker bør få tilgang til arbeidstakerregisteret, da dette vil forebygge bedragerier og hvitvasking. Ytterligere ble det påpekt manglende

hjemler for tverretattlig informasjonsdeling, for eksempel mellom Skatteetaten, NAV, Økokrim, Finanstilsynet og private aktører, som omtales en utfordring. Det ble også spilt inn behov for rom for deling innenfor hvitvaskingsloven ved utvidet kontroll.

Noen respondenter trekker frem positive eksempler, som deling av regionale trusselvurderinger mellom Sør-Øst politidistrikt og private aktører, som gir bedre felles forståelse og grunnlag for å forebygge økonomisk kriminalitet. Dette viser at informasjonsdeling kan fungere når rammer og prosesser tydeliggjøres, men at behovet for lovhjemler og tydeligere føringer fortsatt er stort.

2.5.7. Næringslivskontaktens rolle

Totalt oppgir 14 prosent at næringslivskontaktens rolle (i politiet) for å forebygge, avdekke og/eller avverge kriminalitet er svært lite viktig eller lite viktig, mens 25 prosent svarer hverken eller. Det er til sammenligning 31 prosent som opplever rollen som viktig eller svært viktig i dette arbeidet, mens 31 prosent finner ikke spørsmålet relevant.

Respondentene ble også bedt – gjennom kommentarfelt – om å beskrive hva som fungerer eller ikke fungerer med rollen, og komme med eventuelle forslag til tiltak.

Tilbakemeldingen er at respondentene opplever næringslivskontaktene som et viktig bindeledd mellom politiet og private aktører, både i et koordinerende og et forebyggende perspektiv. Gjennom denne funksjonen skapes det effektive koblinger mellom privat og offentlig sektor, noe som bidrar til raskere informasjonsflyt og bedre situasjonsforståelse på tvers av aktører. Enkelte mener de som besitter rollen generelt er tilgjengelige, dedikerte samtalepartnere som gir innsikt i risikoområder, rettslig utvikling og er et viktig innslagspunkt i politiet. Enkelte

Observasjoner

respondenter fremhever konkrete positive erfaringer med dialog og bilateral informasjonsutveksling, for eksempel i Oslo politidistrikt og gjennom prosjekter som Medbyggerne.

Samtidig rapporteres det om utfordringer knyttet til ulik praksis og ressursbruk mellom politidistriktene. Rollen tolkes individuelt, og arbeidsmetodikk, prioriteringer og kompetanse varierer, noe som gjør samarbeidet mindre robust og forutsigbart. Enkelte respondenter peker på at verdien av rollen kan bli større ved mer systematisk oppfølging, landsdekkende metodikk og tydeliggjøring av mandat og oppgaver.

Forslag til forbedring inkluderer økt synlighet og informasjon om hva næringslivskontaktene kan bidra med, mer tilstedeværelse på kurs og opplæring, samt at politiet sørger for at rollen tilnærmes på en helhetlig måte.

På spørsmålet om næringslivskontaktens rolle bør videreutvikles, svarer 6 prosent at de er litt uenige, mens 47 prosent opplyser at de ikke vet. Videre er det 47 prosent som er litt eller svært enig i påstanden om at rollen bør videreutvikles for å avverge og forebygge økonomisk kriminalitet.

Enkelte respondenter har også utdypet svaret i kommentarfeltet til spørsmålet. Respondentene ser et potensial for at næringslivskontaktens rolle kan styrkes for å forebygge og avverge økonomisk kriminalitet, men flere påpeker at dagens rolle er fragmentert, utydelig og i stor grad sentrert rundt én enkeltperson per distrikt. Rollen oppleves utenfra som autonom, med stort ansvar og begrenset kapasitet til å håndtere alle relevante oppgaver. Flere foreslår derfor standardisering på tvers av distrikter, utvidelse med støttefunksjoner, flere personer, og tydeligere mandat og synlighet.

Videre fremheves at næringslivskontakter kan bidra til bedre lokal samhandling mellom politi, næringsliv og kontrolltater, samt mer kunnskapsbasert kriminalitetsbekjempelse. Effektivisering forutsetter imidlertid regelverksrammer som tillater informasjonsdeling og tilgang til relevant data. Telekombransjen påpeker at funksjonen har verdi som bindeledd mellom politi og næringsliv, særlig når det gjelder rask informasjonsdeling, samordning på tvers av politidistrikter, samt felles forståelse av trusselfildet. Ved å styrke rollen ytterligere – for eksempel gjennom økt spesialisering innen økonomisk kriminalitet og digital svindel – vil man kunne oppnå tidligere varsling, mer treffsikre forebyggende tiltak og raskere avverging av pågående kriminalitet.

Samtidig påpekes at næringslivskontaktens effekt avhenger av å etablere flere kontaktflater enn én-til-én-relasjoner, slik at samarbeidet blir bredere, mer systematisk og nyttig for flere aktører i privat og offentlig sektor. Det er ønskelig med mer samarbeid på konkret nivå. De bør ha fullmakt til å bistå i enkeltsaker, og samtidig bli mer operative.

2.5.8. Strategisk eller operasjonelt samarbeid – hva er viktigst?

For å kartlegge problemet, ble respondentene videre stilt spørsmål om behovet for et mer systematisert og formalisert samarbeid for å forebygge, avdekke og avverge økonomisk kriminalitet er størst på strategisk/taktisk og/eller operativt nivå.

Respondentenes svar spriker, men majoriteten peker på at behovet er størst på operativt nivå (deling på enkeltsaksnivå). Det er like fullt mange som mener det foreligger et tilsvarende behov på både på strategisk/taktisk og operativt nivå, men med ulike innfallsvinkler. Det pekes på at man på operativt nivå får de kortsiktige resultatene, mens man må tenke

strategisk for å kunne automatisere det operasjonelle nivået.

På strategisk/taktisk nivå fremheves viktigheten av å etablere klare prioriteringer, metodikk og delingskanaler. Dette legger grunnlaget for effektive operative tiltak, styrker planlegging, risikoforståelse og koordinering mellom private og offentlige aktører, og bidrar til å avdekke og håndtere systemrisiko og strukturelle sårbarheter. Flere mener at det er her man bør starte for å kunne bygge et godt fundament for samarbeid og legge til rette for deling av informasjon på operativt nivå. *På et strategisk nivå kan et mer systematisert og formalisert samarbeid også bidra til at virksomheter på tvers av sektorer og næringer, retter innsatsen mot de samme kriminelle miljøene og/eller kriminalitetsområdene.*

På operativt nivå er behovet for samarbeid størst når det gjelder deling av konkrete, ofte taushetsbelagte opplysninger i enkeltsaker. Her oppleves de største hindringene, og det er på dette nivået man kan oppnå de mest direkte resultatene i forebygging, avdekking og avverging av økonomisk kriminalitet. Respondentene påpeker behov for bedre koordinering, kompetansebygging, felles verktøy og tydeligere rolleforståelse for å sikre effektiv håndtering av operativ informasjon. Flere trekker frem at uten operativ deling kan strategiske beslutninger og taktiske planer miste verdi, fordi man ikke får full oversikt over aktuelle risikoer og hendelser i praksis. Telekombransjen påpeker at det ville vært nyttig å motta mer informasjon i retur – bl.a. for å styrke deres evne til å avdekke, forstå og forebygge svindel og annen kriminalitet internt, og eventuelt dele opplysninger tilbake til politiet som etterretningsinformasjon.

Flere svar understreker også at sammenheng mellom nivåene er avgjørende – strategiske og taktiske beslutninger må operasjonaliseres og

understøttes av operative handlinger. Det er et tydelig behov for et mer systematisert samarbeid på begge nivåer.

2.5.9. Viktigheten av offentlig-privat samarbeid i kampen mot økonomisk kriminalitet

Respondentene ble bedt om å svare på hvordan offentlig-privat samarbeid kunne bidra i arbeidet med å forebygge, avverge og/eller avdekke økonomisk kriminalitet i egen virksomhet.

Flere respondenter fremhever at operativt samarbeid – i konkrete saker – med offentlige myndigheter vil være nyttig for å få tilgang til opplysninger som private aktører ellers ikke kan innhente, for eksempel om personer har vært tiltalt eller mistenkt for økonomisk kriminalitet. Det vil gjennom det vært lettere å iverksette målrettede tiltak, og en settes bedre i stand til å forebygge og avverge kriminalitet. Samtidig kan private aktører bidra med informasjon om observasjoner eller mistenkelig aktivitet som det offentlige kan bruke i videre etterforskning. Telekombransjen påpeker at *politiet mottar store mengder tips og anmeldelser, særlig via digitale anmeldelser. Deler av dette datagrunnlaget kan også være verdifullt for telekomtilbydere. Ved å systematisere informasjonen og bli enige om hvilke data som er relevante for deling, kan telekombransjen raske- re iverksette målrettede tiltak for å forebygge og avverge ny svindel.*

Et formalisert samarbeid som gjør det mulig å dele både generelle trender og konkrete enkeltsaksopplysninger, vil styrke risikobasert arbeid i næringslivet. Informasjon om modus, risikoområder og utviklingstrekk gjør at ansatte i private virksomheter bedre kan avdekke hvitvasking eller annen økonomisk kriminalitet. Flere fremhever også verdien av å kunne sammenlikne erfaringer på tvers av virksomheter og bransjer for å identifisere sårbarhe-

På et strategisk nivå kan et mer systematisert og formalisert samarbeid også bidra til at virksomheter på tvers av sektorer og næringer, retter innsatsen mot de samme kriminelle miljøene og/eller kriminalitetsområdene.

ter, felles risiko og beste praksis for effektive løsninger.

Respondentene peker også på at kunnskapsdeling og kompetanseheving gjennom felles opplæring, workshops og case-delning er sentralt. Dette bidrar til en mer enhetlig forståelse av risiko, og til at forebyggende tiltak kan gjennomføres mer effektivt. Erfaringer fra eksisterende samarbeid som Medbyggerne og NFCERT fremheves som gode eksempler på mulige samarbeidsformer.

Teknologiske løsninger og digital informasjonsdeling nevnes også som viktige verktøy. Respondentene understreker imidlertid at lovverk, personvern og sektorregelverk må tilpasses slik at informasjonsdeling kan skje lovlig og effektivt. Datadeling for å kunne forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet er ønskelig. Telekombransjen etterlyser et samarbeid med banker for deling av informasjon, for eksempel om telefonnumre eller e-postadresser som brukes i svindelforsøk.

2.5.10. Status for dagens samarbeidsmodeller

På spørsmål om hva respondentene mener om dagens offentlig-private samarbeidsmodeller, er det ingen som mener dagens samarbeidsmodeller dekker virksomhetenes behov. Det er til sammenlikning 24 prosent som svarer at dagens samarbeidsmodeller bør utvides, for eksempel til flere/andre deltakere, mens 38 prosent svarer at det bør etableres nye og/eller supplerende samarbeidsmodeller. I tillegg svarer 38 prosent at de ikke vet.

Respondentene ble også bedt om å utdype svaret.

Dagens offentlig-privat samarbeidsmodeller vurderes generelt som nyttige, men med betydelig rom for forbedring og videreutvikling.

Flere respondenter fremhever at Finans Norge for finansbransjen og Medbyggerne for byggebransjen, fungerer godt når det gjelder å samle aktører, dele kunnskap og skape arenaer for samarbeid. Samtidig påpekes det at rollen som styrer av samarbeidet bør tilpasses formålet, aktørene og behovet for myndighetsutøvelse. Politiet må ta en større rolle i samarbeidet og delta med relevant kompetanse.

Det blir også pekt på at det bør dannes felles møteplasser og opplæringstiltak i regi av det offentlige, både innen regeltolkning, samt operativ saksbehandling som kan sikre mer effektivt arbeid mot økonomisk kriminalitet. Videre fremheves at eiendomsmeglingsbransjen i større grad bør innlemmes i øvrige relevante etablerte samarbeid, gjerne gjennom Eiendom Norge. Det er også flere andre aktører som mener dagens samarbeidsmodeller bør utvides og styrkes med flere deltakere.

Respondentene fremhever at offentlige etater har detaljkunnskap, helhetsspektiv og myndighetskompetanse som gir samarbeidene legitimitet og evne til å gjennomføre konkrete tiltak. Dette inkluderer tilgang til relevant informasjon, analysekapasitet og erfaring med å håndtere komplekse saker. Samtidig påpekes utfordringer ved at mange samarbeid i dag er ad-hoc eller uformelle, med begrenset operativ deling av informasjon og ulik praksis mellom distrikter og sektorer.

Enkelte respondenter ser også fordeler ved at private aktører kan ta styringen i samarbeidene, spesielt når motivasjon og resultatfokus er viktig. Eksempler som Medbyggerne viser at bransjeeierskap kan bidra til engasjement og praktisk gjennomføring, mens offentlig eierskap styrker finansiering, koordinering og legitimitet.

Videre fremheves behovet for bedre samordning mellom eksisterende samarbeidsmodeller,

Observasjoner

idet en del initiativer overlapper. Bedre koordinering på tvers, klarere roller og felles plattformer vil kunne styrke effekten og redusere sårbarheter. Samtidig er det et behov for modeller som kan tilpasses fremtidige utfordringer, herunder nye teknologiske løsninger, krypterte tjenester, digitale identiteter og analyseverktøy som kan brukes til å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet.

Respondentene fremhever også at en kombinasjon av offentlig styring og aktiv deltakelse fra private aktører ofte gir best resultat. Offentlige etater sikrer tilgang til regulering, data og helhetsperspektiv, mens private aktører bidrar med praktisk innsikt, bransjekunnskap og evne til å iverksette tiltak på operativt nivå.

Oppsummert er det ingen av respondentene som mener dagens samarbeidsmodeller dekker virksomhetenes behov. Dagens samarbeidsmodeller bør utvides, og i tillegg bør det etableres nye eller supplerende samarbeidsmodeller. Det er potensial for forbedring gjennom bedre koordinering, tydeligere styring, økt operativ deling av informasjon og fleksible modeller som kan tilpasses ulike bransjer og fremtidige utfordringer.

2.6. Hva har skjedd siden stortingsmeldingen

I mandatet heter det at arbeidsgruppen *skal kartlegge hvilke endringer som har skjedd siden stortingsmeldingen ble lagt frem.*

I stortingsmeldingen ble det introdusert 47 konkrete tiltak for å styrke innsatsen mot økonomisk kriminalitet. Per august 2025 er 10 av tiltakene gjennomført, mens 34 tiltak er påbegynt, ifølge Justis- og beredskapsdepartementets statusrapport.

Tiltakene skal gjennomføres innen juni 2028. I statsbudsjettet for 2025 ble det bevilget 90 millioner kroner til politiets bekjempelse av økonomisk kriminalitet, blant annet til styrking av Økokrims register for finansiell etterretning og flere årsverk i Økokrim og politidistriktene.

Vi vil i de videre avsnittene kort nevne ulike tiltak/endringer som har skjedd siden stortingsmeldingen ble lagt frem i 2024 og som arbeidsgruppen mener vil ha betydning for offentlig-privat samhandling mot økonomisk kriminalitet.

- Som en oppfølging av stortingsmeldingen har Justis- og beredskapsdepartementet, i samråd med Finansdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet, satt ned denne arbeidsgruppen som skal utrede behovet for, og eventuelt foreslå endringer i dagens samarbeidsmodeller mellom offentlig og privat sektor. I tillegg ble det satt ned en arbeidsgruppe som skal se på regelverket for å dele opplysninger mellom offentlige etater. Vi oppfatter at den siste gruppen også ser på samarbeidsmodeller som en del av sitt mandat.
- Det er etablert et register over reelle rettingstighetshavere, og Finansdepartementet og andre departementer følger opp konseptvalgutredninger om eierskap av aksjer og fast eiendom.
- Finansdepartementet har sendt på høring en viktig utredning av hvordan EUs nye pakke med hvitvaskingsregelverk (EUs sjette anti-hvitvaskingsdirektiv) bør gjennomføres i Norge. Innføring av sjette hvitvaskingsdirektiv gir føringer for blant annet Økokrims rolle knyttet til deling av data og informasjon.
- Finanstilsynet og Datatilsynet inviterte høsten 2024 aktører innen bank- og finanssektoren til å utforske hvordan økt og mer effektiv datadeling kan bidra til å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet. Arbeidet

Observasjoner

er gjennomført som del av tilsynenes regulatoriske sandkasser og fire prosjekter har vært gjennomført.

- Sluttrapporten for sandkasseprosjektene ble offentliggjort 3. februar 2026 og inneholder ulike anbefalinger til avklarende fortolkninger og nødvendige endringer i lov, forskrift eller veiledning. Alle sandkasseprosjektene fokuserer primært på privat-privat datadeling.
- I forbindelse med sandkasseprosjektene, utredet også Finanstilsynet, på oppdrag fra Finansdepartementet, endringsbehov i Finansforetaksloven for å styrke bekjempelsen av økonomisk kriminalitet. 17. september 2025 sendte Finansdepartementet et høringsnotat om forslag til endringer hva gjelder taushetsplikt og informasjonsdeling. Forslaget forventes fremmet i Stortingets vårsesjon.
- I DSOP-samarbeidet har man arbeidet lenge med nye forskriftshjemler for etatenes adgang til å hente kontoinformasjon digitalt og automatisert fra bankene. Felles utfordring for både politiet, Skatteetaten og NAV har ikke vært selve hjemmelen til å hente opplysninger som sådan, men primært at hjemlene til datadeling stammer fra en analog tid, og ikke har vært tilpasset digital og automatisert spørring. Det er bygget et felles grensesnitt for sikker utlevering av kontoinformasjon (Kontrollinformasjons API) som de enkelte bankene kan koble seg til. De offentlige etatene må på sin side bygge løsninger for å hente ut og følge opp bruken av data etter egen hjemmel. Både politiet og Skatteetaten har i perioden etablert sine egne løsninger for å hente ut data fra bankene. Denne type sikre, felles grensesnitt som DSOP-samarbeidet kan etablere, åpner for utvidelse mot annen type data- eller informasjonsdeling også mot andre aktører og etater. Det er derfor viktig at man vurderer mulighetsrommet som DSOP-samarbeidet gir også inn mot den nye Samvirkeenheten som foreslås. Kontrollinformasjon API'et med data fra bankene deles med etatene på følgende måter:

1. Politiet har etablert sin løsning («Finansoppdrag») med hjemmel i straffeprosessloven for å hente data som gir påtalemyndighet og etterforskere i politiet rask tilgang til kontoinformasjon fra norske banker i etterforskningen av straffesaker. Systemet gjør det mulig å hente detaljer om saldo, transaksjoner, kortbruk og tilgangshavere, opptil ti år tilbake i tid, og erstatter tidligere tidkrevende manuelle prosesser. Løsningen har vært pilotert i DNB, Nordea og Sparebank 1, og skal rulles ut til alle banker og relevante etater, inkludert Kripos og namsmannen.
 2. Skatteetaten har utviklet sin løsning for uthenting av kontoinformasjon for skattekontroll. Som for politiet kan man hente bankopplysninger på få minutter. Løsningen erstatter manuelle prosesser, innfører automatisk logging og tilgangsstyring, og det kobles gradvis til flere banker utover i 2026 for å styrke avdekking av skatte- og svindelsaker.
 3. For NAVs kontroll er man i prosess med Arbeids- og inkluderingsdepartementet om nødvendige justeringer i hjemmelsgrunnlag for en digital og automatisert spørring.
- Politiet og Skatteetaten har inngått en overordnet samarbeidsavtale som formaliserer koordinering og informasjonsutveksling, og skal styrke håndtering av økonomisk kriminalitet. Avtalen omfatter syv hovedområder, blant annet bekjempelse av skatte- og avgiftskriminalitet, mer effektiv forvaltning og tjenester knyttet til IT-løsninger.
 - Finanstilsynet har startet et uformelt samarbeid med Regnskap Norge for å styrke kontroll med regnskapsførere, forebygge hvitvasking og skatteunndragelse, og bidra til å identifisere useriøse aktører. Dette skal gi bedre innsikt i risiko og trusler, og kombinere myndighetenes kunnskap med regnskapsførernes rolle i forebygging og avdekking. Finanstilsynet hospiterer også ved Økokrim som ledd i dette arbeidet.

Observasjoner

- Forebygging og etterretning ved Økokrim er faste medlemmer av NAF Coop og leder per nå den hver sin arbeidsgruppe innen sine respektive fagfelt. Arbeidet retter seg mot digitale bedragerier i de nordiske landene og alle nordiske land er representert. De to arbeidsgruppene har jevnlig digitale møter i tillegg til at hele NAF Coop møtes fysisk to ganger årlig. Formålet er å få økt felles forståelse for trusselbildet og kunne lære av hverandres erfaringer.
- Dokumentarserier som Sorte Svane og Uppdrag Granskning, har bidratt til å øke bevisstheten i Norge knyttet til organisert økonomisk kriminalitet og særlig om hvordan profesjonelle kan utnyttes som tilretteleggere for økonomisk kriminalitet. Den har utløst offentlig og politisk debatt om behovet for strengere kontroll, økt transparens og forebygging av hvitvasking og svindel. Som videre fungerer som et tydelig «wake-up call» for myndigheter, tilsynsmyndigheter og næringsliv.
- Ekspertgruppen mot digital svindel ble opprettet i 2024 etter initiativ fra Nkom og Økokrim. Samarbeidet handler om å identifisere sårbarheter som legger til rette for blant annet spoofing og smishing, og å implementere forebyggende tiltak. Samarbeidet startet opprinnelig med Telenor, Telia og ICE, og har med tiden utviklet seg til å inkludere en rekke private og offentlige aktører, herunder BankID, NSR, NSM, SpareBank 1, Finans Norge og Finanstilsynet.
- Telenor har siste året styrket sin innsats ytterligere mot digitale trusler og etablert Telenor Cyberdefence. I Telenor er det også iverksatt flere antispoofing-tiltak både for anrop og sms, og etablert sikkerhetsfiltre for Telenor-kunder.
- Norske banker mener sosiale medier og teleoperatører må gjøre mer i kampen mot kriminalitet. Finansnæringen har presentert 20 konkrete tiltak for å bekjempe svindel, inkludert krav om økonomisk ansvar fra andre aktører som teleoperatører og sosiale medieplattformer. Telenor og Meta har understreket behovet for bredere samarbeid på tvers av bransjer for å bekjempe digital kriminalitet.
- Med høringsfrist 6. oktober 2025 sendte Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet på høring forslag om lovendringer knyttet til utlevering av IP-data fra teletilbydere til PST og politiet - for å forebygge alvorlig kriminalitet, herunder alvorlig økonomisk kriminalitet. Forutsetningen for at opplysningene skal kunne utleveres er at det er grunn til å undersøke om noen forbereder en handling som etter loven kan medføre fengsel i seks år eller mer, eller gjelder nærmere angitte straffebud, som for eksempel bedrageri. Er vilkårene oppfylt kan politiet få utlevert IP-data i forebyggende øyemed fra inntil seks måneder tilbake i tid. Forslaget er blant annet fremmet fordi kriminalitet i stadig økende grad skjer ved hjelp av digitale verktøy, og muligheten for å kunne ettergå aktivitet på internett er sentralt for effektivt å kunne forebygge kriminalitet. Det ble inngitt en rekke høringssvar og arbeidet er foreløpig ikke ferdigstilt.

Oppfølgingen av meldingens tiltak forventes å styrke den nasjonale innsatsen og bidra til en bedre og mer effektiv bekjempelse av økonomisk kriminalitet.

2.7. Særlig om antihvitvaskingsregimet – status og betydningen av implementeringen av EUs nye antihvitvaskingspakke

I arbeidet mot økonomisk kriminalitet står antihvitvaskingsarbeidet sentralt. EUs nye antihvitvaskingspakke vil medføre et strengere europeisk anti-hvitvaskingsregime og innebærer en økning av ressursinnsatsen, både i offentlig og privat sektor.

EUs nye antihvitvaskingspakke ble vedtatt 31. mai 2024 og består av en forordning om pliktene for privat sektor (AMLR), et direktiv om nasjonale myndigheters plikter (AMLD6) samt en forordning om en ny felleseuropeisk antihvitvaskingsmyndighet («Authority for Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism», AMLA). Formålet med pakken er å hindre at EUs (også EØS) finansielle system misbrukes til hvitvasking og terrorfinansiering, samt styrke muligheten til å avdekke og stoppe mistenkelige transaksjoner og mistenkelige forhold gjennom europeisk harmonisering av reglene, mer effektiv håndheving og bedre samarbeid. I EU skal de nye reglene i all hovedsak gjelde fra sommeren 2027.

Finansdepartementet satte 15. november 2024 ned en arbeidsgruppe for å utrede norsk gjennomføring av antihvitvaskingspakken. Arbeidsgruppen foreslår en ny antihvitvaskingslov som blant annet gjennomfører EUs nye antihvitvaskingsforordning (AMLR).

Blant forslagene er regler om tilgang til registret for reelle rettighetshavere, i tråd med kravet i direktivet, slik at flere med legitim interesse kan få tilgang til opplysningene. Arbeidsgruppen anbefaler også at forordningens regler om identifisering av reelle rettighetshavere

innføres i Norge samtidig som reglene trer i kraft i EU. Arbeidsgruppen foreslår endringer som innebærer både nye rettslige rammer, utvidet virkeområde og vesentlige institusjonelle endringer. Nedenfor følger en kort oversikt over noen av disse forslagene, som vi mener kan ha særlig relevans for fremtidens offentlig-private samarbeid mot økonomisk kriminalitet.

Arbeidsgruppens rapport beskriver behovene for nye nasjonale ordninger, tekniske løsninger, registre med videre, som følger av krav i antihvitvaskingspakken. Blant annet gjelder dette nye løsninger som gir relevante offentlige myndigheter tilgang til oppdatert kontoinformasjon og informasjon om eierskap av fast eiendom. Forpliktete enheter bør ha samme tilgang til slike registre som relevante offentlige myndigheter.

Registre med troverdig informasjon og tekniske løsninger for analyse og deling, er også noe arbeidsgruppen her ser et behov for at utvikles. På dette området må videreutviklingen av det offentlig-private samarbeidet og antihvitvaskingsområdet koordineres og sees i sammenheng. Arbeidsgruppen viser til drøftelsen nedenfor, under punkt 3 og 4.

Rapporten inneholder også regelforslag om deling mellom private. Blant annet inneholder AMLR artikkel 16 regler om rettigheter og forpliktelser i konsernforhold, herunder om informasjonsdeling. I tillegg vil AMLR artikkel 75 gi hjemmel for deling av informasjon innenfor rammeverket av et partnerskap for informasjonsdeling, som også berører informasjonsdeling mellom private aktører.

Videre inneholder rapporten nasjonale tiltak og mekanismer for å forebygge og bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering. Det dekker blant annet krav om å utarbeide nasjonale risikovurderinger og koordinere nasjonal inn-

Observasjoner

sats, samarbeide og dele informasjon (punkt 10) og register over reelle rettighetshavere, herunder tilgang til registeret (punkt 11). Videre omhandles mekanisme for tilgang til kontoinformasjon (punkt 12), tilgang til eiendomsinformasjon (punkt 13), regulering av FIU-en, som er mottaker av rapporter om mistenkelige forhold etter antihvitvaskingsregelverket (punkt 14) og krav til tilsyn med etterlevelse av hvitvaskingsregelverket (punkt 15).

Arbeidsgruppens rapport legger til grunn at forslagene samlet innebærer «økte administrative og økonomiske kostnader for både private aktører og offentlige myndigheter, samt et betydelig behov for kompetanse og digitale løsninger.»

Nedenfor nevnes kort enkelte, utvalgte direktivbestemmelser, som kan ha særlig relevans for det videre offentlig-private samarbeidet mot økonomisk kriminalitet.

- Tilgang til kontoinformasjon, AMLD 6 artikkel 16 og 17, se nærmere arbeidsgruppens rapport, punkt 12
- Tilgang til eiendomsinformasjon, se nærmere arbeidsgruppens rapport, punkt 13
- FIU-ens krav og rettigheter
 - Sikre kanaler for informasjonsdeling, se nærmere arbeidsgruppens rapport, punkt 14.2.7
 - Umiddelbar og direkte tilgang til en lang rekke, oppramsede informasjonskilder, AMLD 6 artikkel 21, se nærmere arbeidsgruppens rapport, punkt 14.4.
 - Utlevering av informasjon til tilsynsmyndigheter, AMLD 6 artikkel 23, se nærmere arbeidsgruppens rapport, punkt 14.6.
 - Tilbakemelding fra FIU-en, AMLD artikkel 28, se nærmere arbeidsgruppens rapport, punkt 14.10.

I tillegg til direktivbestemmelsene som er nevnt, er AMLR artikkel 75 om partnerskap for informasjonsdeling, relevant. Artikkel 75 er en ny hjemmel for deling av informasjon både mellom forpliktete enheter, og mellom forpliktete enheter og offentlige myndigheter.

Etter ordlyden åpner artikkel 75 for deling av informasjon mellom deltakerne i et etablert samarbeid, hvis slik deling er nødvendig for å ivareta formålet med samarbeidet. Artikkelen inneholder flere detaljerte krav med hensyn til hvilken type informasjon som kan deles. Artikkel 75 inneholder ingen bestemmelser som begrenser antallet samarbeid som kan etableres. Det er uansett et krav at et samarbeid er godkjent av relevante tilsynsmyndigheter.

Det er videre kun tale om utveksling av informasjon som er nødvendig for å utføre aktiviteter knyttet til formålet med partnerskapet og kun deling av informasjon om kunder som representerer høyere risiko.

Det er saksbehandlings- og dokumentasjonskrav knyttet til partnerskapet ved at all informasjon skal loggføres. Det stilles også krav om at mottatt informasjon alltid må suppleres med egne undersøkelser. Videre kreves det at det utvikles egnede tekniske og organisatoriske tiltak, pseudonymisering, sikkerhet og vurdering av proporsjonalitet. En prosess som baserer seg på deling ved hjelp av KI må være gjenstand for «adequate human oversight».

Når det gjelder offentlig deltakelse, heter det at myndighetsorganer kan delta «where applicable», jf. fortalen. En utvidet adgang til å dele informasjon mellom forpliktete enheter ville bidratt til å øke treffsikkerheten og nytteverdien av MF-rapporter.

Observasjoner

Det er utfordrende å identifisere velfungerende oppsett for et «partnership» med myndighetsorgan (ikke FIU). I relasjon til FIU har den forpliktete enhet romslige rammer for deling av informasjon. Disse rammene utvides gjennom nytt regelverk. Samtidig er det viktig å vurdere om/hvordan en slik kobling mellom det offentlige og private kan gjøres.

Det må understrekes at plikten til å rapportere til Økokrim (FIU) gjelder «uavkortet» selv om foretaket er del av et partnerskap for informasjonsutveksling.

Under enhver omstendighet fremstår det antakelig som lite hensiktsmessig å etablere et stort antall «partnerships». I den sammenheng må det også ses hen til at formålet med AML-pakken er harmonisering i EØS-området. For Norges del bør det vurderes om løsningen kan være ett overgripende nasjonalt partnerskap. Det er behov for en nærmere utredning av hvordan artikkel 75 best kan gjennomføres, hvor både forpliktete enheter og myndigheten deltar.

AMLR artikkel 75 behandles i rapporten «Norsk gjennomføring av EUs nye antihvitvaskingspakke», side 141–142. På side 142, første avsnitt, skriver arbeidsgruppen: «Arbeidsgruppen ser imidlertid at det vil være en rekke tolknings-spørsmål som det vil være behov for å avklare i forbindelse med at hjemmelen tas i bruk.» Videre heter det i 2. avsnitt:

«Arbeidsgruppen mener at ikrafttredelse av AMLR artikkel 75 vil kunne utgjøre en viktig del av arbeidet med bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering, samtidig som det vil kreve mye arbeid fra både private og offentlige myndigheter for å få igangsatt partnerskapsarbeid. Av den grunn ser ikke arbeidsgruppen grunn til å foreslå at bestemmelsen forskutteres før AMLR inntas i EØS-avtalen. Arbeidsgruppen viser til forventningene om at slike partnerskap krever godkjenning fra både tilsynsmyndigheter og datatilsyn før de kan opprettes, noe som etter omstendighetene (dersom det tas mange initiativ som krever nøye behandling fra myndighetene før de godkjennes eller ikke) kan medføre vesentlig ressursbruk.»

Denne arbeidsgruppen er enig med Finansdepartementets arbeidsgruppe i at AMLR artikkel 75 vil kunne «utgjøre en viktig del av arbeidet med bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering.» Denne arbeidsgruppen vurderer imidlertid ikke nasjonal gjennomføring av AMLR artikkel 75 nærmere i rapporten her.

```

each: function(e, t, n) {
    var r, i = 0,
        o = e.length,
        a = M(e);
    if (n) {
        if (a) {
            for (; o > i; i++)
                if (r = t.apply(e[i], n), r === !1)
                    return e;
        } else if (a) {
            for (i in e)
                if (r = t.call(e[i], i, e[i]), r === !1)
                    return e;
        } else if (a) {
            for (; o > i; i++)
                if (r = t.call(e[i], i, e[i]), r === !1)
                    return e;
        } else
            for (i in e)
                if (r = t.call(e[i], i, e[i]), r === !1)
                    return e;
    }
},
trim: b && !b.call("\uffff\u00a0") ? function(e) {
    return null == e ? "" : b.call(e)
} : function(e) {
    return null == e ? "" : (e + "").replace(C, "")
},
makeArray: function(e, t) {
    var n = t || [];
    return null != e && (M(Object(e))) ? x.merge(n, e) : n
},
isArray: function(e, t, n) {
    var r;
    if (t) {
        if (m) return m.call(t, e, n);
        for (r = t.length, n = n ? 0 > n ? Math.max(0, r + n) : r; n--;)
            if (n in t && t[n] === e) return n;
    }
}

```

3. Arbeidsgruppens vurdering av innhentet informasjon

3.1. Innledning

Kriminaliteten rammer våre felles verdier, både de økonomiske og de verdier som samfunnet er tuftet på, som tillit, trygghet og velferd.

Utfordringene ved økonomisk kriminalitet er redegjort for i flere rapporter og meldinger de senere årene, blant annet i stortingsmeldingen og Europols trusselvurdering for finansiell og økonomisk kriminalitet i 2023, *The Other Side of the Coin*.

Det er en kjensgjerning at organiserte kriminelle nettverk stadig oftere er involvert i økonomisk kriminalitet og aktørene begår lovbrudd innen ulike bransjer og sektorer. Europol anslår i trusselvurderingen at over 80 % av kjente kriminelle nettverk i EU benytter foretaksstrukturer i kriminalitet, og at cirka 70 % benytter kjente og grunnleggende metoder for hvitvasking av ulovlig profitt i industriell skala. Den kriminelle økonomien er med andre ord kriminalitetens motor.

Teknologiutviklingen har gjort det mulig å begå økonomisk kriminalitet i større skala og med høyere «kvalitet og omfang» enn tidligere, som rammer og misbruker både privat og offentlig sektor. Når denne utviklingen sees i sammenheng med at man på offentlig side har digitalisert en rekke tjenester, med fokus på

brukervennlighet og «Kun én gang»-prinsippet, utfordrer dette vår måte å tenke kriminalitetsbekjempelse på, og fordrer nye verktøy i verktøykassen.

Som påpekt i stortingsmeldingen er ett viktig tiltak for effektiv kriminalitetsbekjempelse samarbeid mellom privat og offentlig sektor: Et effektivt og godt samarbeid er en nødvendig nøkkelfaktor for å forebygge, avverge og avdekke økonomisk kriminalitet. Dette samarbeidet må utvides og utvikles. Pågående arbeid er beskrevet nærmere i punkt 2.2 og 2.6.

Viktigheten av ett godt og effektivt samarbeid underbygges også av de kildene arbeidsgruppen har innhentet informasjon fra; en omfattende spørreundersøkelse og innhenting av informasjon fra andre relevante aktører gjennom formell og uformell kommunikasjon.

I tillegg er arbeidsgruppens vurderinger og anbefalinger farget av de erfaringer og medlemmene av arbeidsgruppen har, herunder omfattende kjennskap til eksisterende samhandlingsmodeller.

Nedenfor er en oppsummering av de inntrykk arbeidsgruppen sitter igjen med etter informasjonsinnsamlingen. Hovedtemaene i spørreundersøkelsen har vært hvilke utfordringer og mulige løsninger aktørene som har besvart

undersøkelsen identifiserer. Arbeidsgruppen har også innhentet informasjon om organisering av samarbeid og erfaringer fra Danmark og Sverige.

3.2. Spørreundersøkelsen

Det er en klar oppfatning blant respondentene at det i dag er begrenset informasjonsdeling og samarbeid mellom offentlige etater, og mellom private og offentlige aktører. Arbeidsgruppen oppfatter at det er et tydelig bilde at respondentene ønsker et tettere og mer systematisert offentlig-privat samarbeid. Det vil fremme forebygging, avverging og avdekking av økonomisk kriminalitet.

Arbeidsgruppen forstår også svarene dithen at respondentene savner en helhetstenkning knyttet til det offentlig-private samarbeidet. Hver sektor, enten det er privat eller en offentlig etat ser utfordringsbildet fra sitt ståsted, og at ingen tar ansvaret for det helhetlige bildet. Det pekes på at politiet ikke prioriterer helhetlig og langsiktig. Respondentene etterlyser klare roller, mål og ressurser, utvikling av digitale verktøy for overvåking, deteksjon og varsling, samt systematisering av informasjon og erfaringer på tvers av etater og bransjer. Det etterlyses mer informasjonsdeling både på strategisk og operativt nivå.

Respondentene deltar i ulike varianter av offentlig-privat samarbeid. Noe er forankret i bransjesamarbeid, annet samarbeid har sitt utspring i definerte problemområder eller har en regional avgrensning. Undersøkelsen dekker kun et utvalg av samarbeid, og er på ingen måte en fullstendig beskrivelse av alt samarbeid offentlig-privat innenfor bekjempelse av økonomisk kriminalitet. Særlig sentralt i erfaringsgrunnlaget står OPS ØK, som er et offentlig-privat samarbeid innen bekjempelse

hvitvasking, terrorfinansiering og bedrageri. Fra OP-delning der Skatteetaten, politiet og NFCERT samarbeider om informasjonsdeling for å forhindre lånebedragerier deles erfaringer med offentlig-privat deling av informasjon. Samarbeidserfaringer fra DSOP der en rekke offentlige etater og finansnæringen inngår. Det er også bragt inn erfaringer fra regionalt offentlig-privat samarbeid som Medbyggerne i Vestfold og Telemark.

I tillegg er det delt erfaringer fra offentlig-offentlig samarbeid innen nordisk politisamarbeid i NAF Coop, nasjonalt tverretattlig etterretnings-samarbeid i NTAES og i a-krimssamarbeidet der Arbeidstilsynet, NAV, politiet og Skatteetaten deltar.

Respondentene har bragt inn verdifulle erfaringer fra ulike varianter av samarbeid. Avdekking, forebygging og avverging av økonomisk kriminalitet i Norge krever fortsatt et bredt spekter av samarbeidsløsninger.

3.3. Erfaringer fra Sverige, Danmark og UK

Arbeidsgruppen har sett hen til hvilke samhandlingsmodeller Sverige og Danmark har etablert de seneste årene. Sverige og Danmark står Norge nært, både rettslig og politisk. Det er en rekke fellestrekk i utfordringsbildet.

Begge landene har operasjonalisert nye samhandlingsmodeller for å bekjempe økonomisk kriminalitet.

I Sverige er Finuc nokså nystartet, og inntrykket er at selve igangsettelsen hittil har fått mest oppmerksomhet, herunder finne lokaler, rekruttering, rutiner for deling etc. Det som er særlig interessant og relevant for denne arbeidsgruppen er at Finuc er en samhandlings-

Arbeidsgruppens vurdering av innhentet informasjon

modell for å dele taushetsbelagt informasjon. Det er per februar 2026 kun politiet, Skatteetaten og en håndfull av de store bankene som deltar i samarbeidet.

Vår forståelse er at Finuc har kommet lengre på denne type samhandlingsmodell enn det vi har i Norge, men arbeidsgruppen har ikke hatt mulighet til å vurdere effekten av dette samarbeidet. I Finuc er personellet samlokalisert, og samarbeidet er forankret i politiet.

Samlit deler informasjon på strategisk nivå. Det faglige fokuset er utviklet fra antihvitvask til økonomisk kriminalitet i stort. Slikt sett fremstår Samlit ikke å være helt ulikt OPS ØK, både ved at det er en samhandlingsmodell hvor offentlig og privat sektor deltar og ved at deling av strategisk informasjon står i sentrum.

Danmark har etablert ODIN-samarbeidet, som anses relevant i denne sammenheng. Denne samhandlingsmodellen har også noen likhetstrekk med OPS ØK-samarbeidet, blant annet ved at deltakerkretsen er nokså lik. Det er samtidig viktige forskjeller. Mens OPS ØK er forankret, finansiert og administrert av Finans Norge, er det politiet i Danmark som leder ODIN-samarbeidet gjennom NSK, og de rettslige rammene for samarbeidet er forankret i retsplejeloven § 110b.

I ODIN-samarbeidet deles både taushetsbelagt og strategisk informasjon på gitte vilkår. Det innebærer også en fast møteplass for de mest sentrale aktørene på operativt nivå. Det tilrettelegger for kontinuitet og dynamikk i samarbeidet. Det gir videre, slik arbeidsgruppen forstår retsplejeloven § 110b, et godt utgangspunkt for bruk av målrettede og koordinerte ressurser mot prioriterte sårbarheter/trusler i offentlig og privat sektor (hensiktsmessig prioritering av begrensede ressurser). Mulighetene for å sikre verdier for senere erstatning/inn-dragning, må også antas å styrkes ved en slik modell. Nettopp disse to hovedelementene - at modellen ledes av politiet, som har kriminalitetsbekjempelse som sitt hovedmandat, og at både strategisk og operativ informasjon deles - mener arbeidsgruppen er viktige suksessfaktorer, som det er grunn til å se hen til ved forslag til nye samhandlingsmodeller i Norge.

4. Samvirkeenheten

4.1. Innledning

Arbeidsgruppen mener det må gjøres tiltak for å forbedre dagens offentlig-private samarbeid for bekjempelse av økonomisk kriminalitet, og foreslår opprettelse av Samvirkeenheten.

Et hovedspørsmål arbeidsgruppen har diskutert mye er om det er behov for noe nytt, altså noe mer som skal supplere dagens samarbeidsmodeller. Videre om det er tilstrekkelig med forbedringer av dagens modeller, en annen organisering eller koordinering av eksisterende samarbeid, alternativt litt av alt. Etter omfattende diskusjoner, blant annet med utgangspunkt i tilbakemeldinger fra respondene i spørreundersøkelsen, mener arbeidsgruppen at det bør etableres en supplerende samarbeidsmodell, som på sikt har potensialet til å ta over ansvaret og drifte deler av samarbeidene som eksisterer i dag, se punkt 4.2. Arbeidsgruppen mener at eksisterende samarbeidsmodeller ikke i tilstrekkelig grad dekker bredden av bransjer og sektorer som bør involveres i bekjempelse av økonomisk kriminalitet. Selv om Finans Norge sitt initiativ, OPS ØK, dekker mye av behovet, og har vist seg å være en særlig egnet samarbeidsmodell for kompetanseheving, er det sentrert rundt offentlig-privat samarbeid for finanssektoren og omfatter dessuten ikke deling av taushetsbelagt informasjon. Modellen er etter arbeidsgruppens oppfatning for snever for å møte de utfordringer vi i dag står overfor.

Det er etter arbeidsgruppens syn også en utfordring at modellen ledes av privat sektor. Det vil blant annet kunne være begrensende for

muligheten til å få gjennomslag for endringer. Tilsvarende gjelder muligheten for å sikre dedikert ressursbruk og engasjement inn i samarbeidet fra offentlig sektor. Arbeidsgruppen antar at det er større muligheter for å gjennomføre tiltak, ikke minst i offentlig sektor, dersom modellen ledes av det offentlige.

4.2. Den nasjonale Samvirkeenheten

Den overordnede målsettingen til arbeidsgruppen har vært å foreslå et tiltak – en samarbeidsmodell – som kan sikre et bedre og mer effektivt samarbeid mellom det offentlige og det private, for å møte dagens kriminalitetsutfordringer og sikre effektiv forebygging, avdekking og avverging av økonomisk kriminalitet. Det har også vært en målsetting å hindre duplisering av arbeid, slik at modellen ikke utelukkende ivaretar «mer av det samme».

I lys av kriminalitetsutfordringene vi står overfor, og et kriminalitetsbilde i stadig endring, mener arbeidsgruppen samfunnet må være både offensive og innovative for å sikre effektiv kriminalitetsbekjempelse. På den bakgrunn mener arbeidsgruppen at Samvirkeenheten må ha myndighet og gjennomslagskraft som sikrer at enheten utgjør en helt sentral komponent i totalforsvaret mot økonomisk kriminalitet.

For å sikre ovennevnte mener arbeidsgruppen det bør etableres en Samvirkeenhet for bekjempelse av økonomisk kriminalitet, som dekker alle elementer i bekjempelse av økonomisk kriminalitet. Målsettingen er at enheten delvis

Samvirkeenheten

skal besørge dette selv, men også i betydelig grad i samvirke med andre eksisterende tiltak og enheter. Med andre ord skal enheten inneha et betydelig koordinerende ansvar, samtidig som den også bør ha kapasitet og kompetanse til å drive kriminalitetsbekjempelse i egen regi.

Helt sentrale vurderinger ved utarbeidelsen av modellen har derfor vært å få klart definert Samvirkeenhetens:

1. Arbeidsoppgaver, se nedenfor, punkt 4.2.1
2. Myndighet og rapporteringslinje, se nedenfor, punkt 4.2.2
3. Organisering, se nedenfor, punkt 4.2.3
4. Arbeidsmetode, se nedenfor, punkt 4.2.4
5. Deltakere og kompetanse, se nedenfor, punkt 4.2.5

Arbeidsgruppens målsetting er at Samvirkeenheten påbegynner sitt arbeid høsten 2026. Den vil derfor ha kapasitet og evne til å være operasjonell raskt. Forslaget er at den utvikles i flere faser, som er nærmere beskrevet i punkt 5.

4.2.1. Samvirkeenhetens arbeidsoppgaver

I tråd med hovedformålet om å sikre mer effektivt samarbeid mellom offentlig og privat sektor, ligger en målsetting om å forhindre duplisering av arbeid. Av den grunn har arbeidsgruppen forsøkt å definere hvilke arbeidsoppgaver Samvirkeenheten skal ha, for å hindre at dette i for stor grad overlapper med eksisterende formaliserte samarbeid.

Det er flere måter å systematisere tiltak for å bekjempe økonomisk kriminalitet. En mulig inndeling er å sentrere det rundt ulike spor, fra forebyggende, til avvergende (stoppende) til reaktivt arbeid. En annen mulighet er å skille mellom taushetsbelagt og ikke taushetsbelagt informasjon. Arbeidsgruppen har valgt å ta utgangspunkt i den siste måten å strukturere arbeidsoppgavene på, særlig fordi det har mest

direkte konsekvenser til hvordan arbeid med og deling av informasjonen må skje på.

Arbeidsgruppen foreslår derfor følgende hovedarbeidsoppgaver til Samvirkeenheten:

1. Kunnskapsproduksjon, koordinering og deling av *ikke taushetsbelagt* informasjon. Et eksempel på slik kunnskapsproduksjon og deling er trusselvurderinger, sårbarheter, kriminalitetstrender og mønstre. Enheten bør ha en rolle i å identifisere sårbarheter i samfunnet på et overordnet nivå ved å innhente informasjon fra relevante offentlige og private aktører, og utarbeide kunnskapsprodukter på strategisk nivå med tilhørende forslag til tiltak.
2. Kunnskapsproduksjon, koordinering og deling av *taushetsbelagt* informasjon. Dette gjelder i første rekke aktørinformasjon, eksempelvis aktører i kriminelle nettverk. Der nest må denne kunnskapen kunne deles for å forebygge og/eller avverge kriminalitet og styrke muligheten til å forfølge saker i straffesakssporet, blant annet gjennom å tilrettelegge for at ressurser «finner hverandre».

Arbeidsgruppens forslag er at Samvirkeenhetens arbeid styres og prioriteres kunnskapsbasert, med utgangspunkt i risikotrekanten, se nærmere om dette under punkt 4.2.4.

Kunnskapsproduksjon, koordinering og deling av ikke taushetsbelagt informasjon, herunder identifisering og oppfølging av vedtatte sårbarhetstettende tiltak.

Nedenfor beskrives mer i detalj hvordan arbeidsgruppen ser for seg enhetens rolle knyttet til kunnskapsproduksjon (etterretning) og annen oppfølging av ikke taushetsbelagt informasjon (personopplysninger). Hovedformålet med denne delen av arbeidet vil være å forebygge kriminalitet gjennom å identifisere og bidra til å tette sårbarheter. Informasjons-

Samvirkeenheten

behovet ved forebygging vil jevnt over være noe annerledes enn ved avverging av kriminalitet, på den måten at det er mindre behov for deling av taushetsbelagt informasjon.

Arbeidsgruppen ser for seg å skape en samhandlingsmodell som skal samle etterretning innenfor økonomisk kriminalitet på ett sted - altså at enheten er koordinerende, men også til en viss grad har egen produksjon av strategisk etterretningsinformasjon. Et mulig eksempel på oppgave kan være slutføring/koordinering av det som i dag er Økokrims trusselvurdering, hvor også beskrivelsen av den forebyggende siden, identifisering av sårbarheter og forslag til forebyggende tiltak er inkludert i prosessen.

Arbeidsgruppen mener enheten primært skal sammenstille informasjon og berike denne fra andre åpne og lukkede kilder, og ikke selv drive grunnetterretning.

Det er to hovedformål med dette arbeidet. Det ene er å produsere oppdaterte rapporter til bruk i offentlig og privat sektor, slik som eksempelvis trusselvurderingen til Økokrim og modus- og trendrapporter. Arbeidsgruppen mener det også er et behov for å se helhetlig på eksisterende nasjonale og internasjonale trusselvurderinger, som også kan være en oppgave for Samvirkeenheten.

Det andre hovedformålet med arbeidet er å identifisere og bidra til å tette sårbarheter i samfunnet knyttet til økonomisk kriminalitet fra et overordnet helhetsperspektiv, uten særinteresser. I dette arbeidet vil en eksempelvis kunne trenge informasjon om hva som legger til rette for kriminaliteten, hvor det vil være behov for informasjon om:

- Hva kan utnyttes, slik som eksempelvis juridiske smutthull, svakt regelverk, tekniske svakheter, mangelfull kontroll
- Hvordan kan det utnyttes det (crime script,

kartlegg verdikjede og kriminell «brukerreise»)

- Hvorfor er misbruk mulig å gjøre det på denne måten, hvilke tilretteleggende faktorer eksisterer

Denne kunnskapen må etter arbeidsgruppens syn brukes i praksis til alt fra bistand til såkalt «crime proofing» (se hvordan tekniske løsninger kan misbrukes) på løsninger som skal utvikles, til hjelp med å tette sårbarheter i eksisterende løsninger. Arbeidsgruppen mener også at Samvirkeenheten bør ha som oppgave å gå i samarbeid med de som kan tette sårbarheter og bidra til analyser og oppfølging av vedtatte tiltak. Prioritering av tiltak bør baseres på en strukturert risikotilnærming, herunder risikotrekanten, som omtales nærmere i punkt 4.2.4.

Det er en klar identifisert utfordring at systemene som misbrukes eies av enkeltstående sektorer eller bransjer, men sårbarhetene og risikoen for misbruk følger ikke nødvendigvis de samme linjene, og flere vil kunne bli berørte og utsatte. Samvirkeenheten bør derfor ha en rolle på tvers av bransjer og sektorer.

Arbeidsgruppen mener at sistnevnte poeng er vanskeligst å få til i praksis og hvor man har hatt størst utfordringer med å lykkes. Målet må følge være å øke kunnskapen om hvordan løsninger kan misbrukes, herunder endre kulturen og fokuset fra brukervennlighet i løsninger som utvikles, til også å tenke risiko for misbruk til kriminelt formål. Denne dreiningen må skje før løsningene utvikles og være et sentralt hensyn alt fra det tidspunktet sårbarheter kan tenkes utnyttet.

I forlengelsen av dette bemerkes at mange av de eksisterende sårbarhetene i samfunnet eies av andre enn de som identifiserer og blir berørt av dem, og derved kan gjøre noe med dem. Sektorprinsippet i offentlig sektor, hensynet til personvern og konkurransehensyn i det private næringsliv, er alle utfordringer i så måte. Etter

Samvirkeenheten kan sikre et bedre og mer effektivt samarbeid mellom det offentlige og det private, for å møte dagens kriminalitetsutfordringer og sikre effektiv forebygging, avdekking og avverging av økonomisk kriminalitet

Samvirkeenheten

arbeidsgruppens oppfatning er det både mulig og nødvendig å lykkes bedre på dette området for å sikre effektiv kriminalitetsbekjempelse. For at enheten skal kunne ta ansvar og bli den nødvendige kraften samfunnet trenger, mener arbeidsgruppen at enheten bør ha tilstrekkelig gjennomslagskraft og ikke hindres av utfordringene nevnt over. Hvordan dette skal løses kommer arbeidsgruppen tilbake til nedenfor i punkt 4.2.2.

Kunnskapsproduksjon, koordinering og deling av taushetsbelagt informasjon

Nedenfor beskrives mer i detalj hvordan arbeidsgruppen ser for seg enhetens rolle knyttet til kunnskapsproduksjon (etterretning) og deling av taushetsbelagt informasjon, som er relevant for straffesakshåndtering, kontroll og tilsyn, samt forebygging og avverging av pågående kriminalitet.

Deling av taushetsbelagt informasjon er aktuelt både i forebyggende og avvergende øyemed, samt reaktivt – til bruk i forvaltnings- og straffesaker etter kriminalitet har funnet sted. Når det gjelder deling av taushetsbelagt informasjon må enhetens hovedfokus være alvorlig kriminalitet, herunder kriminelle nettverk.

Det er etter arbeidsgruppens oppfatning en rekke former for taushetsbelagt informasjon Samvirkeenheten – innenfor gjeldende rett – bør ha et hovedansvar for å koordinere, analysere, berike og dele, slik som for eksempel nettverks- og aktørinformasjon.

Nettverks- og aktørinformasjon fra offentlig til privat sektor, eksempelvis fra Skattemyndigheten og politiet til berørte deler av privat sektor.

Det er også grunn til særskilt å nevne FIU. Gjennom ny hvitvaskingspakke får FIU-en en utvi-

det tilgang til informasjon, og også en plikt til og et ansvar for å dele tilbake til rapporteringspliktige. Arbeidet med utviklingen av Samvirkeenheten må sees i sammenheng med dette regelverket, slik at vi samlet sett får mest mulig effektiv kunnskapsproduksjon og informasjonsdeling. FIU-en har egne hjemler for mottak, bearbeiding og deling, og må fortsette å levere i dette parallelle sporet. I rapport fra arbeidsgruppe nedsatt av Finansdepartementet 15. november 2024 er det blant annet foreslått en hjemmel for FIU-en til å gå i samarbeid med andre aktører med å gjennomføre analyser, se utkast til ny antihvitvaskingsforskrift § 7-10.²²

Av de konkrete pågående initiativene for deling, har arbeidsgruppen sett med særlig interesse på OP-delning, et samarbeid mellom Skatteetaten, Oslo politidistrikt og finansnæringen. Initiativet er nærmere beskrevet ovenfor i punkt 2.2.6. Uten å ha tatt konkret stilling til, eller vurdert det rettslige rammeverket rundt denne delingen, mener arbeidsgruppen at denne formen for deling mellom offentlig og privat sektor bør kunne utvides til å gjelde andre opplysninger enn den registermanipulasjonen som i dag deles gjennom prosjektet. Arbeidsgruppen mener også det er viktig å dele via politiet, som kan berike opplysningene med andre kilder før det deles videre. Denne fremgangsmåten skal ikke gå på bekostning av, eller komme i stedet for, eventuell bilateral deling. Der nest mener arbeidsgruppen at Samvirkeenheten må kunne dele bredt til mange bransjer.

I tillegg til taushetsbelagt informasjon, er det stadig viktigere også å kunne dele metadata, for eksempel endringshistorikk i Folkeregistret. Deling av denne type data kan rettslig sett være mindre betenkelig ut fra personvern enn andre opplysninger.

22 Rapport fra arbeidsgruppe nedsatt av Finansdepartementet side 480.

Samvirkeenheten

Hvilke eksakte opplysninger som skal kunne deles, og hvilke mottakere som kan være aktuelle, mener arbeidsgruppen at samvirkeenheten må utrede og beslutte, idet flere rettslige, taktiske og tekniske utfordringer kan oppstå i denne sammenheng.

Arbeidsgruppen peker helt kort på at GDPR og personopplysningsloven setter skranker for deling av personopplysninger, og i tillegg er delingshjemplene ulike for ulike sektorer, bransjer og etater. Videre anmerkes at også taktiske hensyn kan utgjøre en skranke mot deling. Selv om etatene i prinsippet kan dele informasjon om moduser og sårbarheter, vil det kunne innebære en risiko for misbruk å offentliggjøre informasjonen.

Tekniske spørsmål

Det ligger også spørsmål av teknisk art knyttet til deling: Offentlig-privat samarbeid forutsetter deling av informasjon. Hvilke tekniske løsninger som må være på plass for å lykkes, avhenger særlig av om det er tale om deling av personopplysninger med tilhørende regelverk eller ikke. Dersom man skal dele personopplysninger på tvers av sektorer, det være seg privat-privat, offentlig-privat og offentlig-offentlig, kreves tekniske løsninger som ikke eksisterer per i dag, så vidt arbeidsgruppen bekjent. Blant de etablerte løsningene som kan være aktuelle å bruke for Samvirkeenheten for deling av ikke taushetsbelagt informasjon, synes OPS ØK sin delingsplattform best egnet. Dette er i dag en Sharepoint-løsning for deling av rapporter som ikke inneholder aktørnavn mellom involverte parter.

For deling av taushetsbelagt informasjon må enheten i første omgang ta i bruk andre eksisterende delingsformer, for eksempel via NFCERT, via kryptert e-post eller på annen sikker måte. Man bør også se hen til utviklingen i DSOP prosjektet Digital Svindel. I DSOP-sam-

arbeidet har man stor kompetanse på teknisk datadeling mellom finansnæringen og offentlige etater og er satt opp for å håndtere tilgangsstyring.

Foruten å ivareta ovennevnte arbeidsoppgaver, har arbeidsgruppen drøftet om Samvirkeenheten også burde være en «hub» for tipsmottak for økonomisk kriminalitet, som en kilde til informasjon. Økokrim mottar alene i dag et sted mellom 3 000 og 3 500 tips innenfor økonomisk kriminalitet. Skatteetaten mottar en økende mengde tips som er relevant for bekjempelse av skattekriminalitet, med en dobling fra 2019. I 2025 ble det mottatt cirka 4000 tips knyttet til skattekriminalitet, herunder hvitvasking/bedrageri, svart arbeid, uteholdt omsetning, arbeidslivskriminalitet og konkurskriminalitet. I tillegg mottok Skatteetaten i 2025 cirka 7000 tips som fordeles til andre avdelinger i Skatteetaten og til andre etater.

Etatenes erfaring er at disse tipsene er av svært varierende kvalitet, og en god del av dem er reelt sett ikke begrunnede påstander om økonomisk kriminalitet. Det er derfor ikke gitt at nytten av et slikt bredt, sentralisert tipsmottak bidrar til effektivitetsgevinster for samfunnet. Vi foreslår derfor ikke å flytte etablerte tipsløsninger til den nye enheten, men at dette bør vurderes løpende etter at prosjektet er igangsatt.

4.2.2. Samvirkeenhetens myndighet og rapporteringslinje

Som beskrevet ovenfor, mener arbeidsgruppen at enheten vil ha en betydelig rolle å spille i det å identifisere, prioritere og iverksette tiltak som er egnet til å tette sårbarheter som utnyttes av kriminelle. Dette forutsetter at enheten har tilstrekkelig gjennomslagskraft og at tiltakene som foreslås iverksatt blir fulgt opp og gjennomført i aktuelle bransjer, sektorer og enheter.

Samvirkeenheten

Arbeidsgruppen foreslår på denne bakgrunn at Samvirkeenheten rapporterer identifiserte sårbarheter til Justis- og beredskapsdepartementet. Bekjempelse av kriminalitet er mandatet til politiet, noe som gjør det naturlig at Samvirkeenheten rapporterer i justis-søylen. Det bør også etableres et tverrdepartementalt kontaktpunkt/mekanisme som tilrettelegger for koordinert oppfølging der flere forvaltningsområder er berørt. Dette vil bidra til å møte det behovet for koordinert offentlig styring, som også stortingsmeldingen understreker behovet for.²³ En slik rapportering vil bidra til å sikre rask vurdering og oppfølging av anbefalinger om hvilke tiltak som bør prioriteres på kort sikt i det politiske arbeidet mot økonomisk kriminalitet.

Arbeidsgruppen legger til grunn at enheten gjennom dette vil utgjøre en sentral og samlenende komponent i det totale arbeidet mot økonomisk kriminalitet, og bidra til styrket situasjonsforståelse, og mer målrettet prioritering av tiltak. Selv om løsningen ikke nødvendigvis representerer en fullverdig modell på lengre sikt, vurderes den som et robust og gjennomførbart første steg innenfor gjeldende rammer.

Samvirkeenheten skal identifisere utfordringer, sårbarheter, trender og/eller mønstre, rangere hvilke tiltak som bør prioriteres og spille disse opp til politisk ledelse. Dette bidrar til å sikre en tilstrekkelig bredde i foreslåtte tiltak. Arbeidsgruppen mener at en slik rapporteringslinje er nødvendig for å sikre god nok forankring og mulighet for operasjonalisering av de tiltak enheten, sentralforvaltningen og politisk ledelse blir omforente om, gjennom at midler blir tildelt og tiltak fulgt opp.

At Samvirkeenheten skal prioritere tiltak ut fra en helhetlig tilnærming til utfordringsbildet, vil også bøte på enkelte utfordringer dagens samarbeidsmodeller lider under hvor mange aktører, både fra offentlige og private sektor, er opptatt av egen bransje, sektor eller etat og mister av syne det nasjonale målet om effektiv kriminalitetsbekjempelse. Rapporter fra enheten vil i tillegg kunne bidra til at aktørene generelt hever blikket og tar en større plass i totalforsvaret mot økonomisk kriminalitet, fordi det samlede utfordringsbildet blir sammenstilt og presentert.

Oppsummert understrekes at Samvirkeenheten alt fra initialfasen må ha et bredt og nasjonalt mandat, med tilstrekkelig gjennomslagskraft, slik at det blir samsvar mellom ansvaret som tilligger enheten og myndigheten den kan utøve.

4.2.3. Samvirkeenhetens organisering

Foruten arbeidsform og rapporteringslinjer, har det også vært sentralt for arbeidsgruppen å avklare hvor enheten skal være organisert og hvem som skal ha hovedansvaret for å lede denne. Den nye enhetens rolle knytter seg til bekjempelse av økonomisk kriminalitet i et bredt perspektiv, og er følgelig ikke rettet mot en spesifikk sektor eller spesifikke bransjer. Av den grunn bør enheten ligge under politiet – som har forebygging som primærstrategi og kriminalitetsbekjempelse som mandat.

23 Stortingsmeldingen punkt 6.2.

Samvirkeenheten

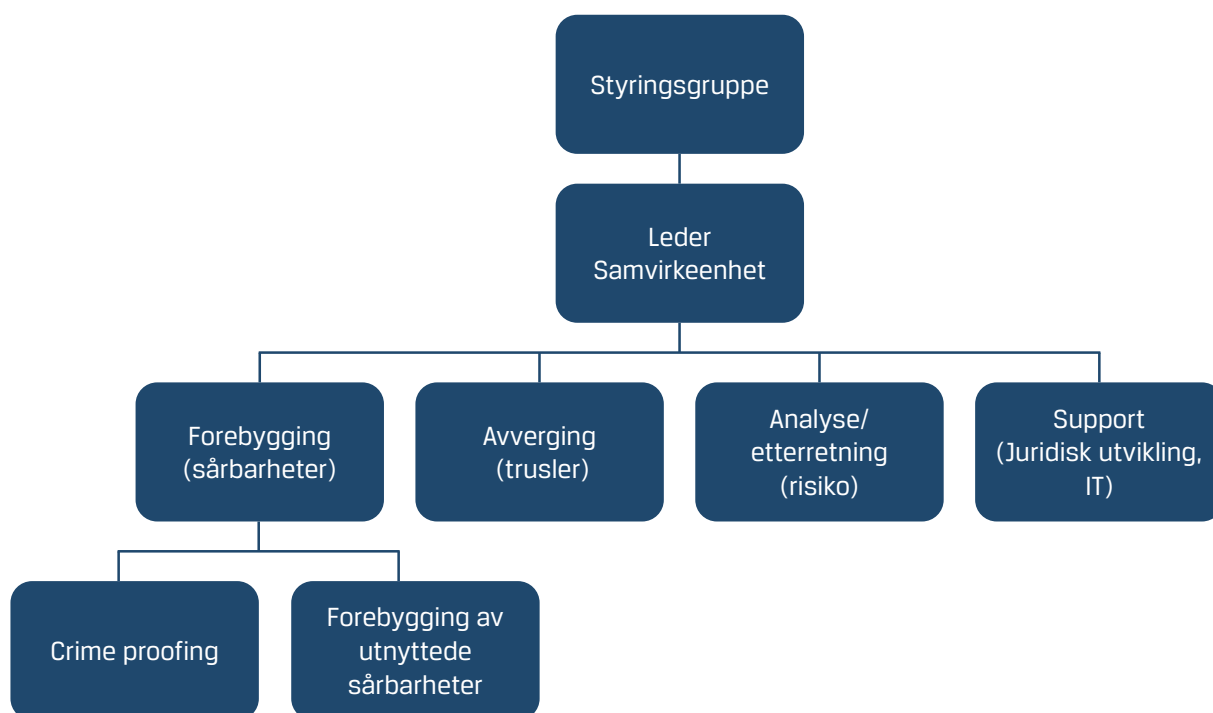
Mandatet til enheten begrenser seg til økonomisk kriminalitet. Av den grunn bør enheten være organisert som en del av Økokrim, som har det nasjonale ansvaret for å forebygge, avdekke og etterforske økonomisk kriminalitet, jmfør påtaleinstruksen § 35-10. Videre har ikke Økokrim særinteresser som kan påvirke kontinuitet og prioriteringer – det er det overordnede perspektivet som vil stå i sentrum. En slik organisering vil også gi andre fordeler, herunder muligheten til å ha tett dialog og nært samarbeid med blant annet FIU-en og andre relevante fagmiljøer ved Økokrim. Politiet har også relativt sett vide delingshemler, som åpenbart vil være en fordel for enheten som blant annet har som hovedoppgave å dele informasjon på strategisk, taktisk og operativt nivå med relevante aktører.

4.2.4. Samvirkeenhetens arbeidsmetode

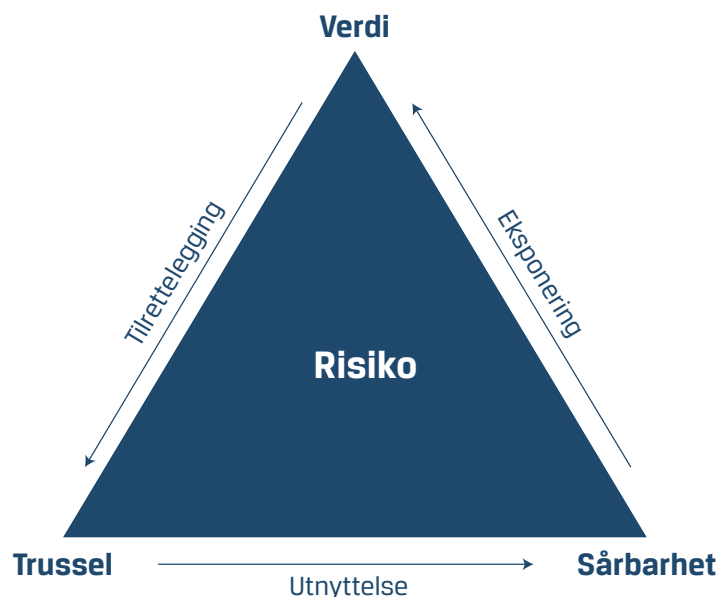
Arbeidsoppgavene til Samvirkeenheten vil være varierte, men særlig sentralt står prioritering av tiltak som skal spilles opp til politisk ledelse knyttet til forebyggende tiltak på strategisk nivå i en halvårlig rapportering til Justis- og beredskapsdepartementet. Et sentralt spørsmål har derfor vært hvilke prinsipper som skal være styrende for enhetens tiltaksprioritering.

I lys av ovennevnte – som gir Samvirkeenheten et betydelig ansvar og en betydelig påvirkningsmulighet – er det sentralt å sikre enhetens legitimitet, og arbeidsmetodikken må derfor være tuftet på transparens i alle ledd. Det skal med andre ord være mulig å ettergå hvordan enheten har identifisert relevante tiltak, og

Arbeidsgruppen foreslår følgende organisasjonskart

Risikotrekanten

hvorfor den så har prioritert som den har gjort. I tillegg er det nødvendig at metoden enheten benytter holder høy kvalitet, og det foreslås på den bakgrunn at enhetens seleksjons- og prioriteringsprosess tar utgangspunkt i den såkalte risikotrekanten.

Risikotrekanten baserer seg på tre nøkkelord som utgjør hver sin akse; verdi, trussel og sårbarhet. Med trusler menes i denne sammenheng forhold eller aktører som kan gjøre skade gjennom økonomiske lovbrudd. Sårbarhet må forstås som en svakhet som gjør at en trussel kan lykkes og materialisere seg. Verdier er det man ønsker å beskytte fra skade, herunder tillit, legitimitet, omdømme, informasjon, økonomiske verdier med videre. Trekanten – med utgangspunkt i disse elementene – er et nyttig verktøy for å forstå risiko, og ikke minst hvor stor risikoen er i det enkelte tilfelle. Den vil gi enheten god beslutningsstøtte og grunnlag for funderte prioriteringer.

Risikoen er overhengende når alle tre elementene er til stede. Det er disse forholdene enheten bør sikte seg inn mot å prioritere. Er kun ett eller to elementer til stede, vil risikoen være mindre, og behov for tiltak vil være tilsvarende redusert. Kort forklart vil det ikke utgjøre noen overhengende risiko dersom man har en trusselaktør og en verdi man setter høyt, dersom det ikke er noen sårbarhet å utnytte. Tilsvarende vil det heller ikke være en reell risiko dersom man ønsker å beskytte en verdi som kan skades gjennom en sårbarhet, dersom det ikke eksisterer en aktør eller forhold som utgjør noen risiko for at dette vil materialisere seg. I tilfeller man har en trussel og en sårbarhet, men ikke noe reelt beskyttelsesverdig behov, vil heller ikke være grunnlag for å prioritere risikoen.

Risikotrekanten gir med andre ord godt grunnlag for å prioritere tiltak, enten er det på overordnet strategisk nivå (lukke sårbarheter) eller på aktørnivå (avvergende arbeid). Ikke minst

Samvirkeenheten

gjelder dette for Samvirkeenheten, som gjennom sin etterretningsvirksomhet får usedvanlig god og helhetlig informasjon om trusselbildet for økonomisk kriminalitet i Norge og hvilke sårbarheter som eksisterer. I tillegg har den forutsetninger for å drøfte hvilke verdier som står på spill.

4.2.5. Samvirkeenhetens deltakere

Arbeidsgruppen har også vurdert hvem som bør sitte i Samvirkeenheten med utgangspunkt i formålet med enheten. Svaret er ikke opplagt og vil kunne variere over tid, blant annet i takt med kriminalitetsutviklingen og de til enhver tid gjeldende trender, sårbarheter og moduser. Arbeidsgruppen mener det bør være en permanent kjernegruppe bestående av representanter fra både offentlig og privat sektor. I tillegg mener arbeidsgruppen at Samvirkeenheten til enhver tid bør ha en eller flere undergrupper eller pågående prosjekter, etter inspirasjon fra OPS ØK-samarbeidet. I OPS ØK-samarbeidet er det eksempler på sektorsamarbeid med Finans Norge som prosjektleder, i tillegg til å ha med ressurser fra bank, finans og offentlig sektor. Et pågående eksempel på et slikt prosjekt er registersvindel. Arbeidsgruppen ser for seg en liknende arbeidsmåte også for Samvirkeenheten.

På tilsvarende måte mener arbeidsgruppen at Samvirkeenheten kan ta initiativ og iverksette undergrupper eller prosjekter, eksempelvis med utgangspunkt i utpekte innsatsområder for det aktuelle året eller halvåret. Innsatsområdene vurderes nøye av kjernegruppen, på bakgrunn av kunnskapen den har gjennom en helhetlig etterretningsvirksomhet. Deltakere fra relevante sektorer og bransjer inviteres inn og deltar i dette løpende arbeidet i en nærmere avgrenset tidsperiode, for å sikre størst mulig effekt hos problemeierne. Arbeidsgruppen mener at det også må finnes en «hurtig»-variant av denne prosedyren, slik at Samvirkeenheten

kan starte opp raskt om behovet oppstår, for eksempel om det avdekkes presserende sårbarheter som må tas tak i umiddelbart.

Med dette som utgangspunkt, antar arbeidsgruppen at det kan være hensiktsmessig å starte arbeidet i Samvirkeenheten med en sammensetning som er nokså lik dagens OPS ØK. Det vil si politiet, sentrale offentlige etater, og privat sektor innen særlig bank- og finanssektoren.

Det er også naturlig at både hvem som deltar og omfanget av deltakelse vurderes etter hvert som Samvirkeenhetens arbeid utvikler seg. Ytterligere innspill til deltakelse og faglig sammensetning kommenteres derfor også under punkt 5.2 om etableringen av enheten.

4.3. Særlig om forslag til tiltak for å videreutvikle næringslivskontaktens rolle

Næringslivskontaktene tjener en viktig funksjon i sitt distrikt eller særorgan og er sentrale for et godt og formalisert samarbeid med lokalt næringsliv for å forebygge, avdekke og avverge kriminalitet rettet mot næringslivet. Flere næringslivskontakter er også fornøyd med hvordan rollen fungerer og utøves i sitt distrikt.

Arbeidsgruppen er av den oppfatning at rollen kan videreutvikles. Flere næringslivskontakter peker også på dette i arbeidsgruppens spørreundersøkelse.

Næringslivskontaktene har gått fra et opprinnelig relativt smalt mandat knyttet til arbeidslivskriminalitet til å dekke et vidt spekter av ansvarsområder, uten at dette er klart operasjonalisert beskrevet. I tillegg fylles rollen på ulike måter, og det foreligger ingen helhetlig

Samvirkeenheten

strategi for hvordan funksjonen skal utøves. Dette har ledet til enkelte utfordringer som er nærmere beskrevet i punkt 2.5.7.

Arbeidsgruppen foreslår at det lages en nasjonal strategi for næringslivskontaktene, hvor ansvarsområder som tilligger rollen blir klarere definert, særlig til rollens innretning og hvordan denne blir fulgt opp i organisasjonen. Det er ikke ønskelig at rollen begrenses til kun å befatte seg med økonomisk kriminalitet, idet rollen har betydning på tvers av kriminalitetsområder som følge av et sammensatt kriminalitets- og trusselbilde. Den nye strategien må også ta inn over seg behovet for lokale variasjoner.

Strategien bør angi formålet med funksjonen, ønsket retning for fremtiden og overordnede mål både på kort og lang sikt.

Det anbefales også at det i forbindelse med utarbeidelsen av en nasjonal strategi utpekes en nasjonal fagforvalter med nødvendige ressurser og organisatoriske forutsetninger for å løfte og videreutvikle fagområdet. Rollen bør få et tydelig mandat og inngå i et avklart ansvarsfellesskap med fagmyndigheten. Utpekingen bør skje i tett dialog med dagens næ-

ringslivskontakter, slik at deres erfaringer og behov blir ivarettatt i prosessen. Samlet mener arbeidsgruppen at tiltakene vil kunne heve og videreutvikle næringslivskontaktens rolle og sikre tettere samarbeid med både private og offentlige aktører.

Arbeidsgruppen mener det ville vært hensiktsmessig med en evaluering av rollen for å kartlegge hva som fungerer godt i dag, hvilke forbedringspunkter som finnes, og hvordan rollen kan videreutvikles for å møte dagens og fremtidens behov. Arbeidsgruppens forslag må sees i sammenheng med den tverretatlige gruppen som skal utarbeide forslag eventuelle behov for regelverksendringer i delingen mellom offentlige virksomheter. Denne arbeidsgruppen har ikke hatt hovedfokus på det.

5. Etableringen av Samvirkeenheten

5.1. Innledning

Det å bekjempe økonomisk kriminalitet er et nasjonalt anliggende, men er avhengig av regional og lokal innsats. Innsatsen må også være på tvers av offentlig og privat sektor og bransjer. Målgruppen for samvirkeenhetens innsats må derfor inkludere alt fra nasjonalt politisk nivå, blant annet gjennom kunnskapsgrunnlag for politiske beslutninger, på tvers av sektorer og bransjer og ned til tilsynsorganer og enkeltstående etater i offentlig sektor til forskjellige bransjer i privat sektor.

Samvirkeenheten skal ha som målsetting å bygge opp samfunnets motstandsdyktighet mot økonomisk kriminalitet gjennom å mobilisere politi, offentlig forvaltning og sentrale private aktører. For å møte dagens og morgendagens kriminalitetsutfordringer og effektivt forebygge, avverge og avdekke økonomisk kriminalitet, mener arbeidsgruppen at Samvirkeenheten bør bli operativ så raskt som mulig. Arbeidsgruppen foreslår at Samvirkeenheten etableres med oppstart høsten 2026. Arbeidsgruppen legger til grunn at det kan skje innenfor budsjettammen for 2026, for så vidt gjelder den delen av Samvirkeenheten som skal bemannes av offentlig sektor.

Arbeidsgruppen vurderer at etableringen og utviklingen av Samvirkeenheten best kan operasjonaliseres i to faser. I den første fasen etableres Samvirkeenheten innenfor eksisterende budsjetter og i henhold til gjeldende rett (punkt 5.2). I en fase to må Samvirkeenhetens mandat

nærmere utvikles. Det må i den sammenheng utredes om det er nødvendig med rettslige endringer for at enheten skal kunne løse pålagte oppgaver effektivt. Det må også etableres tekniske løsninger som ivaretar behovene enheten har, slik det er omtalt ovenfor, under punkt 4.2.1.

Arbeidsgruppen vurderer etableringen av en Samvirkeenhet som et egnet virkemiddel for å styrke helhetlig samhandling, informasjonsdeling og felles situasjonsforståelse på tvers av relevante aktører. Enheten vil kunne legge til rette for mer koordinerte og målrettede prosesser for å identifisere og redusere sårbarheter. For å realisere potensialet i Samvirkeenheten er det viktig at de som mottar informasjon eller skal utbedre sårbarheter har nødvendig kapasitet, kompetanse og forankring til å ta informasjonen i bruk og omsette den i handling. Dette peker på behovet for en langsiktig og helhetlig tilnærming, der videreutvikling av samhandling, kompetanse og felles ansvar står sentralt.

Arbeidsgruppen skisserer nedenfor hvordan en første, innledende fase av etableringen av Samvirkeenheten kan gjennomføres, samt hvordan de neste årene bør brukes til videreutvikling.

5.2. Fase 1: Etableringen av Samvirkeenheten høsten 2026 - treårig pilot

Arbeidsgruppen foreslår at Samvirkeenheten etableres og blir operativ som et treårig pilotprosjekt med oppstart høsten 2026. Det foreslås at Samvirkeenheten lokaliseres hos Økokrim. Økokrim har bekreftet at de kan stille lokaler til disposisjon. Det bør gjennomføres en midtveiseevaluering av piloten ved årsskiftet 2027/2028.

Samvirkeenheten må få tildelt midler og rapportere på linje med andre offentlige etater i justissektoren, herunder med årlige krav og resultatavtaler.

Gjennom evaluering vil enheten ha mulighet til å justere kursen, herunder arbeidsoppgaver, personell, arbeidsmetodikk med videre. Lederstillingen bør lyses ut og gjelde for den foreslåtte pilotperioden på tre år. Det må i den anledning også tas stilling til finansiering av stillingen.

Arbeidsgruppen mener at enheten i første omgang bør bemannes med personell fra sentrale offentlige etater, eksempelvis de som i dag er deltakere i OPS ØK, og privat sektor. Målsettingen er at enheten skal være en operativ gruppe med høyt faglig nivå og med sammensatt kompetanse.

Arbeidsoppgavene, arbeidsmetodikken, myndigheten og rapporteringslinjen som beskrevet i punkt 4.2 anser arbeidsgruppen ligger innenfor dagens regelverk og utgjør rammene for samarbeidet ved oppstart.

En viktig del av oppgaven til den foreslåtte enheten vil være å evaluere eksisterende digitale plattformer og hente erfaringer fra etablerte

løsninger, slik som FIU-ens analyseplattform og andre etaters pågående arbeid med plattformløsninger. Erfaringene fra disse plattformene vil kunne gi grunnlag for å identifisere behov, funksjonalitet og effektive arbeidsprosesser, samt bidra til å unngå dobbeltarbeid og sikre at fremtidige løsninger bygger på beste praksis.

Arbeidsgruppen antar det er en rimelig og realistisk forventning at enheten kan starte med en bemanning på 8–10 personer fra offentlig sektor, med kompetanse som dekker flere fagområder, som jus, etterretning, etterforskning og forebygging, samt IT, slik at den kan håndtere både teknologiske og operative behov på en effektiv måte fra starten av. I en oppstartsfase antas det at medarbeiderne i første omgang vil tas fra eksisterende ressurser som omprioriteres og avsettes til enhetens arbeid. Gitt oppdraget om finansiell etterretning og forebygging, er det nærliggende at enkelte medarbeidere ved Økokrim - som i dag jobber med disse oppgavene - blir en del av enheten i en oppstartsfase.

I og med at etterretning og analyse er viktige oppgaver for enheten, antar arbeidsgruppen at det også er hensiktsmessig at NTAES samlokaliseres med Samvirkeenheten for å sikre et tett og godt samarbeid innen etterretning, hvor også ressurser fra andre etater enn politiet blir inkludert og involvert fra starten. Arbeidsgruppen vurderer videre at NTAES innen fase to bør vurderes fusjonert inn i Samvirkeenheten. En slik sammenslåing vil være i tråd med identifiserte utfordringer og mangel på merverdi i dagens innretning av NTAES. Denne offentlige innretningen favner i dag kun et knippe offentlige etater og et samarbeid som per i dag bare har adgang til å utarbeide strategiske analyser uten adgang til å dele informasjon på aktnivå, og heller ikke har mandat til å organisere eller foreslå tiltak mv. Det vises til evaluering av NTAES gjennomført av Direktoratet for forvalt-

Etableringen av Samvirkeenheten

ning og økonomistyring (DFØ) 2021:5:Å bygge varig samarbeid – underveisevaluering av NTAES». ²⁴

Evalueringen peker i det alt vesentlige på flere av de samme svakhetene, mulighetene og behovene en nasjonalt Samvirkeenheter kan utgjøre svaret på. Etter DFØ-evalueringen er det spilt opp forslag til regelverksendringer ²⁵ om NTAES adgang til å dele opplysninger på aktørnivå. Dette initiativet kan tjene som grunnlag for en bredere tilnærming i Samvirkeenheten hvor også deling med private aktører inkluderes samt mandat for å gjennomføre tiltaksprosjekter med utgangspunkt i anbefalinger og prosjektstyring i regi av Samvirkeenheten.

Det er viktig at enheten løpende evaluerer eget arbeid, herunder om det er behov for justeringer eller rom for forbedringer.

Det bør også vurderes å etablere et samarbeid med a-krimsentrene som blant annet kan bidra til regional og lokal oppfølging av tiltak. I tillegg til dette må det være representanter fra privat sektor i enheten for at den skal kunne fungere effektivt. Arbeidsgruppens forslag er å starte med å videreføre noe av den samme deltakelsen fra privat sektor som man i dag har i OPS ØK eller færre i en startperiode. Deltakelse fra privat sektor bør søkes avklart så raskt som mulig.

Det vil være behov for teknologisk kompetanse, for å sikre at informasjonsdeling både på strategisk, taktisk og operativt nivå går sømløst og ivaretar de til enhver tid gjeldende behov.

Ettersom det er et teknologisk komplisert og sammensatt regelverk som regulerer delingsadganger, må enheten ha juridisk kompetanse, blant annet på strafferett, taushetspliktregler og delingsmuligheter for offentlig og privat sektor. Det er viktig å ressurssette enheten med personell som har kompetanse innen økonomisk kriminalitet, kunnskap om samfunnets informasjonsflyt og sårbarheter, samt kjennskap til næringslivet. Fra privat sektor bør store aktører være representert, blant annet fra bank- og forsikringsnæringen. Innenfor sivil offentlig sektor er Skatteetatens forvaltningsområder sentrale for registermanipulasjon og skatte- og avgiftskriminalitet, og etaten bør inviteres til å delta.

Arbeidsgruppen mener at kjernegruppen må være utlånt fra sitt faste arbeidssted og jobbe under politiets hjemler og instruksjon. I dag vil dette eksempelvis innebære at deling fra enheten skjer i medhold av politiregisterloven med tilhørende forskrift.

Arbeidsgruppen har også drøftet om Samvirkeenheten burde være autonom, med egen anbefalings- og beslutningsmyndighet, eller om det burde være en styringsgruppe som er overordnet enheten bestående av toppledere fra de aktørene som er representert i kjernegruppen. Styringsgruppen ville i så tilfelle blant annet hatt i oppgave å utarbeide og revidere enhetens mandat, samt sikret at forebyggende tiltak ble implementert.

24 <https://www.dfo.no/rapporter/bygge-et-varig-samarbeid-underveisevaluering-av-ntaes> (30. juni 2021)

25 <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-ny-forskrift-om-behandling-av-taushets-belagte-personopplysninger-i-nasjonalt-tverrfaglig-analyse-og-etterretningssenter-ntaes/id3113115/?expand=horingsnotater> (27. juni 2025)

Etableringen av Samvirkeenheten

For å sikre god progresjon og en handlekraftig enhet, mener arbeidsgruppen at enheten på sikt bør bli mer autonom, men fortsatt være en del av Økokrim. I startfasen, når det er snakk om mulig avgivelse av ressurser, forholdet til etablerte samhandlingsmodeller og løsninger, slik som OPS ØK, DSOP og NFCERT, mener arbeidsgruppen det er behov for å ha en styringsgruppe. Styringsgruppen bør ledes av Økokrim. I oppstartsfasen bør det utpekes representanter fra de enhetene som ønsker/ blir invitert til å delta med personell i Samvirkeenheten, samt representant fra Finans Norge felleskapet for å sikre samhandling med de etablerte løsningene. Over tid bør man se hen til en bredere sammensetning av styringsgruppen basert på ønsket utvikling av deling til nye sektorer, samt erfaringer fra andre land som for eksempel ODIN i Danmark.

Når det gjelder det strategiske, forebyggende arbeidet, vil målet være at Samvirkeenheten allerede fra oppstarten selv besitter en god oversikt over sårbarheter, trender, moduser og mønstre, og dermed være godt skikket til å gjøre nødvendige tiltaksprioriteringer med utgangspunkt i risikotrekanten, se punkt 4.2.4.

I stortingsmeldingen er det foreslått tiltak for å utvikle bedre digitale løsninger for deling av informasjon mellom parter som bekjemper økonomisk kriminalitet. Få av disse tiltakene er påbegynt. Dagens tekniske løsninger er ikke tilpasset kriminalitetsbildet, og de som utnytter samfunnets prosesser ligger langt foran i digital utvikling. Arbeidsgruppen mener det er behov for å bygge opp en hensiktsmessig og sikker digital infrastruktur for bekjempelse av økonomisk kriminalitet, og at det haster å få satt i gang dette arbeidet.

Som ledd i etableringsfasen må en rekke formelle avtaler på plass. Det er flere det kan tas utgangspunkt i, slik som i OPS ØK, hospiterings-

avtaler og mulig også andre. Arbeidsgruppen antar at hospiteringsavtaler kan være basis for samarbeidet, slik som eksempelvis Skatteetaten og Finanstilsynet har til FIU-en og flere etater har til NTAES. Alternativt kan det etableres samarbeidsavtaler med organisasjonene til de avgitte ressurser i en bestemt periode. Erfaring fra tilsvarende samarbeidsmodeller tilsier at periodene for utlån bør være minimum 12 måneder. Det bør etterstrebes kontinuitet i bemanningen slik at det spesialiserte fagmiljøet i enheten videreutvikles over tid.

I en første fase er det sannsynlig at det i noen grad vil foregå overlappende arbeidsoppgaver med eksisterende modeller, før modellen får satt seg og den avstemmes mot, og muligens overtar ansvaret til, eksisterende tiltak. Det må sikres en mest mulig effektiv drift gjennom tett samarbeid og koordinering med de etablerte samhandlingsmodeller og delingsplattformer. I forlengelsen av dette legges det også til grunn at enheten i oppstarten bruker eksisterende tekniske løsninger i sitt arbeid. Dette er nærmere beskrevet ovenfor, under punkt 4.2.1. I tillegg fremstår det også hensiktsmessig at Samvirkeenheten har et samarbeid med FIU-en i Økokrim og Økokrims bedragerienhet. Dersom det viser seg at Samvirkeenheten sitter med informasjon som kan være nyttig med tanke på sikring av verdier til inndragning bør samarbeid også etableres med Økokrims Inndragningsenhet som har etablert det nasjonale inndragningsløftet. En effektiv og samordnet utnyttelse av både forebyggende og reaktive metoder må ligge til grunn i bekjempelsen av de kriminelle verdikjedene hvor sårbarhetene utnyttes.

Styringsgruppen bør ledes av Økokrim. I oppstartsfasen bør det utpekes representanter fra de enhetene som ønsker/blir invitert til å delta med personell i Samvirkeenheten, samt representant fra Finans Norge felle-skapet for å sikre samhandling med de etablerte løsningene. Over tid bør man se hen til en bredere sammensetning av styringsgruppen basert på ønsket utvikling av deling til nye sektorer, samt erfaringer fra andre land som for eksempel ODIN i Danmark.

Etableringen av Samvirkeenheten

De innsatsfaktorer som legges inn i Samvirkeenheten vil bidra til å ta vare på samfunnets felles verdier på en bedre måte med kvantifiserbare resultater i form av sparte kostnader, redusert samfunnsøkonomisk tap, reetablering av tillit og et redusert handlingsrom for kriminelle aktører.

5.3. Fase 2: Langsiktige ambisjoner

Det er en rekke spørsmål som reiser seg i kjølvannet av at Samvirkeenheten blir etablert og operativ. Enheten skal ivareta mange arbeidsoppgaver, og eksakt hvor mye ressurser som skal gå med til henholdsvis informasjonsinn-samling, analyse og deling på lengre sikt, er vanskelig å ha en kvalifisert mening om per i dag. Tilsvarende er det ikke mulig for arbeidsgruppen å angi konkret hvor mye tid og ressurser som vil medgå til forebyggende arbeid og hvor mye som vil gå med til avvergende arbeid. Kriminaliteten er i stadig utvikling. I tillegg er det nødvendig å vurdere nærmere og høste erfaringer for å se hva som er mest formålstjenlig, både når det gjelder ressurssetting og arbeid med kompetanseheving og deling, også knyttet til tekniske forhold. Dette er spørsmål som løpende må vurderes og evalueres av enheten.

Selv om arbeidsgruppen mener at enheten i første omgang kan etableres og driftes innenfor rammene av gjeldende rett, mener arbeidsgruppen at man på sikt bør utrede mulige lovendringer for å sikre at enheten har nødvendige virkemidler i arbeidet mot økonomisk kriminalitet.

På sikt må enheten også vurdere tekniske forhold, herunder behovet for en egnet plattform for informasjonsdeling. Arbeidsgruppen mener enheten må ha en plattform som kan tjene fle-

re formål, herunder innhenting, analyse og deling av informasjon. Enheten skal sammenstille opplysninger fra en rekke kilder og må kunne bearbeide og analysere disse før det deles og prioriteres. Hvilke typer løsninger som vil være mest hensiktsmessige, og hvilket omfang de bør ha må vurderes nærmere. Det er naturlig at enheten innhenter informasjon om hvordan dette har vært løst andre steder, eksempelvis gjennom Digitaliseringsdirektoratet.

Enheten bør søke et løpende og tett samarbeid med liknende tiltak i våre naboland.

5.4. Økonomiske og administrative konsekvenser, på kort og lengre sikt

Arbeidsgruppen har vurdert mulige økonomiske og administrative konsekvenser av det foreslåtte tiltaket. Det foreslås ikke å etablere et nytt myndighetsorgan, men å samlokalisere. Hver deltagende etat og privat virksomhet deltar med personell. Deltakelse i enhetens arbeide er tuftet på frivillighet. Privat sektor vil kunne delta på avtalebasis med nødvendige inngåelse av taushetserklæringer. I tillegg må det etableres et avtalegrunnlag for at alle jobber under politiets myndighet og hjemler.

Arbeidsgruppen anser ikke at det er nødvendig med regelendringer for å etablere Samvirkeenheten. Samtidig ser arbeidsgruppen positivt på de regelendringer som er på gang, slik som endringer i finansforetaksloven og utvidede delingshjemler for NTAES. Arbeidsgruppen ser at det vil kunne oppstå behov for at regler om informasjonsutveksling og innretningen av det forebyggende arbeidet mot økonomisk kriminalitet revideres.

Etableringen av Samvirkeenheten

Når det gjelder økonomiske rammer, legger arbeidsgruppen til grunn at etableringen av Samvirkeenheten kan skje innenfor eksisterende ramme. Dette vil i en oppstartsfase måtte få ressursmessige konsekvenser for annen virksomhet i Økokrim og hos andre aktuelle deltakere. Det vil også påløpe kostnader til samlokaliseringen av Samvirkeenheten.

For at enheten og det offentlig-private samarbeidet skal kunne oppnå ønsket effekt på kriminalitetsbekjempelsen, er det etter arbeidsgruppens oppfatning nødvendig at det settes av midler på statsbudsjettet fra og med 2027.

Enheten må etter arbeidsgruppens syn styrkes med finansiering av permanente ressurser fra offentlig sektor. Det foreslås minimum 8-10 personer i 2027, som blir en viktig del av en oppstartsfase. I tillegg er det behov for finansiering til utredning og anskaffelse av nødvendig teknologi til understøttelse av analyse, behandling og deling av informasjon. På sikt må dette inkludere skalerbare driftsutgifter til datakraft og personell. Det er etter arbeidsgruppens syn blant annet behov for midler til en utredning av hvilke behov Samvirkeenhetens arbeid har på teknologisk side. Denne utredningen bør også ha som mandat å komme med anbefaling om hvilke ressurser som anses nødvendige for å sikre en effektiv operasjonalisering av enhetens oppgaver på sikt. Også de offentlige og private aktører som enheten samvirker med, må vurdere og eventuelt styrke personellressurser og teknologisk kapasitet. Ressursbehovet vil være et sentralt punkt i evalueringen av Samvirkeenheten, se punkt 5.2.

Arbeidsgruppen vurderer at det sentrale i fase 1 og 2 er å legge til rette for skalerbare løsninger, med utgangspunkt i kjernevirksomheten i Samvirkeenheten. Organiseringen i Samvirkeenheten gjennom arbeidsgrupper og prosjekter gir mulighet for å kombinere en robust grunnfinansiering med konkret og differensiert prosjektf finansiering hvor direkte samfunnsøkonomiske gevinster og redusert tap er kvantifiserbare. Det vil kunne danne grunnlag for iverksetting av konkrete tiltak og for beslutninger om hvilke ressurser Samvirkeenheten trenger for å kunne løse sine oppgaver så effektivt som mulig.

Behovet for grunnfinansiering og modell for prosjektf finansiering må Samvirkeenheten komme nærmere tilbake til når den er under etablering. Arbeidsgruppen vurderer likevel at det finnes eksisterende finansiering spredt på ulike initiativer som i en første fase kan allokere til Samvirkeenheten.

6. Regelendringsbehov

6.1. Innledning

Arbeidsgruppen fikk i oppdrag å vurdere «om det er behov for endringer i regelverket for at samarbeidet skal fungere tilstrekkelig effektivt». Det er også nedsatt en egen tverrdepartemental arbeidsgruppe som jobber med identifisering og mulig regelendringer for deling mellom offentlige etater.

Arbeidsgruppen mener at Samvirkeenheten kan etableres etter gjeldende rettslige rammer. På sikt mener vi Samvirkeenheten vil kunne få en sentral rolle i det å identifisere og foreslå regelendringer, herunder om taushetsplikt og informasjonsdeling.

Arbeidsgruppen har gjennom arbeidet med rapporten mottatt innspill til og identifisert regelutfordringer, som vi mener det er grunn til å vurdere.

6.2. Konkrete innspill til utredninger eller regelendringer

6.2.1. Forenkling og styrking av reglene om deling av taushetsbelagt informasjon

Reglene om taushetsplikt og deling er til dels komplekse. På offentlig side har hver etat sine hjemler, som både i utforming og materielt innhold varierer. En slik kompleks situasjon fremstår lite hensiktsmessig og kan bidra til at det av forsiktighets- eller usikkerhetshensyn deles mindre enn det er adgang til.

Arbeidsgruppen mener det bør vurderes å utarbeide en egen forskrift med enhetlige regler. Dette kan eksempelvis skje gjennom utvidelse av, eller etter mønster av a-kriminformasjonsforskriften, slik at delingsadgangen er lik for alle offentlige etater knyttet til bekjempelse av økonomisk kriminalitet. Det bør også vurderes å inkludere muligheter til deling med privat sektor der dette er formålstjenlig og forholdsmessig.

Et annet alternativ er å se hen til delingsregelverket særlig i Sverige. Slik arbeidsgruppen oppfatter det svenske regelverket, er reglene for taushetsplikt hos etatene samlet i en lov. Dette gjør det også retts teknisk enklere å endre reglene. De nye reglene i Sverige omfatter alle myndigheter, inklusive kommuner, regioner og private aktører som omfattes av taushetspliktsreglene. Delingsformålet er slik arbeidsgruppen forstår det blant annet informasjon relatert til forebygging (barn- og unge i sårbare situasjoner), og å forhindre økonomisk kriminalitet.

Den danske lovgivningen som gjelder ODIN-samarbeidet har etter arbeidsgruppens syn noen klare fortrinn, blant annet ved at den er hjemlet i retsplejeloven og dermed «rammer inn» samarbeidet tydelig. En slik rettslig forankring klargjør forutsetningene for samarbeidet og bidrar til å redusere tvil og uklarhet knyttet til hva som faktisk kan gjøres innenfor det offentlig-private samarbeidet.

Arbeidsgruppen mener at hjemlene for innhenting og utlevering av informasjon må vurderes og eventuelt styrkes, noe også flere responden-

Regelendringsbehov

ter fra spørreundersøkelsen etterlyser. Det gjelder informasjonsinnhenting både med tanke på straffesak, kontroll, tilsyn, samt forebygging og avverging av kriminalitet. På sikt mener arbeidsgruppen at det bør utredes om det, gjennom nye bestemmelser om informasjonsinnhenting kan etableres rettslig grunnlag for Samvirkeenheten til å pålegge besitter/innehaver å utlevere nærmere angitt informasjon.

Det bør også sees nærmere på muligheten for at aktører fra privat sektor kan gis tilgang til – på basis av klart definerte kriterier – å gjøre søk på enkeltpersoner og selskaper og få respons på om det er registrert opplysninger av betydning for gjennomføring av lovpålagte plikter, for eksempel etter hvitvaskingsloven. Det vil kunne sette private aktører i stand til å drive mer effektiv kriminalitetsforebygging og gjøre et bedre anti-hvitvaskingsarbeid. Arbeidsgruppen er av den oppfatning at Samvirkeenheten kan tjene som en "hub", med administrasjon og oversikt over en slik dynamisk liste. Dette fordrer imidlertid regelverksendringer og må utredes nærmere. Det må i en slik vurdering ses hen til personvernsregelverk og skranker som ligger i Den europeiske menneskerettskonvensjon og Grunnloven.

Det er nødvendig å gjøre en grenseoppgang til de regler og organisatoriske og tekniske løsninger som følger av EUs AML-pakke (EØS-relevant). EUs nye anti-hvitvaskingsorgan AMLA, som er etablert i Frankfurt vil få en sentral rolle i ytterligere regelverksutvikling, harmonisering og tilrettelegging av samarbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering i EU/EØS.

6.2.2. Nødvendig med hurtig oppfølging av avdekkede sårbarheter og behov for regelendringer.

I det forebyggende arbeidet er det svært vanlig at sårbarheter identifiseres som svakheter eller mangler i gjeldende regelverk. Arbeidsgruppen vurderer det som sannsynlig at mange av de anbefalinger som gis til Regjeringen og overordnede myndigheter vil omhandle aktuelle regelverksendringer på tvers av sektorer.

Det er ikke uvanlig at sårbarheter som utnyttes av kriminelle i en sektor stammer fra regelverk som tilhører et annet myndighetsområde. Dette kan gi prioriteringskonflikter med hensyn til de ulike sektorenes ansvarsområder.

Arbeidsgruppen vurderer at de svakheter som identifiseres og forslag til regelendringer som fremmes fra Samvirkeenheten må ha høy prioritet i berørte departementer og myndighetsorganer. Arbeidsgruppen foreslår at det etableres en tverrdepartemental mekanisme for vurdering av samvirkeenhetens halvårlige rapporter og øvrige innspill til tiltak og regelendringer som berører flere forvaltningsområder. Det vil tilrettelegge for rask og målrettet oppfølging, blant annet gjennom effektive regelendringsprosesser. Manglende tempo i regelverksutvikling og iverksetting av nødvendige tiltak kan i seg selv representere vesentlige sårbarheter.

Reglene om taushetsplikt og deling er til dels komplekse. På offentlig side har hver etat sine hjemler, som både i utforming og materielt innhold varierer. En slik kompleks situasjon fremstår lite hensiktsmessig og kan bidra til at det av forsiktighets- eller usikkerhetshensyn deles mindre enn det er adgang til.

7. Vedlegg

Offentlig-privat samarbeid for å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet

Bakgrunn

Justis- og beredskapsdepartementet har nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra offentlig og privat sektor som skal utrede behovet for et mer systematisk og formalisert offentlig-privat samarbeid for å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet.

Arbeidsgruppen er nedsatt på bakgrunn av [Stortingsmeldingen Felles verdier – felles ansvar](#) Meld. St. 15 (2023–2024), hvor det heter i kapittel 8.6.1:

«Regjeringen vil sikre et mer systematisk og formalisert samarbeid mellom myndigheter og privat sektor for å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet, herunder videreutvikle næringslivskontaktenes rolle».

Et effektivt og godt samarbeid mellom offentlig og privat sektor er nødvendig for å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet, se nærmere i meldingens kapittel 8.6.

Siden Stortingsmeldingen ble lagt frem i mars 2024 har det vært noe utvikling på området. Blant annet har rammene for samarbeidet OPS-AT (*offentlig privat samarbeid antihvitvasking og terrorfinansiering*) som ble etablert i 2021, blitt utvidet. Samarbeidet finansieres og administreres av Finans Norge. Samarbeidet er nå utvidet til å omfatte økonomisk kriminalitet generelt, og nye samarbeidspartnere er tatt inn. Samarbeidet foregår nå under betegnelsen OPS-ØK (*Offentlig-privat samarbeid mot økonomisk kriminalitet*).

Sentralt i arbeidsgruppens mandat er å vurdere om eksisterende samarbeidsformer/modeller mellom offentlig og privat sektor sikrer et tilstrekkelig systematisk og formalisert samarbeid, eller om det er behov for endringer eller nye samarbeidskonstellasjoner. Utgangspunktet for arbeidsgruppen er at det er behov for ytterligere utvikling av det offentlig-private samarbeidet på området.

Arbeidsgruppen skal i henhold til mandatet fra Justis – og beredskapsdepartementet ta utgangspunkt i (oppsummert):

- Hvilket utfordringsbilde står man overfor i dag?
- Er det behov for tiltak som kan sikre et mer systematisk og formalisert samarbeid mellom myndigheter og privat sektor for å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet?
- Hvilke endringer i offentlig-privat samarbeid har skjedd siden Stortingsmeldingen ble lagt frem i mars 2024? Har eventuelle endringer bidratt til et mer systematisk og formalisert samarbeid?
- Hvordan fungerer næringslivskontaktenes rolle, og er det behov for å videreutvikle rollen?
- Gir gjeldende regelverk tilstrekkelig rom for informasjonsdeling for å sikre et effektivt samarbeid og måloppnåelse?

Vedlegg

- Dersom det er behov for nye tiltak for å bekjempe økonomisk kriminalitet skal Arbeidsgruppen legge frem konkrete og begrunnede forslag.

Med utgangspunkt i disse spørsmålene er det utarbeidet et spørreskjema. Arbeidsgruppen legger også til grunn at flere aktører vil ha forventninger og innspill til hvordan offentlig-privat samarbeid på området kan styrkes. Alle spørsmålene er ikke relevante for samtlige respondenter. Det er derfor mulig for respondentene å svare "ikke relevant" på enkelte spørsmål.

Arbeidsgruppen anser det som særlig sentralt å belyse og vurdere behovet for nye arenaer eller mekanismer for samarbeid. I denne sammenheng vil det imidlertid også være verdifullt om respondentene kan dele erfaringer om deltakelse i eksisterende offentlig-private samarbeid.

Arbeidsgruppen anmoder respondentene om å benytte kommentarfelter for å utdype sine svar. Det vil særlig være nyttig i forbindelse med innspill til nye samarbeidskonstellasjoner.

Arbeidsgruppen kommer ikke til å navngi enkeltrespondenters svar i sin rapport.

Vi ber om svar innen 14 dager.

Offentlig-privat samarbeid for å avverge og forebygge økonomisk kriminalitet – status i dag

1. Hvilken sektor/bransje tilhører dere?

- ☐ Bygg og anlegg
- ☐ Teletilbyder
- ☐ Bank, finans og forsikring
- ☐ Eiendomsmegling
- ☐ Advokat
- ☐ Revisjon og regnskap
- ☐ Kontrolletat
- ☐ Politi
- ☐ Interesseorganisasjon for arbeidsgivere
- ☐ Interesseorganisasjon for arbeidstakere
- ☐ Akademia
- ☐ NGO
- ☐ Annet

2. Hvilken virksomhet svarer du på vegne av?

3. Hvilke hovedutfordringer opplever deres virksomhet knyttet til forebygging, avdekking og/eller avverging av økonomisk kriminalitet?

Forklar gjerne type kriminalitet, sårbarhet eller lignende og hvordan du tenker dette knytter seg opp mot privat-offentlig samarbeid, hvor eksempler på utfordringer kan være ressursasymetri, kultur, regelverk etc.

Vedlegg

4. Benytter/er dere tilknyttet en eller flere av følgende samarbeidsmodeller for offentlig-privat samarbeid for å forebygge, avdekke og/eller avverge økonomisk kriminalitet?

Flere svaralternativ er mulig.

- ☐ Offentlig- privat samarbeid – økonomisk kriminalitet (OPS ØK)
- ☐ Næringslivskontakter i politiet
- ☐ Bokordinator
- ☐ Samarbeid mot svart økonomi
- ☐ Arbeidstilsynets treparts bransjeprogram
- ☐ Partssamarbeidet med sjømatnæringen og offentlige myndigheter
- ☐ Fiskeriforvaltningens analysenettverk
- ☐ BarentsWatch
- ☐ Skatteetatens samarbeidsavtaler for å redusere arbeidslivskriminalitet
- ☐ NFCERT
- ☐ Regionalt samarbeid
- ☐ Annet
- ☐ Ikke relevant

Er du med i eller tilknyttet andre samarbeidsmodeller enn de nevnte?

5. Hvilket utbytte får dere fra samarbeidsmodellen(e) dere er tilknyttet/benytter for offentlig-privat samarbeid for å forebygge, avdekke og/eller avverge.

- ☐ Svært lite
- ☐ Lite
- ☐ Hverken eller
- ☐ Mye
- ☐ Svært mye
- ☐ Ikke relevant

Pek på konkrete negative og positive sider ved dagens situasjon, eksempelvis knyttet til samarbeid, informasjonsdeling- og utlevering, erfaringsutveksling, risikoforståelse, sektortenkning mv. mellom private aktører og offentlige myndigheter.

Vedlegg

6. Offentlig-privat samarbeid – økonomisk kriminalitet (OPS ØK) er et samarbeid mellom finansnæringen og offentlige aktører for å forhindre og avdekke økonomisk kriminalitet. Deltar dere i samarbeidet?

- ☐ Ja
☐ Nei

Hvordan fungerer dette? Bør OPS ØK-samarbeidet utvides, alternativt tas i bruk i liknende form overfor andre næringer? Hvorfor/hvorfor ikke?

7. Opplever dere at det har skjedd endringer i eksisterende samarbeid siden Meld. St. 15 (2023–2024) Felles verdier – felles ansvar ble fremmet?

- ☐ Ja
☐ Nei

Pek på eventuelle bedringer eller forverringer i så henseende siden meldingen ble fremmet

8. Opplever dere at regelverket gir tilstrekkelig rom for nødvendig informasjonsdeling mellom private aktører og offentlige myndigheter for å sikre et effektivt samarbeid for å forebygge, avdekke og/eller avverge økonomisk kriminalitet?

- ☐ I svært liten grad
☐ I liten grad
☐ Hverken eller
☐ I stor grad
☐ I svært stor grad
☐ Vet ikke

Spesifiser hvilket regelverk svaret overfor knytter seg til, herunder om du oppfatter at utfordringen knytter seg til forebyggende, avdekkende og/eller avvergende aktiviteter

Vedlegg

9. Hvordan opplever dere næringslivskontaktens rolle (i politiet) for å forebygge, avdekke og/eller avverge økonomisk kriminalitet?

- ☐ Som svært lite viktig
- ☐ Som lite viktig
- ☐ Hverken eller
- ☐ Som viktig
- ☐ Som svært viktig
- ☐ Ikke relevant

Beskriv hva som fungerer og/eller hva som ikke fungerer med næringslivskontaktens rolle? Kom med eventuelle forslag til tiltak

10. Bør næringslivskontaktens rolle videreutvikles for å avverge og forebygge økonomisk kriminalitet?

- ☐ Svært uenig
- ☐ Litt uenig
- ☐ Vet ikke
- ☐ Litt enig
- ☐ Svært enig

Utdyp svaret

11. Er behovet for et mer systematisert og formalisert samarbeid for å forebygge, avdekke og avverge økonomisk kriminalitet størst på strategisk/taktisk og/eller operativt (deling av taushetsbelagte opplysninger på enkeltsaksnivå) nivå?

Angi hvor behovet er størst og begrunn svaret

12. Hvordan kunne offentlig-privat samarbeid bidratt i arbeidet med å forebygge, avverge og/eller avdekke økonomisk kriminalitet i deres virksomhet?

Vedlegg

13. Hva er deres oppfatning om dagens privat-offentlige samarbeidsmodeller? Begrepet samarbeidsmodeller skal forstås vidt, slik at også samarbeidskonstellasjoner, ad-hoc-preget samarbeid, uformelle samarbeid mv. omfattes av begrepet.

- ☐ Dagens samarbeidsmodeller er tilstrekkelige for deres behov
- ☐ Dagens samarbeidsmodeller bør utvides, f.eks. med flere/andre deltakere
- ☐ Det bør etableres nye og/eller supplerende samarbeidsmodeller for privat-offentlig samarbeid
- ☐ Vet ikke

Utdyp, herunder om dere mener modell(ene) bør være styrt av privat aktør eller offentlig etat? Begrunn svaret, herunder hvilke fordeler og ulemper dette vil gi

Takk for at du tok deg tid til å svare!

